

ב"ה

שבבים
מחיי הרבי והרבנית
במדינת צרפת

ע"פ מסמכים שהתגלו לאחרונה
חלקם בפרסום ראשון

תשורה מזכרת
מה'אפשערניש' של

שלום דובער שי' מלול

י"ד ניסן - ערב חג הפסח תשפ"ב
מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר

פתח דבר

בשבח והודאה להשם יתברך הנני מתכבד בזה להגיש בפניכם תשורה לכבוד האפשרני של בנו היקר שלום דובער שיחי' ובה מסמכים ותעודות השופכים אור על חיי הרבי והרבנית בצרפת - חלקם בפרסום ראשון.

כיליד צרפת תמיד התעניינתי בכל הקשור לתולדות בית הרב במדינת צרפת בכלל ולחיי הרבי והרבנית בצרפת בפרט.

חלק מהממצאים והתעודות הגיעו במהלך מסע החיפושים שערכתי אחר חומר תיעודי אודות הרמ"מ בן הרבי המהר"ש (חלק כבר י"ל תחת השם "תדפיס מתולדות הרמ"מ", ובעז"ה בקרוב הולך לצאת דבר שלם בעז"ה) שחי חלק ניכר מחייו בצרפת וגם חלק את אותו שם עם הרבי, כך שלפעמים במסע ההתחקות אחרי הרמ"מ יצאתי נשכר וזכיתי למצוא גם תעודות הקשורות לחיי הרבי והרבנית בצרפת.

למרות המתגלה במסמכים אלו הנה רב הנסתר על הגלוי, ידוע שהרבי למד לימודים אקדמאים בפאריז אך כשמעיינים במסמכים נראה עד כמה היה זה בדרך אגב, במיוחד כשרואים את כמות החיסורים (עד כדי חיסור שנה שלימה!), ברור שהיה זה רק כקרדום לחפור בו, ויותר מכך, שידע "להשתמש בהן לעבודת ה' או לתורתו" (תניא סוף פרק ח) וכל הזמן היה עסוק בתורה ועבודה.

ואף אחרי שסיים את לימודיו באוניברסיטה והיתה אפשרות שייסע לארה"ב מיאן הרבי לנסוע והעדיף להישאר בפאריז וללמוד תורה מתוך מנוחה וכפי שכתב מזכיר כ"ק אדמו"ר הרי"צ, הרב יחזקאל פייגין לרב ישראל דזייקבסאהן שיש לכתוב לרבי ולשכנע אותו לבוא לארה"ב, "ותדגיש כי בעזה"י יוכל להיות גם פה במנוחה ולעסוק בתורה, כי כעת כבר גמר החול [=היינו שסיים את לימודי החול שלמד בצרפת במשך תקופה מסוימת] ועוסק רק בקודש".

ידועים גם דברי הרבנית מרת חי' מושקא נ"ע לאחת מהשלוחות דמדינת צרפת: "מיר האבן געאקערט און געזייט, און איר דארפט שניידן" [= "אנו חרשנו וזרענו ואתם צריכים לקצור"].

וכך פעלו הרבי והרבנית בתור שלוחים "אשר חיו שם כמה שנים, ועבדו עבודתם בלימוד נגלה דתורה ופנימיות התורה. . ובכללות - פעלו שם בירור וזיכוד בדרך התלבשות על-ידי "הלך בנימוסי" ודווקא מתוך יראת שמים והידור, כדי לפעול את הבירור באופן פנימי, מיני' ובי', דבר אשר פרוץ את הדרך ונותן את הכח לשבור ולהפך את תוקף הקליפה של מדינת צרפת". (משיחות ש"פ וישב, כ"ג כסלו, מבה"ח טבת ה'תשנ"ב).

כמו"כ ידוע מה שכתוב ב'היום יום' (י"ד טבת) "תנועת צדיק, ומכל שכן ראייה או שמיעת קול, צריך לפעול שלא ישכח לעד" ואין ספק שהוא הדין כאן.

בחלק הראשון בא כעין תקציר מחיי הרבי והרבנית במדינת צרפת תוך ניסיון ללקט את כל התאריכים והמקומות בהם שהו בהתבסס על מסמכים אלו.

כמו"כ הוספתי כמה הערות וסיפורים הנוגעים לאישים או המאורעות הרלוונטיים.

חלק ניכר מהסיפורים סופרו ע"י הרה"ח ר' משה ניסן שי' אזימאוו ותודתי נתונה לו על כך.

בשרטוט התאריכים נעזרתי רבות בציטוטים מאגרות קודש כ"ק אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו ועל כך תודתי נתונה להוצאת קה"ת.

כמו"כ בפרק אודות תקופת השואה ופרשת ההצלה של הרבי והרבנית מצרפת הכבושה התבססתי בעיקר על "קובץ כח סיון שמונים שנה" בהוצאת וועד תלמידי התמימים העולמי ותודתי נתונה להם.

להלן המסמכים ותעודות המתפרסמים כאן:

- תיק המסמכים של הרבי והרבנית במשרד OFPRAN ה"משרד להגנת פליטים רוסיים", המשרד הנ"ל השתדל לעזור לפליטים בכמה מישורים וגם הרבי והרבנית נעזרו בו מספר פעמים. תיק זה מתפרסם כאן לראשונה.

- תיק בקשת אזרחות צרפת, כידוע ביקשו הרבי והרבנית לקבל אזרחות צרפת אך בסוף לא יצא הדבר לפועל. חלקים מתיק זה התפרסמו זעיר פה זעיר שם וכאן הוא מתפרסם לראשונה בשלמותו.

- תיק בקשת היתר שהייה בניס, בתקופת המלחמה שהו הרבי והרבנית בניס וכל כמה זמן היו צריכים להאריך את היתר שהייה בעיר. חלק מתיק זה פרסמתי לראשונה בתשורה בחשון תשס"ח, ולכבוד שמונים שנה לכ"ח סיון פורסם התיק בשלימותו בקובץ 'ניצא' ע"י בית חבד ניס וכאן הוא מתפרסם שוב עם אי אלו תיקונים.

- תיק בקשת קבלת ויזה לארה"ב תיק הכולל את המסמכים הנוגעים לבקשת הרבי והרבנית לקבל ויזה אמריקאית. חלקים מתיק זה פרסמתי בתשורה הנ"ל משנת תשס"ח וכאן הוא מתפרסם לראשונה בשלמותו.

הרבה שותפים היו לי לדרך, מי בייעוץ, מי בחיפוש, מי במציאת חומר, מי בתרגום, מי בעריכה ומי בהערות או בעידוד לאורך כל התקופה הזו - חובה נעימה היא לי להודות לכולם!

בראש ובראשונה ברצוני להודות לידידי ר' דוד שיחי' לובעצקי על אלפי שעות נבירה בארכיונים השונים.

כמו"כ ברצוני להודות לכל אלה שעזרו לי בתחקיר זה: הרב לוי יצחק שיחי' גרייזמאן, ברוקלין, נ.י.

הרב לוי יצחק שיחי' הולצמן, שליח הרבי במוסקבה, רוסיה.
הרב שרגא שיחי' המניק, ברוקלין נ.י.
הרב יוסף שיחי' ויינברגר, ברוקלין, נ.י.
הרב מיכאל אהרן שיחי' זעליגסאהן, ברוקלין, נ.י.
הרב שלמה שיחי' הכהן כהן, מרסיי, צרפת.
הרב מנחם שיחי' הלוי לוי, שליח הרבי בניס, צרפת.
אחי הרב מנחם מענדל שיחי' מלול, שליח הרבי במונטריאול, קנדה.
הרב לוי"צ שיחי' פרקש, מגדל העמק.
הרב אהרן לייב שיחי' רסקין, חבר מערכת אוצר החסידים ברוקלין נ.י.
הרב פסח צבי שיחי' שמערלינג, שליח הרבי בפאקווי, נ.י.

לסיום, אודה לרעייתי מרת סוניא גולדא שתחי' על העזרה הרבה והעידוד לאורך כל הדרך.

כאן המקום לבקש, שכל מי שיש לו הערות והארות שיואילו נא לשלחם אלי כדי שאוכל בעז"ה להמשיך בחיפוש ומציאת עוד חומר על תקופה זו.

יוסף יצחק מלול

ערב חג הפסח תשפ"ב
מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר
ברוקלין נ.י.

בהשגחה פרטית התעכבה ההו"ל עד עכשיו בסמיכות לכ"ף מנחם אב יום ההילולא של רבי לוי יצחק, אשר חלק גדול מההתכתבות התורנית העניפה בין בעל ההילולא ובנו הגדול הרבי (והרבנית), התקיימה בשנים בהן שהו הרבי והרבנית בצרפת.

הערות והארות יתקבלו בברכה לכתובת:
yossimel770@gmail.com

מפתח כללי

7	הקדמה - תקופת ברלין
9	פרק ראשון - תרצ"ג
29	פרק שני - תרצ"ד
35	פרק שלישי - תרצ"ה
41	פרק רביעי - תרצ"ו
49	פרק חמישי - תרצ"ז
59	פרק שישי - תרח"צ
69	פרק שביעי - תרצ"ט
75	פרק שמיני - ת"ש
83	פרק תשיעי - תשי"א
91	פרק עשירי - מסמכים

תקופת ברלין

§ תרפ"ט - תרצ"ב

כחודשיים אחר נישואיהם של הרבי והרבנית ביום הבהיר י"ד כסלו תרפ"ט הם החליטו לקבוע את מושבם בעיר ברלין שבגרמניה, לשם יצאו ביום י' שבט תרפ"ט¹.

בברלין נרשם הרבי בבית המדרש לרבנים של הרב הילדסהיימר ובמקביל החל ללמוד לימודים אקדמאיים באוניברסיטת ברלין.

בין האנשים שהכירו את הרבי בברלין היה גם פרופסור אויגן מיטוואך שגם היה תלמיד בבית המדרש לרבנים².

בית מדרש לרבנים - ברלין

המצב הבטחוני בברלין התדרדר עוד בתקופה שלפני עליית מפלגת הנאצים ימ"ש לשלטון ולאור ההתפתחויות, החליטו הרבי והרבנית לעזוב את גרמניה.

(1) שנים ראשונות ע' 500.

(2) יצויין שבשנת תרצ"צ כשהרבי והרבנית בקשו לקבל אזרחות צרפתית, הם נדרשו לספק רשימת אנשים שאליהם ניתן לפנות כדי לקבל מידע אודותם, ובין השמות ברשימה מופיעים שמותיהם של הרב מאיר הילדסהיימר ופרופסור מיטוואך.

הרב מאיר הילדסהיימר

פרופסור מיטוואך

כבר כמעט ולא
היו הרבי והרבנית
בגרמניה כי בחודשים
ניסן-אייר שהו בריגא
ואח"כ בחודש סיון נסעו
לפולין לנישואי הרבנית
שיינא עם הרמ"מ הכהן
הארנשטיין ונשארו
בפולין בחודשים סיון-
אב.³

ורק בחודש אלול נסעו חזרה לברלין למשך כשלושה שבועות מז' עד כז'
אלול.⁴

(3) אגרות קודש כ"ק אדמו"ר הרי"צ חלק טו ע' קכא.

(4) שם.

פרק ראשון

תּרִצִּיג

תקופת פאריז

§ תרצ"ג-ת"ש

לחודש תשרי תרצ"ג נסעו הרבי והרבנית לריגא לשהות אצל כ"ק אדמו"ר הריי"צ.

הרמ"מ הכהן והרבנית שיינא הארנשטיין הי"ד

אחרי חודש תשרי נסעו הרמ"מ הכהן הארנשטיין והרבנית שיינא לפאריז ושם קבעו את מושבם, הרמ"מ הכהן הארנשטיין התחיל ללמוד בבית ספר מיוחד לעבודות ציבוריות לבנייה ותעשייה³.

אך הרבי והרבנית נשארו בריגא עם הרבי הריי"צ עד החורף.

3 רישום הרמ"מ לבית הספר נמצא בארכיון בית הספר ESTP.

§ דרכוני ננסן עבור הרבי והרבנית

בה' טבת תרצ"ג הונפקו ע"י משרד הפנים הלטבי בריגא דרכוני Nansen⁴ תקפים למשך שנה עבור הרבי והרבנית⁵.

עבור הרבי דרכון מספר 002801

ועבור הרבנית דרכון מספר 002802

§ חורף תרצ"ג נסיעת הרביים לברלין ופאריז

באותו חורף נחלש הרבי הריי"צ ביותר והוחלט שייסע לברלין ולפאריז עבור התייעצות עם רופאים ושהרבי ייסע איתו לעזור לו.

ביום ח' טבת תרצ"ג הונפקה עבור הרבי ויזה להיכנס לצרפת בקונסוליה הצרפתית בריגא⁶.

ואכן בי"ב טבת נסעו כ"ק אדמור הריי"צ והרבי לברלין להתראות עם רופאים שם⁷. הרבי עזר בכל הקשור לקשר עם הרופאים ולהתייעצויות אתם וכו'.

בכל אותה תקופה הרבנית חיה מושקא נשארה בריגא.

§ אדמו"ר הריי"צ נוסע לפאריז

בה' אדר יצא אדמו"ר הריי"צ מברלין לפאריז להמשך התייעצות עם רופאים שם.

אך הרבי נשאר בברלין עוד כמה ימים (כנראה לצורך משלוח חפציו

4) דרכון ננסן היה מסמך שהונפק על ידי משרד ננסן הבינלאומי לפליטים של חבר הלאומים, החל בשנת 1922, לבני אדם שאיבדו את נתינותם, על מנת לאפשר להם לחצות גבולות. דרכוני ננסן קיבלו את שמם מחתן פרס נובל לשלום פריטיוף ננסן הנורווגי, שעמד מאחורי הרעיון והיה אחראי לביצועו כנציב העליון לענייני פליטים בחבר הלאומים. (ויקיפדיה).

5) תיק בקשת ויזה לארה"ב. ועיין שנים ראשונות ע' 607 הערה 52 על מסמכים שנמצאו בריגא אודות זה.

6) מסמכי בקשת היתר שהייה בניס.

7) ספר השיחות תרצ"ב-תרצ"ה ע' כ"ט.

לריגא כדלהלן).

בפאריז קבלו את פני כ"ק אדמו"ר הריי"צ חתנו ובתו הצעירה הרמ"מ הכהן ואשתו הרבנית שיינא הארנשטיין שעברו לפאריז כמה חודשים לפני זה כנ"ל.

§ אדר תרצ"ג הרבי מגיע לפאריז

הרבי הגיע לצרפת מברלין דרך S. Louis ⁸ וכנראה משם ברכבת עד לתחנת הרכבת Gare de l'Est בי"א אדר תרצ"ג⁹.

הרבי הריי"צ חגג את חג הפורים בפאריז ביחד עם שני חתניו הרבי והרמ"מ הארנשטיין.

במסמכי בקשת קבלת אזרחות צרפת מובא שהרבי הגיע לצרפת בט"ו אדר - שושן פורים תרצ"ג (13 במרץ 1933) אך כנראה שזה התאריך בו הרבי נרשם במשטרה כחוק (החוק קובע כי כל זר היה צריך להירשם במשטרה תוך 8 ימים מיום הגיעו לצרפת).

9 rue boulard

§ הכתובת הראשונה

בהתחלה למשך כחודש וחצי התגורר הרבי במלון מקס (מלון דירות) בכתובת 9 rue boulard ברובע ה-14 של פאריז.

אדמו"ר הריי"צ ביקר בדירת הרבי (והרבנית) וכך כותב הרבי בהמשך במכתב מכ"ה אייר תרצ"ג "בהיותי בפאריז, והלכנו יחדיו למקום דירתכם עברנו דרך רחוב שהוא על חוף הנהר, ושם המסחר בספרים ישנים"¹⁰.

(8) במזרח צרפת, בסמוך למשולש הגבולות בין צרפת, גרמניה ושווייץ.

(9) אגרות קודש כ"ק אדמו"ר הריי"צ חלק טו ע' קלג.

(10) שם ע' קג.

מוכרי עתיקות על חוף הנהר

(יכול גם להיות שהרבי ביקר בכמה דירות בהן יוכל לגור, ובאחד מביקורים אלה התלווה אליו חותנו אדמו"ר הריי"צ. ועפ"ז יכול להיות שהביקור היה בבית השני אליו עברו הרבי והרבנית אחרי פסח כדלהלן).

§ הביקור אצל משפחת שניאורסאהן ברובע ה-16

עוד מקום בו כנראה ביקר אדמור הריי"צ באותה נסיעה (וסביר להניח שהרבי ליווה אותו) הוא בבית ר' יצחק שניאורסאהן ברובע ה-16 וכך סיפר בנו ר' אהרון שניאורסאהן: היה זה בתקופה בה למדתי בבית ספר גבוה להשכלה בשווייץ. יום אחד החלטתי לנסוע ולבקר את הוריי שגרו אז ברובע ה-16 בפאריז, מבלי להודיע להם.

- נכנסתי לבית, ומיד הבחנתי שמשהו קורה בבית. אמא מיד קראה לי לצד ואמרה לי שאסור להפריע לאבא מכיון שיש לו במשרד אורח מאוד חשוב, בן דודו הרבי הריי"צ. בחלוף שעה ארוכה, הרהבתי עוז ונכנסתי לחדר, ואז לחץ הרבי את ידי בחום וברכני רבות והבחנתי בהתרגשות הרבה שאחזה את אבי¹¹.

(ii) כפר חב"ד גל' 747 ע' 26.

ר' יצחק שניאורסאהן ובניו

ר' יצחק שניאורסאהן היה נינו של המהרי"ל מקאפוסט. הוא היה 'רב מטעם' בצרניגוב ונפגש כמה פעמים עם אדמו"ר הרש"ב באסיפות רבנים שהתקיימו אז.

זקני החסידים סיפרו שכ"ק אדמו"ר הרש"ב תמיד חלק עליו ועל דרכו אך כאשר היו נפגשים באכסניה או אז נהגו זה בזה באחוות משפחה.

אחרי מלחמת העולם הראשונה היגר ר' יצחק לפאריז שם הקים אחרי שנים את מוזיאון השואה.

ע"פ מה שסיפר בנו בכורו ר' אהרן, הנה בתקופה הראשונה שר' יצחק היגר לפאריז ארבעת בניו עוד נשארו ברוסיה והיו גרים ברוסטוב, את סעודות השבת והחגים היו סועדים בבית אדמו"ר הרש"ב.

ר' אהרן סיפר שכשהוא הגיע לגיל מצוות נתן לו אדמו"ר הרש"ב זוג תפילין במתנה (ויותר מסתבר שאדמו"ר הר"י צ נתן את זוג התפילין כי עכ"פ ע"פ המסמכים הרשמיים ר' אהרן נולד בשנת תרס"ח ונהיה בר מצוה רק בשנת תרפ"א)¹².

האחים היו בקשר עם הרבי בפאריז, וכשהרבי והרבנית בקשו לקבל אזרחות צרפתית, הם נדרשו לספק רשימת אנשים שאליהם ניתן לפנות כדי לקבל מידע אודותם, ובין השמות ברשימה מופיעים שמותיהם של שלוש מהאחים לבית שניאורסאהן¹³.

ר' יצחק ש"ס ובניו

12) שם.

13) תיק בקשת קבלת אזרחות צרפת.

§ חשבון בנק בפאריז

הרבי בגני לוקסמבורג - תרצ"ג

לאדמו"ר הריי"צ היה חשבון בנק בפאריז ב"טשייס באנק"¹⁴ ובי"ט אדר תרצ"ג הפקיד סכום בבאנק הזה¹⁵ וסביר להניח שהרבי ליווה אותו (במיוחד לאור העובדה שבהמשך הרבי היה זה שטיפל בכל הקשור לחשבונות של אדמו"ר הריי"צ בפאריז).

ביום ג' כ"ב אדר אדמו"ר הריי"צ נסע חזרה לריגא¹⁶.

במכתב מיום ה' כ"ה אדר רצ"ג כותב כ"ק אדמו"ר הריי"צ לרבי: "בטח קיימת בקשתי לעשות שצט"ר¹⁷ בהבאנק על שמך, ולקחת גם סייף¹⁸ כמדובר"¹⁹.

את החשבון הרבי כנראה פתח מיד, אבל בנוגע לסייף זה לקח כמה שנים ובנתיים השתמשו בהסייף של ר' אלכסנדר סענדער ריינין כדלהלן.

§ הרבנית מגיעה לפאריז

ביום ד' ניסן תרצ"ג הונפקה לרבנית חזיה מושקא ויזה להיכנס לצרפת בקונסוליה הצרפתית בריגא.²⁰ והגיעה לפאריז בי' (או יא'²¹?) ניסן תרצ"ג.

14 חשבון זה מוזכר באגרות קודש חלק י"ז ע' פה.

15 ע"פ מסמכים שנמצאים ברוסיה.

16 אגרות קודש כ"ק אדמו"ר הריי"צ חלק טו ע' קלג. ולהעיר שבספר השיחות תרצ"ב-תרצ"ה ע' לא מובא ממכתבי הריי"ץ שהיה זה בכג אדר.

17 חשבון.

18 כספת.

19 אגרות קודש כ"ק אדמו"ר הריי"צ חלק טו ע' קלד.

20 מסמכי בקשת היתר שהייה בניס.

21 סביר להניח שזה היה בי"א כי ביו"ד ניסן כתב כ"ק אדמו"ר הריי"צ מכתב ברכה לבואה של הרבנית לפאריז וכתב שמקווה שהמכתב יגיע לפני שהרבנית תגיע אי"כ יש לומר שהרבנית

כנראה שזה היה באותה הדרך שהרבי נסע חודש לפני והרבי נסע כנראה עד לגבול לקבל את פני הרבנית²².

במכתב מיו"ד ניסן רצ"ג כותב אדמו"ר הרי"צ לרבי: "הנני מקווה אשר מכתבי זה יגיע אליך באיזה שעות קודם נסיעתך לקבל פני האורחה הטובה והנעימה, היא זוגתך בתנו היקרה תי', והנני מברכך בברכת ביאתה שתהי', בשעה טובה ומוצלחת, ותשיגו דירה טובה ותסדרו הכל בסדר הראוי..."²³

78 Rue Blomet

במכתב שכתב לו אביו כ"ק הרה"ג ר' לוי יצחק זי"ע בערב פסח תרצ"ג הוא פותח: "בנפש שוקקה הכינו

למכתבך מפאריז, וסוף כל סוף הגיענו סוף שבוע העברה. בואכם לשלום. התיישבו במקומכם החדש ותהיו במנוחה ושלוה והשקט עד העולם"²⁴.

את חג הפסח חגגו הרבי והרבנית במלון הנ"ל וכנראה שמיד אחרי פסח עברו דירה²⁵.

§ הכתובת השניה

הכתובת של הדירה החדשה היתה ב rue Blomet 78 רחוב בלומע ברובע 15 של פאריז.

הגיע בי"א ניסן.

(22) כמובן מהלשון במכתב אדמו"ר הרי"צ: "קודם נסיעתך לקבל פני האורחה".

(23) אגרות קודש אדמו"ר הרי"צ חלק ט"ו ע' קלה.

(24) לקוטי לוי יצחק ע' חצר.

(25) במסמך בקשת קבלת אזרחות צרפת מובא שהרבי והרבנית עברו דירה ביום 11/4 1933 ואך זה אינו מדויק כי תאריך זה הוא יום א' דחג הפסח. א"כ יכול להיות שהם עברו דירה ממש לפני פסח אך מזה שביוד ניסן מאחל כ"ק אדמו"ר הרי"צ: "ותשיגו דירה נאה", הנה יותר מסתבר לומר שאת חג הפסח חגגו ככל הנראה במלון הנ"ל כנ"ל ומיד אחרי חג הפסח עברו דירה.

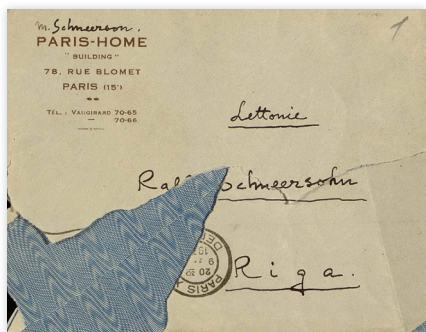
§ טבע עצמו למעלה מהטבע

במכתב ממוצאי יו"ט ש"פ רצ"ג כותב כ"ק אדמו"ר הריי"צ לרבי: "נשאלתי בענין המבואר דטבע עצמו הוא למעלה מן הטבע, וערכתי מענה בזה, ולכשיועתק אשלה לך ולחתי יקירי גיסך שי' העתקה"²⁶.

ובמכתב מיום ועש"ק שמיני, כו ניסן רצ"ג כותב כ"ק אדמו"ר הריי"צ אל הרבי: "גמרת היום הענין דטבע עצמו למעלה מהטבע, והנני שולח לכם העתקה אחת, ובבקשה ללומדה יחדיו"²⁷ בעיון"²⁸.

ברשימותיו של הרבי נמצאה רשימה עם הכותרת: "רשימה כז' וכח' ניסן, צ"ג"²⁹. ותוכנה תשובת הרבי לחותנו על המכתב דמוצאי יו"ט בענין מארוז"ל יכולים לשער כמה טיפות יש בים.

ובמכתב מיום ה' בדר"ח אייר רצ"ג כותב כ"ק אדמו"ר הריי"צ אל הרבי: "המאמר טבע עצמה למעלה מהטבע הגהתי והנני שולח לכם העתקתו. כן ערכתי מאמר "החובה והיכולת לעשות בעד החסידות" ושולח לכם העתקתו בתקוה שתלמדו יחדיו"³⁰.

צילום מעטפה שהרבי שלח לחותנו

ובמכתב מיום ד' ז' אייר רצ"ג כותב כ"ק אדמו"ר הריי"צ אל הרבי: "בטח קבלת העתקת המא' טבע מהדורא בתרא, כן המאמר החובה והיכולת לעשות בעד החסידות, אם למדתם בעיון הייתי חפץ לידע אם יש לך איזה הערות, ודעתך האם כדאי לפרסמם.

מצורף לזה הנני שולח לך העתק מכ' לפערסיץ, ותראנו גם לגיסך חתני היקר שי"³¹.

(26) אגרות קודש אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו ע' קמג.

(27) היינו יחד עם גיסו הרמ"מ הורנשטיין.

(28) אגרות קודש אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו ע' קמה.

(29) חוברת קטו.

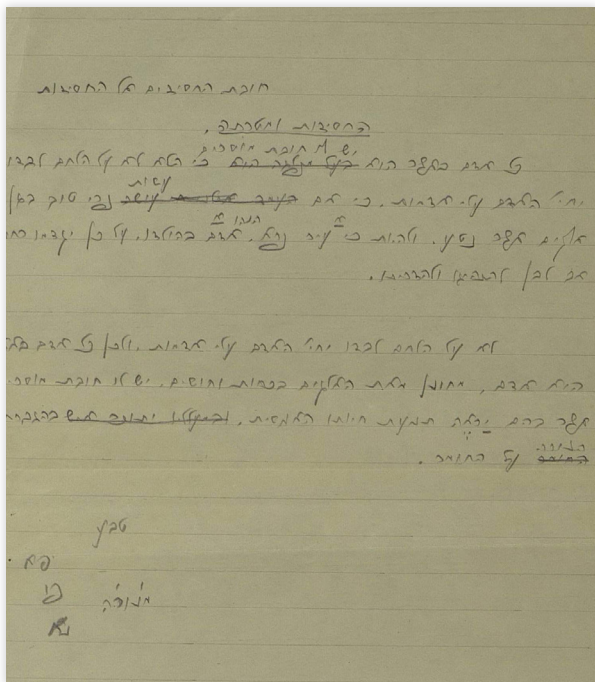
(30) אגרות קודש אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו ע' קמו.

(31) שם ע' קמה-קמט.

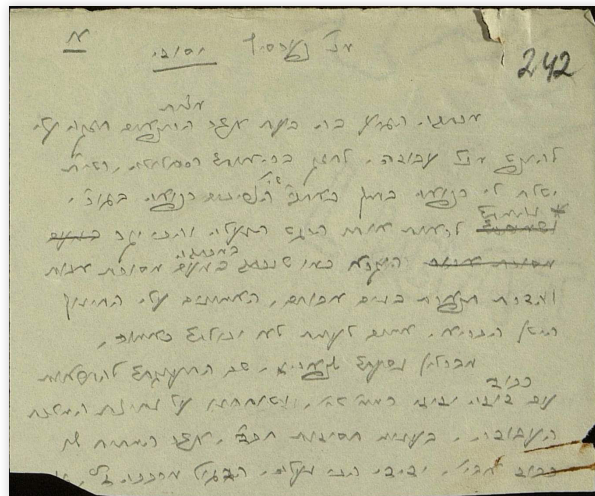
מדובר במאמר
"החובה והיכולת
לעשות בעד החסידות".

אחת המהדורות
של המכתב בענין טבע
עצמו למעלה מהטבע
נכתבה במכונת כתיבה
והרבי רשם עליה
בכת"ק את התאריך
"ח' ניסן רצ"ג ריגא
מהדורא ד" וכן יש
על מהדורא זו הגהות
בכת"ק אדמו"ר
הריי"צ.

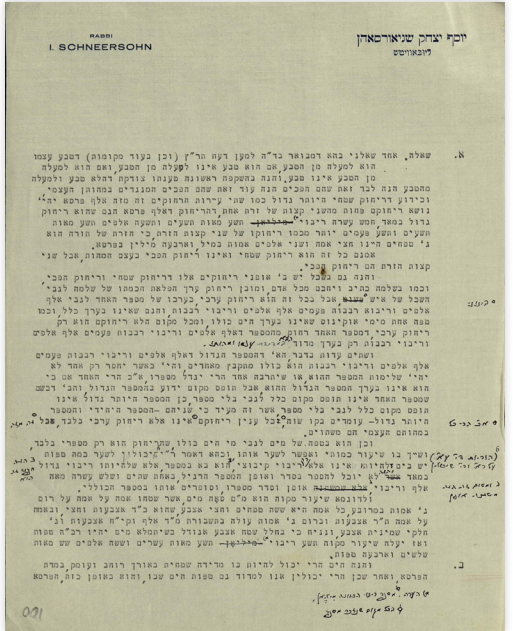
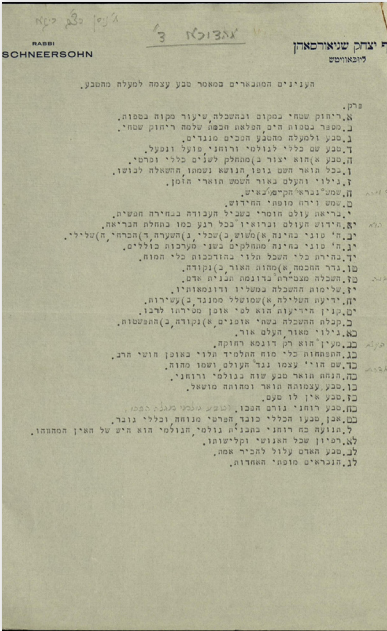
בכ"ח ניסן תרצ"ג
הרבי נרשם בבית
ספר מיוחד לעבודות
ציבוריות לבניין
ותעשייה ה ESTP
כדלהלן (יצוין שטופס
הרישום הינו המסמך
הרשמי הראשון
שבו נרשם הרבי עם
הכתובת החדשה).

צילום טיוטת מאמר החובה והיכולת לעשות בעד החסידות

המכתב לפעריסץ

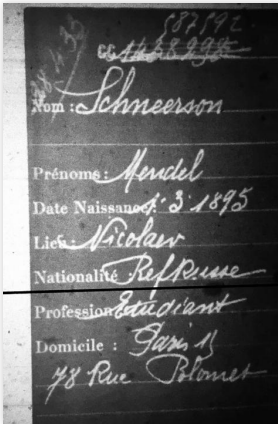
צילום טיוטת מאמר 'טבע למעלה מהשמים'

§ הדרכון של הרבי

כאמור בעת שהותו בגרמניה שלח הרבי את הפציו לריגא, אך כדי להוציאם מהמכס היה נדרש להציג את הדרכון שלו למכס בריגא.

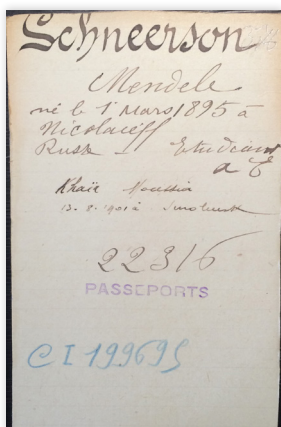
לכן במכתב מיום ה' ב' דר"ח אייר רצ"ג כותב כ"ק אדמו"ר הרי"צ רבני: "מדוע אין אתה שולח הפאספארט שלך, מהר לשלוח במהיר, כי דואג הנני לשלום התפצים, והש"ת יעזור שיהיה כשורה. אין מה להרהר בזה, אבל צריכים לקבלם"³².

ביום ב' אייר תרצ"ג הרבי נרשם במשטרה כחוק עם הכתובת החדשה (ואולי בגלל זה התעב משלוח הפאספורט כי היה נצרך להציגו במשטרה).

מסמך רישום ההתייצבות במשטרה

[32] שם ע' קמו.

צילום הדרכון

ואכן מיד אח"כ הדרכון של הרבי נשלח לריגא ובמכתב מיום ד' ז' אייר רצ"ג כותב כ"ק אדמו"ר הריי"צ לבתו הרבנית חיה מושקא "באלד וי מי ועט אראפנעמען די זאכין ועל איד אי"ה אפשיקין דעם פאס ספעשנא, [=מיד עם קבלת החפצים אשלח את הדרכון בדואר מהיר]³³.

נראה כי המעבר בפועל לבית החדש לקח כמה ימים

כך נראה ממכתב מיום ה' ח' אייר רצ"ג בו כותב כ"ק אדמו"ר הריי"צ בשולי המכתב "הנני שולח המכתב ע"ש שיינא תחי', פן החלפתם המעון"³⁴. כלומר שעדיין לא היה ברור אם כבר התבצע המעבר.

§ חלב ישראל בפאריז

על אותה תקופה סיפרה הרבנית לר' בערל יוניק: אפשר ללמוד למהדרין מן המהדרין גם מהדייטשישע אידן (היהודים תושבי גרמניה) כשהיינו בפאריז, לא היה חלב ישראל שיכולנו להשתמש בו, והייתי לוקחת עמי עוד כמה נשים, והיינו הולכות למקום של רפת (ליד עטוואל³⁵) כדי לחלוב במכונה.

כשהגיעו לפאריז הדייטשישע אידן מקהילת עדת ישראל, עבר רק שבוע וכבר מצאנו ליד הדלת שלנו חלב עם החותמת שלהם.³⁶

§ בשר כשר בפאריז

מספר הרב משה ניסן אזימאוו: ר' קלמן המר היה בעל האיטליז אצלו קנו הרבי והרבנית בשר בימי מגוריהם בפאריז הוא סיפר לאבי ולי שכאשר

³³ שם ע' קמז.

³⁴ שם ע' קמט.

³⁵ בנתיים לא התברר לי איפה זה.

³⁶ קובץ 'הרבנית' ע' 79. ימי מלך חלק א ע 392.

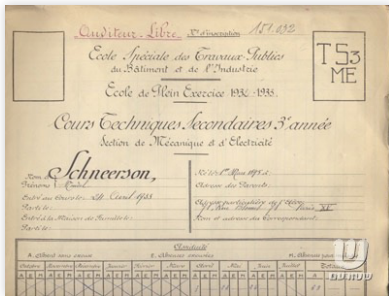
ר' משה ניסן אזימאוו

הרבי והרבנית הגיעו לפאריז הם חיפשו מקום בו יוכלו לקנות בשר כשר, ובמסגרת החיפושים הם הגיעו לחנותו והרבי אמר לר' קלמן, כי הדירה בה הם מתגוררים צרה מלהכיל את מלאכת הכשרת הבשר, לכן הם רוצים לקנות בשר מוכשר, אבל התנאי הוא שביום בו הם מכשירים את הבשר, הרבנית תימצא בחנות.

ר' קלמן ניאות לתנאי, ואכן ביום ההוא הגיעו הרבי והרבנית לחנות ובזמן שגב' המר הכשירה את הבשר עמדה לידה הרבנית ואילו הרבי המתין בחוץ. לאחר שהכשרה הסתיימה יצאה הרבנית מהחנות ואמרה משהו לרבי, והרבי נכנס לחנות וקנה את הבשר³⁷.

§ הרבי נרשם בבית הספר ESTP

כאמור הרבי נרשם בבית ספר מיוחד לעבודות ציבוריות ESTP

צילום הרישום של הרבי בESTP שנה ראשונה

המסמך שלפנינו, מ-24 באפריל 1933, הוא ראשון מתוך ארבעה תיקי-סטודנט המתעדים את הלימודים של הרבי ב ESTP.

להלן, תוכן המסמך:

• סטודנט לא רשום.

• שם בית הספר: ESTP בית ספר טכני לעבודות ציבוריות, בנין ותעשייה.

(37) כפר חב"ד גל' 747 ע' 24.

להעיר שאם המסופר כאן קרה לפני חג הפסח תרצ"ג כשהרבי והרבנית הלכו לקנות בשר לחג הנה ע"פ מכתב של ר' קלמן לקונסיסטואר מחודש אב תרצ"ב נראה שהחנות שלו היתה ברחוב rue du Roi-de-Sicile dans le IVe arrondissement אבל יכול להיות שזה קרה מאוחר יותר וע"פ מסמכים מחקירה משטרית בזמן המלחמה (בעת שהיה אסור לשחוט מבחינת החוק) עולה כי מאז כה אדר תרצ"ד החנות היתה בכתובת: Hammer (- boucherie – 13, rue Ferdinand Duval Paris (IVe

בית הספר ESTP

- שנת הלימודים: 1932-1933.
- קורס: קורס טכני שני, שנה שלישית.
- המחלקה למכניקה ואלקטרוניקה.
- שם משפחה: שניאורסאהן.
- שם פרטי: מענדל.
- נכנס לשיעור: 24 באפריל, 1933.
- תאריך לידה: 1 במרס 1895
- כתובת ההורים:
- כתובת התלמיד: 78 רחוב בלומע, 78, פריז, הרובע ה-15.

ממסמך זה עולה כי בשבוע הראשון הרבי הגיע רק יום אחד (היום בו נרשם) ובשלושת החדשים הראשונים בהם הרבי היה רשום ב-ESTP הוא החסיר 60 יום.

ביום כ"ג אייר תרצ"ג החליטה הנהלת בית-הספר לאשר שהרבי לא צריך להשתתף בשיעורים מסויימים של הכיתה (כנראה בגלל שזה היה מתקיים בשבת).

§ הכספת של ר' סנדר ריינין

ביום כ"ה אייר רצ"ג כותב כ"ק אדמור הריי"צ לרבי:

"חתני יקירי וחביבי הרב רמ"מ שי"

ת"ל בעד החוה"ש כה לחי,

מכתבך קבלתי במועדם ...

בדבר סייף, יואיל נא לשאול אצל ידידנו ר' אלכסנדר סענדר שי' ריינין כמדומה לי אשר יש לו סייף, ואז באפשר להניח בהסייף שלו³⁸.

38) אגרות קודש אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו ע' קנ.

ר' סנדר ריינין

ר' סנדר ריינין

החסיד ר' חיים אברהם אלכסנדר סנדר יצחק ריינין נולד (בערך) בשנת תרל"ו וזכה עוד בנערותו לקירובים מיוחדים מהרבי הרש"ב פעמים רבות שהה בחדרו משך זמן וזכה לשמוע ממנו כמה וכמה עניינים.

התחתן עם מרת סילביא בת הרה"ח ר' שניאור זלמן זעליגסאהן.

אחרי הסתלקות כ"ק אדמו"ר הרש"ב התקשר ר' סנדר לכ"ק אדמו"ר הריי"צ, וגם ממנו זכה לקירוב פנימי.

ר' סנדר ואשתו יצאו מרוסיה באמצע שנות הפ' והיגרו לשווייץ. כ"ק אדמו"ר הריי"צ הפקיד בידי חפצים (כתבים?).

בשנת תרפ"ז בעת מאסר כ"ק אדמו"ר הריי"צ הפעיל ר' סנדר קשרים עם כמה מדינות וביקש מהן ללחוץ על רוסיה לשחרר את אדמו"ר הריי"צ.

ר' סנדר ואשתו היו מעורבים בתרגום מאמר 'קנין החיים'.

כנראה שבתחילת שנת תרפט עברו לפאריז.

היה מעורב בהרבה עניינים בעסקנות הכלל מטעם אדמו"ר הריי"צ.

כמו"כ במשך כמה שנים היו כספי הפקדונות (וכנ"ל גם חפצים) של אדמו"ר הריי"צ שמורים בכספת של ר' סנדר בבנק בפאריז.

בהמשך כשהרבי והרבנית הגיעו לפאריז הם נהיו לידידים קרובים.

ובסוף ימיו כשנפטרה אשתו בשנת תשי"ג הרבי הלך אצלו לניחום אבלים והרבי הזמינו לגור אצלו בבית ואכן זכה לגור בביתו של הרבי לכמה חודשים.

נפטר בכ"ד אלול תשח"י ונטמן בסמיכות לאוהל הק' ובשבת שלאחרי זה הרבי סיכר אודותיו עניינים נפלאים.

ראה אודותיו בארוכה בעיתון כפר חבד גל' 872 ע' 64 ואילך.

את חג השבועות תרצ"ג חגגו הרבי והרבנית בפאריז

§ תיק במשטרה

ביום ט"ו סיון תרצ"ג פתחו הרבי והרבנית תיק משותף במשטרה (התיק הושמד³⁹) לא ידוע עבור מה.⁴⁰

§ הרבי ופרופסור פישל שניאורסאהן

בתקופה שקדמה לבואו של הרבי לפאריז כבר קם וועד של כמה מחסידי ועסקני חב"ד אשר בין היתר פעלו בהפצת המעניינות גם בעריכת הרצאות בנושאי חסידות לקהל יהודי פאריז.

פישל שניאורסאהן

אחד מאלו שהתבקשו לתת הרצאות בנושא היה הפרופסור פישל שניאורסאהן (אחיו של ר' יצחק הנ"ל) שביקר בפאריז בסיון תרצ"ג.

במהלך אותו ביקור הוא נפגש עם הרבי כפי שעולה ממכתב מיום טו סיון רצ"ג בו כותב אדמו"ר הרי"צ לרבי: "ובודאי תודיע לי אודות ההתראות עם ש"ב הפראפ' ש"ס ש"י⁴¹".

§ הביקור שלא התאפשר

בקיץ תרצ"ג שהה כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע בעיירת הנופש מאריענבאד ועזו היה חפצו שהרבי יבוא להיות אתו, כי "הרבה הי' מה לדבר", אמנם נסיעה זאת לא התאפשרה, בגלל קשיים בהשגת ניירות אזרחות⁴².

39) השריד היחיד מתיק זה הוא הרישום הנ"ל של הרבי במשטרה ביום ב' אייר תרצ"ג.

40) כך כתב מפקד משטרת פאריז לרב משה ניסן אזימאוו במכתב משנת תשנ"ז.

41) אגרות קודש אדמו"ר הרי"צ חלק ט"ו ע' קנב.

42) שם ע' קנח.

§ הערת מנהל בית הספר

בי"א מנחם אב תרצ"ג כותב מנהל בית הספר בתיק הציונים של הרבי בחלק של הטרימסטר השלישי:

מר שניאורסאהן מענדל הינו שומע חפשי שנכנס לבית הספר ביום ה-24 לאפריל 1933.

הוא לא הגיש שום עבודה ולא עבר שום מבחן.

בתנאים אלו, אין באפשרות ההנהלה להביע את דעתה בנוגע לתועלת שמר שניאורסאהן הפיק מלימודיו.

3 באוגוסט 1933⁴³.

§ המעבר לדירה החדשה

באותו זמן מצאו הרבי והרבנית דירה חדשה והיו צריכים לעבור דירה.

ובמכתב ממוצאי ת"ב רצ"ג כותב אדמו"ר הריי"צ לבתו הרבנית: "און ועהן גייט איהר אריבער מיט גליק אין דעם נאייער דירה [=מתי אתם עוברים במזל לדירה החדשה]"⁴⁴.

ואכן בי"ז מנחם אב תרצ"ג הרבי והרבנית עברו דירה בחזרה למלון מקס הנ"ל 9 רחוב בולארד.

§ אדמו"ר הריי"צ עובר לווארשא

בערב ר"ח אלול נסע כ"ק אדמו"ר הריי"צ לווארשא וקבע שם את מושבו.

§ ר' איטשע מתמיד בפאריז

באלול תרצ"ג נסע הר"י הורעוויטש (המכונה ר' איטשע מתמיד) לאמריקה

[43] מתוך ארכיון בית הספר.

[44] אגרות קודש אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו ע' קסד-ה.

ר' איטשע מתמיד

ועבר דרך פאריז וככל הנראה נפגש שם עם הרבי.⁴⁵

ביום ט' אלול כתב כ"ק אדמור הרי"צ מכתב לרבנית בה מספר שפגש במאריענבאד את מר סופר מפאריז ומבקש שהרבי יעשה היכרות איתו ומאריך עד כמה ההסתתרות מבני אדם איננה מביאה לשום דבר וכו'.⁴⁶

[45] שם ע' קע.

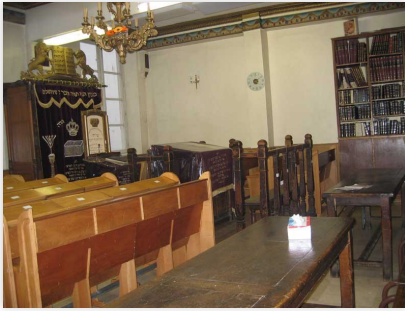
[46] שם ע' קעב.

פרק שני

תהצ"ד

פנים ביהכ"נ ה17

פנים ביהכ"נ ה25

§ חודש תשרי בפאריז

לחודש תשרי התוכנית היתה שהרבי והרבנית יסעו לשהות בצל אדמו"ר הריי"צ אך כאמור זה לא יצא לפועל בגלל קשיים בהשגת המסמכים ולבסוף נשארו בפאריז.

מספר הרב משה ניסן אזימאוו: ברחוב העתיק של היהודים בפאריז rue des rosiers היו שני בתי כנסת, האחד בבית מספר 17, ושם הרבי נהג להתפלל רוב הזמן, ואילו את בית הכנסת הנוסף שבבית מספר 25 הרבי פקד רק לפעמים. ואולם, זקני המתפללים בבית הכנסת סיפרו לי שבבית הכנסת הזה התפללו הרבי מהר"ש, הרבי מוהרש"ב והרבי הריי"צ וגם הרבי נהג למסור בו שיעורים בימות החול.

הגבאי של בית הכנסת הזה סיפר לי שכאשר כ"ק אדמו"ר הרש"ב והרבי הריי"צ נכנסו להתפלל, אחד התפלל לימין ארון הקודש ואחד לשמאל ארון הקודש, ואילו הרבי נהג להתפלל דוקא במערב בית הכנסת.⁴⁷

§ הרישום בבית הספר ESTP

בכ"ט תשרי תרצ"ד הרבי נרשם לשנה חדשה בבית הספר ESTP הנ"ל.

להלן, תוכן המסמך:⁴⁸

- מספר רישום: 151.032
- בית ספר מיוחד לעבודות ציבוריות, בנין ותעשייה.
- שנת הלימודים: 1933-1934.

(47) כפר חב"ד גל' 747 ע' 24.

(48) מתוך ארכיון בית הספר.

- קורס: קורס טכני שני, שנה שלישית.
 - המחלקה למכניקה ואלקטרוניקה.
 - שם משפחה: שניאורסאהן.
 - שם פרטי: מענדל .
 - נכנס לשיעור: 19 באוקטובר 1933.
 - תאריך לידה: 1 במרס 1895 בניקולייב ברית המועצות
 - כתובת ההורים: "
 - כתובת התלמיד: 9 רחוב בולארד פאריז (14).
- גם כאן במשך שנת הלימודים החסיר הרבי 119 וחצי יום.

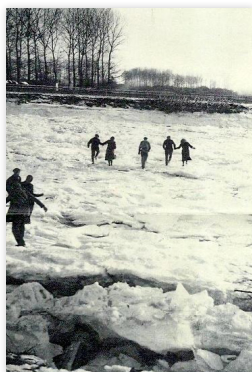
§ הערות מנהל בית הספר

בסיום הטרימסטר הראשון כותב מנהל בית הספר:

מר שניאורסאהן מענדל יצטרך לשים לב לציור בו הוא נדרש לעשות התקדמות רצינית מאוד אם הוא רוצה להצליח. הוא יצטרך למסור באופן מיוחד את כל תרגילי הציור שהוטלו לעשות על חטיבתו.

ה-15 בדצמבר, 1933 [כ"ד כסלו תרצ"ד]

§ חורף קר במיוחד

חורף תרצ"ד נהר הסיין קפוא

החורף של שנת תרצ"ד היה קר במיוחד בפאריז (מאז שנת 1890 לא היה כזה קור)

ובמכתב מיום ב', נר ו' דחנוכה, א' דר"ח טבת רצ"ד כותב כ"ק אדמו"ר הרי"צ לבתו הרבנית: "שרייב טאכטער ואס מיך אינטערעסירט צו ויסין, איך בין זייער אומרואיג פון די קעלט, צו ליידעט איהר ח"ו ניט, שרייב אויספירליך.

[כתבי בתי את מה שמעניין אותי לדעת, אני מאוד לא רגוע מהקור אם אינכם סובלים ח"ו, כתבי במפורט]⁴⁹.

49) אגרות קודש אדמו"ר הרי"צ חלק ט"ו ע' קעח.

§ ספל הקפה נשאר מלא

מספר הרב משה ניסן אזימאוו: בפאריז היה יהודי בשם ר' דוד צילון, הוא היה בן כתתו של הרבי והוא סיפר לנו שהוא למד יחד עם הרבי הנדסת גשרים וכבישים⁵⁰

הלה גם סיפר שהמפגשים שלו עם הרבי היו נערכים בבית קפה בשם 'לה קופול'. ניסיתי לברר היכן המקום הזה ולבסוף הגעתי אליו.

מדובר בבית קפה המשתרע על שטח ענק ור' דוד סיפר שלפני השואה המקום הזה היה מקום המפגש של כל המי ומי בעולם התרבות של פאריז. אמנים, סופרים, ואנשי רוח היו מתקבצים ומלבנים עניינים של מדע ורוח, והרבי היה מגיע למקום מפעם לפעם.

ר' דוד הוסיף פרט מעניין: "כל פעם שהרבי היה מגיע למקום, היה מזמין ספל קפה מהביל. הרבי היה שוהה במקום קרוב לשעתיים ומדבר על ענייני אמונה ותמיד, ממש תמיד, כשהיינו קמים ויוצאים מהמקום הייתי מבחין שספל הקפה נשאר מלא⁵¹..."

בית קפה "לה קופול"

בהקשר הזה יש לציין שברשימות חוברת ג' עמוד 48 ישנה 'תכנית' להרצאה שהרבי נשא לפני אנשי מדע. ואולי זה קשור לאותם מפגשים.

50 פרט זה אינו מדויק, הרבי למד הנדסת חשמל בבית הספר ESTP כנ"ל וגם בארכיון בית הספר לגשרים וכבישים לא נמצא כלום לא על הרבי ולא על מר צילון. מר צילון כנראה למד גם הוא ב-ESTP.

51 כפר חב"ד גל' 747 ע' 25.

ר' ת (נחום?) צילון

בנו דוד היה בקשר עם הרבי בפאריז ונשמעו מפיו כמה סיפורים מופלאים אודות הרבי בתקופה זו. מעניין לציין שבשנת תרח"צ, כשהרבי והרבנית בקשו לקבל אזרחות צרפתית, הם נדרשו לספק רשימת אנשים שאליהם ניתן לפנות כדי לקבל מידע אודותם, ובין השמות ברשימה מופיע שמו של ת. צילון⁵².

§ הערות מנהל בית הספר

בסיום הטרימסטר השני כותב מנהל בית הספר:

מר שניאורסאהן מענדל השיג את הציונים הכי מספקים במתמטיקה. כעת הוא יצטרך לשפר את הציור ולהסדיר את מצבו בנוגע לתרגילים שהוא חיסר באם ההיעדרויות שלו היו בשל מקרים שבעל כרחו.

13 מרץ, 34 [י"ד אדר - פורים תרצ"ד]

§ נסיעות שלא יצאו לפועל

באביב תרצ"ד תכנן הרבי הריי"צ לנסוע לוינה בשביל להתייעץ עם רופאים ולבדוק אם יתאפשר לו לנסוע לארץ הקודש ורצה שהרבי יתלוה אליו למסע וכפי שכתב לו כ"ק אדמו"ר הריי"צ "הנה היותך בויען הוא נחוץ, באשר אתה יודע כל מה שחשבו ואמרו הפראפ' בבערלין, ושם הייתי שומע חו"ד אם אפשרי לי הנסיעה לאה"ק ת"ו שלא תכבד עלי, והייתי מחליט בל"נ לנסוע בשעתומ"צ"⁵³.

אך התוכנית לא יצאה אל הפועל היות והניירות של הרבי והרבנית לא אפשרו זאת וכאם היו יוצאים מצרפת לא היו יכולים לחזור אליה⁵⁴.

(52) תיק בקשת קבלת אזרחות צרפת.

(53) אגרות קודש אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו ע' קפה.

(54) שם ע' קפד.

§ הביקור במעבדתו של הד"ר פסטר

מעבדת פסטר

"בהיותי בפאריז" - סיפר הרבי בהזדמנות מסויימת לפרופ' ד"ר ירמיהו ברנובר - ביקרתי במעבדתו של הד"ר פסטר. אף בחנתי את הכלים שבהם השתמש לצורך מסקנותיו המדעיות.⁵⁵

§ הערת מנהל בית הספר

בסוף הטרימסטר השלישי כותב מנהל בית הספר:

מר שניאורסאהן מענדל עבד בצורה יסודית מאוד בטרימסטר הזה הוא השיג ברוב החומרים ציונים מאוד מספקים. עם זאת, הוא יצטרך לשפר את עבודות הסדנה שלו.

הוא מתקבל לבית ספר גבוה למכניקה וחשמל שנה הראשונה.

10 אוגוסט 34 [כט מנחם אב תרצ"ד]⁵⁶

§ הרבי נוסע לחותנו

הרבי נסע לשהות בצל אדמו"ר הריי"צ במארינבאד בסוף חודש תמוז תרצ"ד ונשאר כמעט שנה שלמה ביחד איתו והתלוה אליו בכל מסעותיו באותה שנה, וחזר לפאריז רק בתחילת חודש תמוז תרצ"ה.

בחודש אלול תרצ"ד שהו הרבי והרבנית בווארשא.

⁵⁵ ימי מלך חלק ב' ע' 907 .

⁵⁶ מתוך תיק הציונים של הרבי שנמצא בארכיון בית הספר.

פרק שלישי

תּרַצ"ה

§ חודש תשרי תרצ"ה בווראשא

אלול תרצ"ד עד חשון תרצ"ה שהו הרבי והרבנית בווראשא.

באותה תקופה מונה הרבי למנהל פועל של ישיבת תומכי תמימים בווראשא⁵⁷.

ישיבת תומכי תמימים בווראשא

§ חורף תרצ"ה במקומות מרפא

במשך חורף תרצ"ה מחודש כסלו עד י"ב ניסן נסע כ"ק אדמור הרי"צ לוויין ולסנטוריום וועסטענד בפורקערסדארף, אוסטריה עקב מצבו הבריאותי והרבי נסע איתו לעזור לו.

הרבנית נשארה בווראשא.

סנטוריום וועסטענד בפורקערסדארף

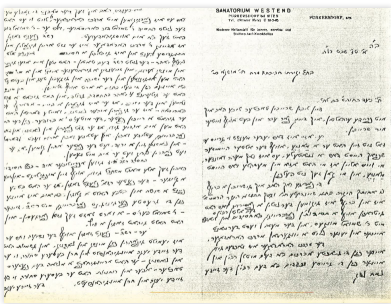
§ די לאנגע בריוו

ביום ט"ז שבט אדמו"ר הרי"צ שולח לבתו הרבנית חיה מושקא שכנראה שהתה אז בווראשא מכתב ארוך רשימה אודות תלמידי הבעל שם טוב.⁵⁸

§ פורים תרצ"ה

נשתמר בידינו תיאור קצר וקולע של הרבנית על ספר מסוים שקראה - מאגרת שנשלחה לכ"ק אדמו"ר הרי"צ ע"י מזכירו רח"ל פורים תרצ"ה:

"נזדמן לי ספר אשכנזי בשם 'דער רב', נדפס בפרנקפורט. הוא

כתי"ק התחלת המכתב הארוך

שער הספר 'דער רב'

57 'אדמו"ר חב"ד ויהדות צרפת' ע' 428. ושם מובא בטעות שזה היה באטוואצק. הישיבה באטוואצק נפתחה רק בקיץ תרצ"ה.

58 נדפסה באגרות קודש כ"ק אדמו"ר הרי"צ חלק ג' אגרת תשנ.

כ"ה אדר תרצה

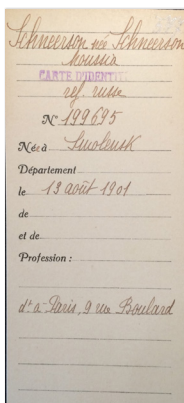
מעין ספר בית רבי באשכנזית. נתתיו למוסיא תחי' למקרא ואומרת שנקרא בעונג וכתוב ברוח של חסיד נלהב, לפי דבריה - ע"פ בעלה שי' שכתב לה - המחבר הוא ד"ר עהרמאן⁵⁹...

§ פסח תרצ"ה

בחודשים ניסן אייר תרצ"ה שהו אדמו"ר הריי"צ עם הרבי והרבנית כולם ביחד בווארשא⁶⁰.

§ הרבנית חוזרת לפאריז

בחודש אייר נסעה הרבנית חזרה לפאריז, הרבי עוד נשאר בווארשא עם אדמו"ר הריי"צ⁶¹.

דרכון הרבנית

§ התמים

ביום כ"ב סיון תרצ"ה התמים כותב אדמו"ר הריי"צ לבתו הרבנית:

בעזה"י דורך דער ארבעט און אינטערעס מאישך הנכבד חתני יקירי וחביבי הרב שי' ועהט אי[ן] געכני גידרוקט וערין זייער א ויכטיקער שזורנאל מיט דעם נאמען „התמים". רעדאקטאריין אויף פאפיר ועהלין זאיין אנדערע, אבער די גאנצע ארבעט איז זיינע. אן עין הרע גאר גאר א ויכטיקער יונגעראמן, השי"ת זאהל אייך בעגליקן בגו"ר.

[בעזה"י על ידי עבודתו והתמסרותו של אישך הנכבד חתני יקירי וחביבי הרב שי' יודפס בקרוב כתב עת חשוב מאוד בשם "התמים". העורכים על הנייר יהיו

59 קובץ 'הרבנית' ע' 42-42 ומקורו בימי מלך חלק א' ע' 424

60 אגרות קודש אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו ע' רה בשוה"ג.

61 באסרו חג של חג שבועות כותב לה אדמו"ר הריי"צ מוורשא ומודה לה על 2 מכבים שקיבל ממנה - שכתבה כנראה מפאריז - ולא הספיק לענות עליהם. הרבי חזר לפאריז רק בתחילת תמוז כדלהלן.

אחרים, אבל כל העבודה היא שלו, אברך חשוב מאוד מאוד בלי עין הרע. השי"ת יברך אתכם בגו"ר⁶²."

§ הרבי חוזר לפאריז

בתחילת חודש תמוז הרבי חזר לפאריז דרך ויען.

ובמכתב מיום ג' תמוז רצ"ה כותב כ"ק אדמו"ר הריי"צ לרבי: "מכתבך מויען במועדו התקבל, והנני מחכה להתבשר מבואך צלחה [לפאריז]⁶³".

§ משרת רבנות עבור הרבי בפאריז

ביום י"ד תמוז תרצ"ה אדמו"ר הריי"צ כותב מכתב לרבי ולרבנית ובו מספר שקיבל מכתב מ"ידידנו היקר והנעים מר ריינין שי" אודות הרבנות בפאריז בכלל ושואל האם הרבי יהיה מעוניין לקבל משרת רבנית בפאריז⁶⁴.

הרבי סירב לקבל את המשרה אך מעניין לראות שמאז הרבי התחיל יותר לדבר בפני הקהל בבית הכנסת כפי שרואים ברשימותיו.

§ נאות דשא

באותו קיץ נוסעים הרבי והרבנית לנאות דשא.

במכתב שכתב לו אביו כ"ק הרה"ג ר' לוי יצחק זי"ע מיום ד' לסליחות תרצ"ה הוא מודה בין היתר על המכתב של הרבנית אודות הנאות דשא.

[62] שם ע' רח.

[63] שם ע' רט.

[64] שם ע' ריא.

כנראה באותו זמן ביקרו כ"ק אדמו"ר והרבנית גם בהרים שבצרפת, וכפי שהעיד כ"ק אדמו"ר בעצמו: "ביקרתי בהרים גבוהים אלו ביום גשום, וראיתי, שלרגלי ההר, למטה מן העננים - ירד גשם, ובראש ההר זרחה השמש".⁶⁵

§ אדמו"ר הרי"צ עובר לאטוואצק

בשלהי חודש אלול תרצ"ה עבר כ"ק אדמו"ר הרי"צ מווארשא לאטוואצק ושם קבע את מושבו.

65) התוועדיות - תשמ"ו כרך א' עמוד 464.

פרק רביעי

תרצ"ו

§ חודש תשרי בפאריז

תשרי תרצ"ו נשאר הרבי והרבנית בפאריז.

ר' לייבוש הבר שזכה להיות עם הרבי בפאריז סיפר שהרבי הסביר פעם מדוע אומרת המשנה "יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת", וכי איני יודע שראש השנה הוא יו"ט¹ וביאר הרבי שכשר"ה חל בשבת אזי נפעלים התקיעות מאליהן ע"י השבת, וממילא בטוחים שהכל "הלך כדבעי", ממילא עושים יו"ט מיוחד.

סביר להניח שזה נאמר בשנת תרצ"ו בה ראש השנה חל בשבת.

§ הרישום בבית הספר ESTP

יג תשרי תרצ"ו הרבי נרשם לשנה חדשה בבית הספר ESTP

להלן, תוכן המסמך:

- בית ספר מיוחד לעבודות ציבוריות, בנין ותעשייה.
- שנת הלימודים: 1935-1936.
- בית ספר גבוה למכניקה וחשמל, שנה ראשונה.
- שם משפחה: שניאורסאהן.
- שם פרטי: מענדל.
- נכנס לשיעור: 10 באוקטובר 1935.
- תאריך לידה: 1 במרס 1895 בניקולייב ברית המועצות
- כתובתו הפרטית של התלמיד: תלמיד נשוי
- 9 רחוב בולארד פאריז (14).
- כתובת ההורים: "
- גם כאן במשך שנת הלימודים החסיר הרבי 102 (חצאי) יום.

§ דרשה בבית הכנסת בחג הסוכות

ישנה רשימה שתוכנה דרשה שהרבי נשא בבית הכנסת בחג הסוכות

[1] אולי הפירוש הוא דיוק הלשון יו"ט של ר"ה הגם שהיה מספיק לומר ר"ה שחל בשבת.

כמו"כ כנראה שבאותו זמן הרבי מסר שיעור במסכת בבא בתרא³.

§ השעיה מבית הספר

ביום שישי י"ט מרחשון תרצ"ו הרבי (ביחד עם גיסו הרמ"מ הכהן הארנשטיין) עזב את בית הספר באמצע שיעור בשעה שלוש וחצי בגלל כניסת השבת המוקדמת בימי החורף.

כתוצאה מכך הוחלט למחרת בישיבת ההנהלה של בית הספר להשעות את הרבי (וגיסו) ליומיים (כ"ב וכ"ג מרחשון).

כמו כן הוחלט באותה ישיבת הנהלה לאשר להם לעזוב את בית הספר בימי שישי במשך חודשי החורף בשעה שלוש וחצי בצהריים.

"אך יצטרכו להחזיר בעת עזיבתם את העבודות שלהם שהיו אמורים להחזיר בסוף השיעור ולא יוכלו להשתמש באישור הנ"ל להחזיר עבודות באיחור"⁴.

ביום כ"ד מרחשון הרבי חזר לבית הספר.

§ קופת אדמו"ר הרי"צ עוברת לפאריז

באותו זמן החליט אדמו"ר הרי"צ להעביר את כספי פקדונותיו והמעות שבקופותיו בפולין, אל קופתו אשר בפאריז, שינוהלו על ידי הרבי. והרבה להתכתב איתו על זה. ואף הורה לו לרכוש כספת על שמו בטשייס באנק הנ"ל, או כל באנק אחר, כאשר ימצא לנכון, לשמור בה את המזומנים והצ'יקים המתקבלים⁵.

(2) רשימה סוכות רצ"ו [מקצת בביהכ"ס] (חוברת טו).

(3) רשימה (ב"ב עה.). רצ"ו פאריז. (חוברת נה).

(4) מתוך תיק הציונים של הרבי שנמצא בארכיון בית הספר.

(5) אגרות קודש אדמו"ר הרי"צ חלק ט"ו ע' ריז-ריט.

§ דרשה בבית הכנסת בחנוכה

ישנה רשימה שתוכנה דרשה שהרבי נשא בבית הכנסת 17 בחנוכה תרצ"ו בסוגית מאי חנוכה⁶ ע"פ פנימיות העניינים.⁷

§ הערת מנהל בית הספר

בסיום הטרימסטר הראשון כותב מנהל בית הספר:

מר שניאורסאהן יצטרך לשפר כעת את האיור התעשייתי, ובמיוחד במכניקה, אם הוא רוצה לקבל את התעודה, הוא לא ירצה לעבור עוד פעם את קורסי המחלקה שלו בשנה הבאה, כי בעתיד לא יוענקו יותר מבחנים חוזרים, רק במקרים שבעל כרחו ומקרים בלתי רגילים לחלוטין.

24 דצמבר 1935 [כ"ח כסלו תרצ"ו]

§ אדמו"ר הריי"צ שוהה במקום מרפא

מ"ז טבת עד כ"ד שבט שהה כ"ק אדמו"ר הריי"צ שוב בסנטוריום וועסטענד בפורקערסדארף, אוסטריה כשבתו הרבנית שיינא מתלווה אליו (כנראה שגם היא לא היתה בקו הבריאות)⁸.

§ מפקד אוכלוסין בפאריז

בחורף תרצ"ו נערך מפקד אוכלוסין בפאריז שבו מופיעים הרבי והרבנית וגם גיסם הרמ"מ הורנשטיין.

הרבנית שיינא לא מופיעה ברישום, כנראה בגלל היותה אז באוסטריה ביחד עם אביה כנ"ל.

אדמהריי"צ בוינה

(6) שבת כ"א.

(7) רשימה חנוכה, תרצ"ו. [מקצתו בביהכ"ס 17] (חוברות קכה-י).

(8) אגרות קודש אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו ע' רכד.

חסמך מפקד אוכלוסין בפאריז

§ פסח תרצ"ו

את חג הפסח חגגו הרבי והרבנית בפאריז.

§ הערת מנהל בית הספר

בסיום הטרימסטר השני כותב מנהל בית הספר:

מר שניאורסאהן, מענדל, הוא תלמיד, שכתוצאה מההעדויות התכופות יחסית שלו, חיסר כמה עבודות במחלקתו.

הוא יצטרך לשים לב לסטטיקה הגרפית שבה הוא צריך להשתפר.

14 אפריל 1936 [כ"ב ניסן אחרון של פסח תרצ"ו]

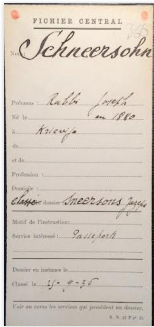
§ טבע עצמו למעלה מהטבע

במכתב מיום ה' בדר"ח אייר רצ"ו כותב כ"ק אדמו"ר הריי"צ לרבי: "... בטח קבלת המאמר "טבע עצמו למעלה מן הטבע" עם כל ההערות בכתב ידך... כוונתי לסדר את המאמר ולתקנו ... כי עלה בדעתי ליתן מאמר זה, בהתמים..."

מדובר כמובן במאמר שהתחילו הרביים לסדרו בשנת תרצ"ג אך לפועל לא יצא אז לאור (ויצא רק בשנת תנש"א בספר תורת המערב - קליפורניא).

§ חתונת ר' אהרון שניאורסאהן

ביום י"ז סיון תרצ"ו התחתן אהרון בן יצחק שניאורסאהן ויכול להיות שהרבי והרבנית השתתפו בחתונה.

הדרכון של אדמו"ר הריי"צ

§ אדמו"ר הריי"צ נוסע לפאריז

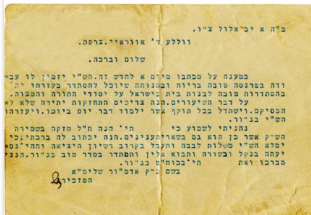
ביום שישי י"ג תמוז תרצ"ו הגיע כ"ק אדמו"ר הריי"צ לפאריז ונשאר שם לשבת פרשת בלק.¹⁰

Ville d'Avray

וביום טו תמוז תרצ"ו נסע אדמו"ר הריי"צ לוילדאוורי (מקום מרפא בסביבות פאריז) ונשאר שם עד אמצע אלול.

הרבי והרבנית עזרו לכ"ק אדמו"ר הריי"צ ושמשו כמזכיריו כמו שרואים במכתב מיז אלול שבו מכנה כ"ק אדמו"ר הריי"צ את בתו הרבנית "מזכירה זמנית"¹¹.

וכמו כן יש כו"כ מכתבים החתומים בידי המזכיר מ.ש. ויש הסוברים שזו הרבנית.¹²

§ הערות מנהל בית הספר

בסיום הטרימסטר השלישי כותב מנהל בית הספר:

מר שניאורסאהן מענדל, יצטרך כעת לשים לב לסטטיקה הגרפית שאין לו מספיק.

הוא מתקבל לבית הספר הגבוה למכניקה וחשמל שנה שניה.

מכתב אדמו"ר הריי"צ חתום ע"י הרבנית

(10) שם ע' רלא.

(11) שם ע' רלב.

(12) או שהרבי חתם כמזכיר חותנו והרבנית כתבה את הכתובות על המעטפות ושלחה את המכתבים.

10 rue d.ieu

ה-5 באוגוסט, 1936 [י"ז מנחם אב תרצ"ו]

ביום ח' אלול ביקר כ"ק אדמו"ר הריי"צ בפאריז בביתו של ר' זלמן שניאורסאהן שייסד את "קהילת החרדים" בצרפת סביר לומר שהרבי התלווה לחותנו בביקור זה. אדמו"ר הריי"צ אמר שם את המאמר אני לדודי.

ר' זלמן שניאורסאהן

§ נסיעת הרביים לאוסטריה ולפולין

משם נסע לפורקערסדארף והרבי התלווה אליו לנסיעה זו ומשם לאטוואצק והרבי נשאר שם עד אחרי החגים.

פרק חמישי

תוצ"ז

הרבי בשנת תרצ"ז

§ תשרי תרצ"ז באטוואצק

כאמור בחודש תשרי הרבי שהה הרבי בצילו של הרבי הריי"צ באטוואצק ואת אשר ראה רשם ברשימותיו.¹
לחודש תשרי הרבנית נשארה בפאריז.

§ הרבי תוזר לפאריז

ביום כ"ח תשרי הרבי כבר היה חזרה בפאריז.²

§ הרישום בבית הספר ESTP

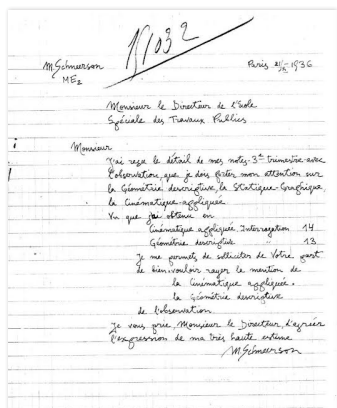
ביום ד' מר חשון תרצ"ז הרבי נרשם לשנה שניה בבית ספר הנ"ל להלן, תוכן המסמך:

מספר רישום: 151.032

- בית ספר מיוחד לעבודות ציבוריות, בנין ותעשייה.
- שנת הלימודים: 1936-1937.
- בית ספר גבוה למכניקה וחשמל, שנה שניה.
- שם משפחה: שניאורסאהן.
- שם פרטי: מענדל .
- נכנס לשיעור: 20 באוקטובר 1936.
- תאריך לידה: 1 במרס 1895 בניקולייב ברית המועצות
- כתובתו הפרטית של התלמיד: 9 רחוב בולארד פאריז (14).
- כתובת ההורים:

(1) תשרי צז אטוואצק חוברת קפג. רשימת היומן ע' שפט.

(2) אגרות קודש אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו ע' רלג.

מכתב הרבי למנהל בית הספר

גם כאן במשך כל שנת הלימודים החסיר הרבי 81 (חצאי) יום.

באותו יום הרבי קיבל את ציוניו והערות המנהל ולמחרת ביום ה' מר חשון תרצ"ז הרבי כתב מכתב למנהל בית הספר בו מתלונן על איזכור כמה דברים שעליו לשפר בה בשעה שהוא קיבל ציונים מספקים במבחנים בעניינים אלו.

וז"ל המכתב למנהל הESTP מיום ה' מרחשון תרצ"ז בתרגום חופשי:

מ. שניאורסאהן

ME2 - פריז - / 193621 - x

כבוד מנהל בית הספר המיוחד

לעבודות ציבוריות

אדוני.

קיבלתי את פרטי הציונים שלי טרימסטר שלישי עם ההערה, שעלי לשים לב לגיאומטריה תיאורית, סטטיקה גרפית, קינמטיקה יישומית.

היות וקיבלתי ב

קינמטיקה יישומית מבחן 14

גיאומטריה תיאורית " 13

אני מרשה לעצמי לבקש מכם למחוק את האזכור של

הקינמטיקה היישומית

הגיאומטריה התיאורית

מההערה

וקבלו נא, אדוני המנהל, את בטויי הערכתי הגבוהה ביותר.

מ. שניאורסאהן

§ כספת בבנק

במכתב מיום כ"ח מרחשון עש"ק תולדות מורה אדמור הריי"צ לרבי בנוגע ללקיחת כספת בבנק: "אשר הרמזו"ש³ שי" יקה תיבה על שמו, ולא יודרש לו להטריח את רס"ר⁴ שי', וגם לא לכוין לשעותיו וזמניו⁵.

§ הרבי נוסע לאוסטריה

במכתב מי"א כסלו רצ"ז כותב אדמור הריי"צ לרבי על תוכנית אפשרית שיסע לפרופסורים בויען או בפאריז וכותב: "ואם יש בחורף זה זמן פנוי מלימודו ועבודתו פערים⁶, ואימתי הוא. ואם יוכל להשיג ויזע על אוסטריה. ויואיל להודיעני בהקדם"⁷.

משחק המלכים

הרבי והרבנית קבלו ויזות לאוסטריה.

ביום א' י"ג טבת הרבי נסע מפאריז לוינה.

וביום ב' יד טבת תרצ"ז כותב אדמו"ר הריי"צ לכתו הרבנית שהוא הגיע באותו יום בשעה 7 בבוקר לוינה והרבי חיכה לו בתחנת הרכבת.

משם נסעו לסנטריום בווינה⁸.

§ נסיעת הרביים לפאריז

ביום כ"א טבת תרצ"ז נסעו הרבי הריי"צ והרבי לפאריז.

(3) היינו הרבי.

(4) ר' סנדר ריינין.

(5) שם ע' רלה.

(6) כנראה חופשה.

(7) שם ע' רלח.

(8) שם ע' רמ.

עד יום ז' אדר תרצ"ז שהה כ"ק אדמו"ר הריי"צ בפאריז והרבי שימש כמזכירו.⁹

ביהכ"נ 25ה

§ שכונה במערב

על מאורע מעניין שאירע כנראה באותה תקופה (או שזה קרה בשבת פרשת בלק תרצ"ו בה הרבי הריי"צ שהה כנראה בפאריז כנ"ל), מספר הרב משה ניסן אזימאוו ממה ששמע מפי ר' נתן הגבאי של בית הכנסת

שבמספר 25: "בשנת תרצ"ו כאשר הרבי התפלל שם, המתפללים עדיין לא הכירו את הרבי, ובחלוף שנים, כאשר הוא נכנס להתפלל יחד עם חותנו הרבי הריי"צ, ניגש אליו הגבאי ר' נתן וביקש ממנו לשבת במזרח ליד חותנו¹⁰.

הרבי סירב בתוקף לעלות למזרח באומרו: "וואס מיינט איר, אז דא איז דער אויבערשטער נישטא?" [=וכי אתם סבורים שכאן הקב"ה לא נמצא?]¹¹.

§ הרבנית נוסעת עם אביה לוינה

אחרי הטיפולים והבדיקות שעבר אדמו"ר הריי"צ בפאריז נסע ביחד עם בתו הרבנית לסנטוריום שליד וינה.

בז' אדר נוסע אדמו"ר הריי"צ לוינה והרבנית נוסעת איתו ובין היתר משמשת כמזכירתו שם.

צילום מכתב פאר כתב הרבנית

9 שם ע' רמ"א.

10 עיין לעיל שהרבי נהג להתפלל דוקא במערב בית הכנסת.

11 ככר חב"ד גל' 747 ע' 25. יכול להיות שזה קרה יותר מאוחר.

§ הערת מנהל בית הספר

בסיום הסמסטר הראשון כותב מנהל בית הספר:

מר שניאורסאהן מענדל הוא תלמיד שציוניו בדרך כלל מאוד מספקים, אבל הוא יצטרך לסדר את מצבו בנוגע לניסוי במכונה התרמית [מנוע חום] שהוא חיסר, באם החיסור היה בעל כרחו.

18 בפברואר 1937 [ז' אדר תרצ"ז]

ביום ב' ניסן רשם הרבי רשמה עם הכותרת "רשימה ב' ניסן, צ"ז פאריז" אודות המשכן וחנוכת המשכן¹².

בי"א ניסן תרצ"ז כ"ק אדמו"ר הרי"צ נוסע חזרה לאטוואצק.¹³

בי"ב ניסן תרצ"ז הרבנית נוסעת חזרה לפאריז.¹⁴

בי"ג ניסן תרצ"ז הרבי חידש את כרטיס תעודת הזהות שלו בתחנת המשטרה בפאריז.¹⁵

§ חג הפסח תרצ"ז

את חג הפסח תרצ"ז חגגו הרבי והרבנית בפאריז.

בב' אייר הרבנית חידשה את כרטיס תעודת הזהות שלה במשטרה בפאריז.¹⁶

§ תכנית נסיעה

במכתב מיד סיון כותב כ"ק אדמו"ר הרי"צ לרבי:

"בחפצי לדעת אם באפשר הדבר אשר אתה חתני שליט"א תבוא על ימים

(12) חוברת קה ואילך.

(13) אגרות קודש אדמו"ר הרי"צ חלק ט"ו ע' רמט.

(14) ש.ס.

(15) מסמך בקשת היתר שהייה בניס.

(16) ש.ס.

אחדים לזיעו, למען אשר בעת ההיא יסודר בעזה"י סדר הרפואה במשך זה"¹⁷.

§ הרבי תומך בהוריו

מספרת הרבנית חנה בזיכרונותיה¹⁸: על-פי חוק, היו "כהני פולחן" - אלו המנהלים את ענייני הדת - מחוייבים בתשלום חודשי שהגיע עד 55 רובל לכל סאז'ן מרובע משטח דירתם. לנו כבר היתה אז דירה קטנה בלבד, אך למרות זאת, על פי חוק זה היה עלינו לשלם למעלה מ-500 רובל לחודש, סכום שלא יכולנו לעמוד בו בשום אופן. מצבנו היה קריטי ביותר.

במשך זמן רב סירב בעלי לעשות את מה שהשלטונות רצו שיעשה - להתפטר מהרבנות. רבנים רבים פירסמו בעיתונים מודעות כי הם אינם נושאים עוד בתואר "רב", אך בעלי לא עשה זאת.

כתחליף לכך קיבלנו מסמך מבננו, שלמד באותה תקופה בפאריז (באותם ימים שררו יחסים טובים בין רוסיה לצרפת), ובו הוא מצהיר על תמיכה כספית באביו, שמאחר שהוא אדם קשיש (על-פי הגיל הרשום במסמכיו האישיים) זכאי הוא כבר שלא לעבוד, אלא לחיות מתמיכתם הכספית של ילדיו.

ובכן, במסמך זה ששלח לנו בננו נאמר שהוא, כסטודנט, שולח לנו מידי חודש סכום מסויים. על סמך מכתב זה היה עלינו לשלם על הדירה - במקום 55 רובל - 2 רובלים בלבד למטר מעוקב, כדין נתמכים (השייכים לקטגוריית הפועלים). ובכלל - מאז שהגיע לידינו מסמך זה, גדל ה"ייחוס" שלנו בפרטים רבים."

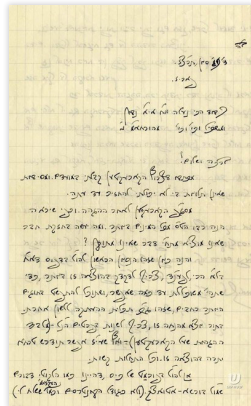
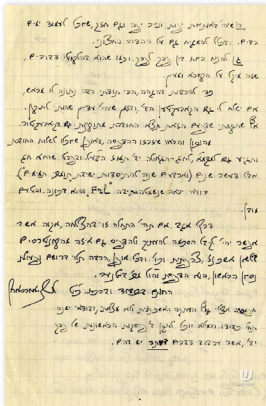
ואכן בט"ו סיון תרצ"ז הרבי הלך לנוטריון לסדר מסמך בו מצהיר שתומך בהוריו וז"ל המסמך:

26 באפריל, הצהרת מר מ. שניאורסאהן

בנוכחות מר ז'אן מורו, נטריון בפאריז, החתום מטה, נוכח וחתם מר מענדל שניאורסאהן, סטודנט במדעי חברה ועובד אצל מהנדס, גר ברחוב בולארד 9, פאריז, נולד בניקוליוב (רוסיה), בראשון למארס

(17) אגרות קודש אדמו"ר הרי"צ חלק ט"ו ע' רנט.

(18) זכרונות הרבנית חנה חוברת כה.

המכתב לרב חדקוב

§ מכתב לרב חדקוב

כ"ג סיון תרצ"ז
מכתב לרב חמ"א
חדקוב ובו הוראות
בנוגע להדפסת חוברת
חסידות בגרמנית.

§ הרבנית נוסעת לוינה

ביום ב' ה' תמוז נסעה הרבנית מפאריז והגיעה ביום ו' תמוז לוינה.
כ"ק אדמור הריי"צ זוזגתו הרבנית הגיעו לוינה ביום ד' ח' תמוז.²⁰

§ הרבנית חוזרת לפאריז

בי"ב תמוז כבר חזרה הרבנית לפאריז.²¹

במכתב מטו תמוז תרצ"ז מבקש כ"ק אדמו"ר הריי"צ מהרב לבוא לוינא:
"הנני חושב כאשר יהי' הפשי מהלימוד אפשר יבוא על איזה ימים לפה לסדר
בעזה"י עניני ההתרפאות".²²

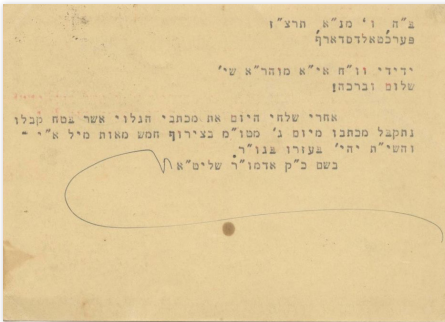
§ הרבי והרבנית נוסעים לוינה

נראה שגם הרבי וגם הרבנית נסעו ושהו בויןא עם אדמור הריי"צ ושמשו
כמזכיריו.

[20] אגרות קודש אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו ע' רסב.

[21] שם ע' רסג.

[22] שם ע' רסד.

מכתב חתום ע"י הרבנית - ו' אב תרצ"ז

את אשר ראה ושמע באותו קיץ רשם הרבי ברשימותיו²³.

§ הערת מנהל בית הספר

בסיום הסמסטר השני כותב מנהל בית הספר:

מר שניאורסאהן מענדל יצטרך לנצל את הפנאי שלו כדי לשפר את הנהלת החשבונות שלו בתעשייה ובחוק מסחרי.

בפגישות של 24 ביולי 1937 החליט חבר המושבעים להציע לשר החינוך הלאומי לתת למר שניאורסאהן מענדל את תעודת המהנדס מכונאי-חשמלאי. ברגע שהוא יסיים את ההתמחות של שלושה חודשים ויספק את התעודה והדו"ח על ההתמחות הזו.

26 ביולי 37 [י"ח אב תרצ"ז]

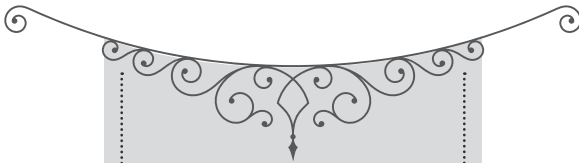

[23] רשימת היומן ע' שצא.

פרק שישי

תרח"צ

§ תשרי תרח"צ בפאריז

בחודש תשרי תרח"צ נשארו הרבי והרבנית בפאריז.

מספר הרב משה ניסן אזימאוו: סיפר לי ר' קלמן המר שברוב השנים הרבי היה נוסע לכ"ק אדמו"ר הרי"צ לימי אלול תשרי. שנה אחת, כיוצא מהכלל, נשאר בצרפת ולא נסע ללטביה או פולין אל חותנו.

ליל שמחת תורה באותה שנה, הרבי התפלל בבית הכנסת שברחוב רוזיע מספר 25.

המתפללים היו כבר לקראת סוף ההקפות אבל הרבי התחיל לשיר ולרקוד אתם לצילילי ניגון "על הסלע הך". הריקודים היו כה עוצמתיים שהמתפללים חששו שבית הכנסת, שהיה בנוי על עמודים, יקרוס. אך הרבי לא התייחס לזה והמשיך לרקוד איתם עוד שעה ארוכה¹.

§ הרבי נרשם לאוניברסיטת סורבון

הרבי תכנן ללכת ללמוד באוניברסיטת סורבון ובין המסמכים הנדרשים לצורך הרישום היה סוג של מסמך מחליף לתעודת לידתו (שלא היתה בנמצא) וביום כ"ו תשרי תרח"צ הרבי אכן סידר כזה מסמך ע"י "המשרד הצרפתי להגנת פליטים וחסרי מדינה"².

אוניברסיטת הסורבון

בכ"ג חשון תרח"צ (28 אוקטובר 1937) ביקשו הרבי והרבנית לקבל אזרחות צרפתית, אך בשביל זה הרבי נדרש בין היתר להציג מסמך דומה להנ"ל ואכן וביום אדר"ח כסלו תרח"צ קיבל הרבי את המסמך הנדרש מהמשרד הנ"ל³.

[1] כפר חב"ד גליון 747 ע' 25.

[2] המסמכים של הרבי והרבנית שבארכיון משרד זה מתפרסמים כאן לראשונה ויובאו בשלימותם להלן.

[3] תיק בקשת קבלת האזרחות מתפרסם בשלמותו להלן.

כ"ו כסלו תרח"צ נרשם הרבי לאוניברסיטת סורבון, תחום לימודיו המרכזי של הרבי באותה תקופה היה מתמטיקה. במיוחד, חשבון דיפרנציאלי, תחום של מחקר בנושא תנועה והיקף של תחלופה..

תוכן מסמך הרישום:

שם הסטודנט: שניאורסאהן, מענדל.

תאריך ומקום לידה: 1 במרס, 1895, ניקולייב, רוסיה.

לאום: פליט רוס.

כתובת הסטודנט: 9 רחוב בולארד, הרובע 14, פאריז.

תחום: חישוב דיפרנציאלי

חתימת הסטודנט: מ. שניאורסאהן

שולם: 30 בנובמבר, 1937.

מספר קבלה: 15670.

ר' ברוך גורלין

מי שעזר לרבי להתקבל לאוניברסיטת סורבון היה ר' ברוך גורלין שהיה בן אחותו של ר' סנדר ריינין.

כתוצאה מהידידות ששררה בין רבינו ור' סנדר, עלתה ההצעה שבן אחותו של ר' סנדר, יסייע בהסדרת הניירות בשפה הצרפתית הדרושים למען רישום רבינו באוניברסיטת סורבון אשר בפאריז. ואכן, ר' ברוך גורלין טיפל בניירות וליווה את הרבי ביום הראשון בחדרי האוניברסיטה.

כמו"כ, כשהרבי והרבנית בקשו לקבל אזרחות צרפתית, הם נדרשו לספק רשימת אנשים שאליהם ניתן לפנות כדי לקבל מידע אודותם, ובין השמות ברשימה מופיע שמו של ר' ברוך שכאמור הכיר את הרבי בתקופת מגוריו בפאריז.

רבינו הכיר לו טובה על כל זה גם כעבור עשרות שנים (!) וציין זאת כשר' ברוך נכנס עם ילדיו ונכדיו ליחידות אצל הרבי בשנת תשל"ז אמר הרבי לאחד מנכדיו "האם סבא סיפר לך

מה עשה עבורי בפאריז?⁴.

§ הרבנית חיה מושקא נוסעת להביא את אמה הרבנית

אדמו"ר הריי"צ בפאריז

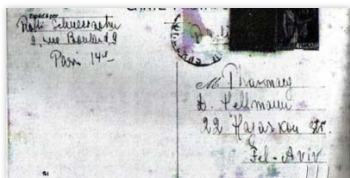
בחורף תרח"צ נסע כ"ק אדמו"ר הריי"צ ביחד עם זוגתו הרבנית נחמה דינה למקום מרפא ליד וינה.

בסוף חודש שבט תרח"צ נסעה הרבנית חיה מושקא אל הוריה לוינה וחזרה לפאריז ביחד עם אמה ביום כ"ג אדר"ה⁵.

§ אדמו"ר הריי"צ נוסע לפאריז

ביום ו' אדר שני מצטרף אליהן אדמו"ר הריי"צ ונוסע לפאריז ומתאכסן באותו בנין בו גרו הרבי והרבנית (וכן הרבנית שיינא ובעלה הרמ"מ הורנשטיין?).

נראה שזוגתו הרבנית גם נשארה בפאריז במשך כל הזמן הזה.

§ הרבי משמש כמזכיר חותנו

בין היתר כ"ק אדמו"ר הריי"צ נוסע למקום מרפא ליד פאריז הנקרא ויל ד'אורי' הרבי משמש שם כמזכירו. ואת אשר שמע מחותנו רשם ברשימותיו⁶.

הגיע לדיניו מכתב מאדמו"ר הריי"צ

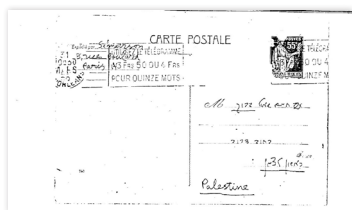
(4) כפר חב"ד גל' 872 ע' 69 מפי הרב מיכאל שי' זעלינסאהן.

(5) אגרות קודש אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו ע' רפט.

(6) פאריז ויל דאורי' (חוברת קפג), רשימת היומן ע' שצח.

מכתב מאדמו"ר הריי"צ חתום בידי הרבי ונשלח ע"י הרבנית

שנשלח לר' דוד הלמן שעליו חתום 'חדב"נ הרמ"ש' שכאמור שימש כמזכירו של חותנו אדמו"ר הריי"צ יצוין, שאמנם הרבי חתום על המכתב כמזכיר, אך שם הנמען (ר"ד הלמן הנ"ל) וכתובתו מופיעים על המעטפה בכתב ידה של הרבנית מרת חיה מושקא ע"ה.

§ פורים תרצ"צ בפאריז

בחג הפורים כ"ק אדמו"ר הריי"צ שהה בפאריז והרבי קרא לפניו את המגילה?⁷

נכחו אז בפאריז כמה חסידים וכ"ק אדמו"ר הריי"צ התוועד באותו חג הפורים.⁸

§ צדקה בלילה

אולי שם קרה מה שהרבי סיפר:

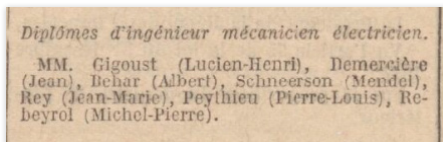
איך וועל אייך דערציילן אמעשה (כשאמר זה חייך) וואס האט פאסירט מיט מיר, די מעשה האב איך דערציילט אין איינע פון די פארביינגענ'ס, נאר איך ווייס ניט צי איר זינט געווען דעמאלט, בשעת מ'איז געווען אין פאריז איז דעמאלט געווען א פארבריינגען, און איך בין נאך מעריב אריין אין בית המדרש, און איך האב אריינגעווארפען אין די קופה של צדקה וואס האט געהיינגען אויפ'ן וואנט, קומט צו מיר צו איינער א יונגער מאן און זאגט מיר וואס טייטש? שטייט דאך אין כתבי האריז"ל אז באנאכט גיט מען ניט קיין צדקה, האב איך דאס דערציילט דעם שווער, האט דער שווער מיר געזאגט (אמר זה בחיוד) יענער גיט ניט קיין צדקה בייטאג, פארטראגט ער ניט וואס יענער גיט באנאכט צדקה.

[אספר לכם מעשה (כשאמר זה חייך) שקרה עימי, את המעשה סיפרתי באחת ההתוועדויות, אך אינני יודע אם הייתם נוכח אז, כשהיינו בפאריז

7 אגרות קודש כ"ק אדמו"ר חלק י"ג ע' שלז.

8 ספר השיחות תרצ"צ ע' 285 (257) ואילך.

הייתה התוועדות, ואחרי מעריב נכנסתי לבית המדרש, ושלשלתי [כמה מטבעות] לקופה של צדקה

רשימת מקבלי התעודות
בעיתון הרשמי של צרפת

שהייתה תלויה על הקיר, ניגש אלי אברך אחד ואומר לי מה הפשט? הרי כתוב בכתבי האריז"ל שלא נותנים צדקה בלילה, סיפרתי את זה לחמי, חמי ענה לי (אמר זה בחיוך) שהוא לא נותן צדקה ביום, ואינו יכול לסבול שמישהו ייתן צדקה בלילה⁹.

הרבי מקבל תעודת מהנדס חשמל

בכ"ב אדר שני תרח"צ פורסמה בעיתון הרשמי של מדינת צרפת רשימת כל אלו שקבלו תעודות והרבי מופיע ברשימת מקבלי תעודת מהנדס חשמל.

§ ב' ניסן תרח"צ בפאריז

ב' ניסן תרח"צ יום הסלקות הרבי הרש"ב, אדמו"ר הריי"צ היה עדיין בפאריז וזו היתה הפעם הראשונה שהרבי ראה את אדמו"ר הריי"צ נוהג במנהגי היארצייט. הרבי סיפר על זה: בפעם הראשונה שראיתי שמדליקים חמש נרות בעת התפלה ביארצייט (וכן בשנת האבלות), כשהייתי אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר בפאריז, שאלתי אצלו טעם הדבר, ולא השיב, ולאחר זמן אמר, שחמש הנרות הם כנגד חמש השמות שהנשמה נקראת בהם, נפש רוח נשמה חי' יחידה.¹⁰

§ פגישה עם רופא עבור חסיד חולה

בכ"ה ניסן תרח"צ מבקש הרבי הריי"צ מהרבי להיפגש עם ד"ר דינקין ולשאול בעצתו בעבור חסיד שהיה חולה במחלה היא.

"הד"ר דינקין שי' סיפר כי נעשה חדשות בענין רפואת מחלת הסרטן ר"ל, והנה מר אברהם שי' שאבעליעוויץ מריגא הוא חולה ר"ל במחלה זו כמה שנים, ונעשו לו

(9) שיחות קודש תשכ"ז חלק ב' ע' 407.

(10) תורת מנחם תשי"א ע' 125 (יט כסלו).

ל"ע כמה נתוחים ע"י הפראפ' פינסטער מויען, השי"ת ישלח לו רפואה.

ועתה הנה שמעתי עפ"י מכ' שקבלתי משם כי סובל הוא, וכתבתי כי הרופא שלו דריגא יכתוב פרטיות מצבו בהוה, וישלחו אליך, וכשתקבל בבקשה להיות אצל הד"ר דינקין שי' - כי בטעלעפאן אינו מספיק - ולהתיישב עמו אם במצב כזה אפשר להועיל בעזה"י, ויואיל לענות בטע"ג או במכתב לידידנו ר"מ שי' דובין, ואז אם יהי' באפשרו יסע לפאריז, ובא"ל יקראו את הפראפ' או את סגנו עם הרפואות לריגא,

ר' מרדכי חפץ

והשי"ת יעזור אז אידין זאהלין דינען איינער דעם אנדערין נאהר אין גוטע און גיזונדע זאכין [והשי"ת יעזור שבני ישראל ישרתו איש את רעהו רק בדברים טובים ובריאים]¹¹.

§ ר' מרדכי חפץ

בחודש אייר תרח"צ ר' מרדכי חפץ חזר מאמריקה לפולין דרך פאריז והרבי העביר דרכו תרופות לאדמו"ר הריי"צ¹².

עבודת הלוי

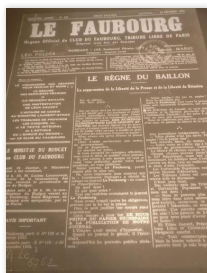
הרה"ח ר' צבי הירש גאנזבורג ע"ה תיעד ביומנו סיפור מיוחד על הרבי בעת מגוריו בפריז, כפי ששמע מפי ר' אלכסנדר סנדר ריינין בערוב ימיו, כחצי שנה לפני פטירתו, בחודש ניסן תשי"ח:

"בש"ק העבר סיפר לי מר ריינין שבהיותו אצל כ"ק אד"ש בפאריז (כמדומה שזה היה בשנת תרח"צ), בהכנסו לחדרו היה כ"ק אד"ש לומד באיזה ספר קטן. וביקש את מר ריינין לחכות עד גמרו הלימוד. ובגמרו הראהו שהיה ספרו של הרה"ק ר' אהרן מסטאַראַשעליע.

"וסיפר לו אז כ"ק אדמו"ר שליט"א כי כ"ק אדה"ז עמד פעם אצל החלון וראה את כ"ק אדמו"ר האמצעי הולך עם חברו הרה"ק מסטאַראַשעליע ואמר: הנאהבים והנעימים בחייהם, הלואי - ובמותם לא נפרדו".

(11) אגרות קודש אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו ע' רצה-ו.

(12) שם ע' רחצ.

ירחון הקד"פ

”כאשר גמר מר ריינין לספר לי, ראיתי דמעות נושרות מעיניו”¹³.

§ איגוד המדענים

הרבי היה חבר באיגוד של מדענים שנקרא le club du faubourg שהיה מו"ל ירחון חודשי בענייני מדע וכל החברים היו מתאספים אחת לשבועיים לדון בענייני מדע חדשים. כמו"כ כל חבר היה חייב לכתוב לפחות פעם בשנה מאמר מדעי בירחון הנ"ל.

כשהגיע תורו של הרבי לכתוב הוא ציין בראש הדף את התאריך העברי, תרח"צ 5698.

הרבי קיבל מכתב מיו"ר האיגוד המבקש להבין איך איש מדע יכול לכתוב שגיל העולם הוא 5698 שנה? וביקש מהרבי להסביר זאת.

באסיפה הבאה דיבר הרבי שעה ארוכה והסביר את העניין ובסוף כולם מחאו כפיים וכו'¹⁴.

יצויין שלמרות החיפושים הנרחבים שנערכו בארכיון של הירחון הנ"ל עדיין לא נמצא המאמר היות וחסרים כמה מהגליונות בארכיון.

קו מאזינו

§ הביקור בקו מאזינו

קו מאזינו (בצרפתית: Ligne Maginot) היה קו של

ביצורי בטון, מכשולי טנקים, עמדות למקלעים ואמצעי הגנה נוספים שבנתה צרפת לאורך גבולותיה עם גרמניה ועם איטליה, בעקבות מלחמת העולם הראשונה. מסתבר שהרבי ביקר במקום וכפי שסיפר הרבי פעם לרב חיים

[13] התקשרות גל' 1259.

[14] אדמורי חב"ד ויהדות צרפת ע' 444 ולכאורה אינו במקומו וצריך 'להעבירו' לשנת תרח"צ או תחילת תרצ"ט.

גוטניק ביחידות:

7 villa Robert Lindet - 75015 Paris

"כשהייתי באוניברסיטה בצרפת וע"פ תביעתם כו' לכתוב איזה ענין, נסעתי לאותו הקו (קו מאז'ינו) שבצרפת, ובמשך של ג' ימים תפסתי כל הענין שהסיקו שרי הצבא וכו'. וכתבתי ענין על זה מכל החסרונות שבו"¹⁵.

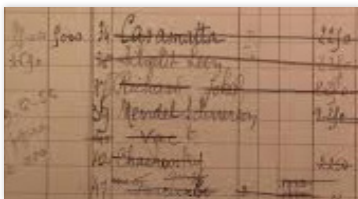
§ הרבי והרבנית עוברים דירה

סוף חודש אייר תר"צ חתמו הרבי

והרבנית על חוזה שכירות דירה בכתובת 7 רחוב רובערט לינדעט.¹⁶

בשונה מהדירה הקודמת שהיתה דירה קטנה הפעם זו היתה דירה מרווחת

יותר.¹⁷

שמו של הרבי ברשימת דיירי הבנין

אך רק בחודש תמוז תר"צ עברו דירה בפועל.

ובמכתב מיום כ"ג תמוז כותב אדמו"ר הרי"צ "עדיין אין לנו אדרעס מהדירה החדשה אשר שכרו למז"ט בגשם וברוח, והנני כותב לע"ע על אדרעס שהי' עד עתה"¹⁸.

ובמכתב מיום כ"ה תמוז כותב: "בזה הנני לברך אתכם בכרכת מזל טוב

מזל טוב עבור הדירה החדשה למזל טוב בגשם וברוח יעזרכם השי"ת ברוב טוב

בגשמיות וברוחניות.

15) מימונו של ר' שלום דובער ע"ה שור 'ספר זכרון דברי שלום ע' נה. ועיין בארוכה בספר אדמו"רי חב"ד ויהדות צרפת ע' 9-508.

16) מכתב הרבנית לרבי לוי יצחק ולרבנית חנה מסוף אייר תר"צ, קובץ כ"ף אב ששים שנה ע' 52.

17) אולי המעבר לדירה קשור לניסיון לקבל אזרחות צרפתית.

18) אגרות קודש אדמו"ר הרי"צ חלק ט"ו ע' שב.

כתבו לי כמה פתחים יש בהדירה שחייבים
בקביעות מזוזה, ואשלח לכם מזוזות כתב ידו
של התמים ר"ז שי' סופר"¹⁹.

הרב שמואל לעוויטין

ובמכתב מט"ו מנחם אב כותב לרבי
אביו רבי לוי יצחק: "כשהדירה היא בעלת
שני חדרים כדירתכם זאת, פרוזדור וטרקלין,
או קיתון וטרקלין כו"²⁰.

§ כספת בבנק

ביום כ"ח תמוז כתב הרבי מכתב
לחותנו בו מודיע בין היתר שהצליחו להשיג כספת בבנק כפי שהתבקש כבר
בשנת תרצ"ג²¹.

§ הרש"ל בפאריז

סביב ח"י אלול נוסע הרב שמואל לעוויטין לארצות הברית דרך פאריז
ונפגש שם עם הרבי²².

(19) שם ע' שג.

(20) לקוטי לוי יצחק אגרות קודש ע' תכ.

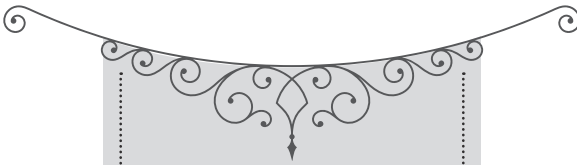
(21) אגרות קודש אדמו"ר הרי"צ חלק ט"ו ע' דש.

(22) שם ע' שי.

פרק שביעי

הרצ"ט

§ תשרי תרצ"ט בפאריז

בחודש תשרי תרצ"ט נשארו הרבי והרבנית בפאריז.

ד' תשרי תרצ"ט הונפקה לרבי תעודת זהות מספר 70522AC בפאריז¹.

ט"ז תשרי תרצ"ט (11 אוקטובר 1938) הבקשה לקבל אזרחות נדחתה².

אך במשרדים הממשלתיים לא טרחו להודיע לרבי ולרבנית על זה.

§ הרבי נרשם לשנה שניה באוניברסיטת סורבון

כ"ד חשון תרצ"ט הרבי נרשם לשנה שניה בסורבון.

תוכן המסמך:

שם הסטודנט: שניאורסאהן, מענדל.

תאריך ומקום לידה: 1 במרס, 1895, ניקולייב, רוסיה.

לאום: פליט רוסי.

כתובת הסטודנט: 7 וילה רוברט
לינדט, פאריז הרובע 15.

תחום:

חתימת הסטודנט: מ. שניאורסאהן

שולם: 18 בנובמבר, 1938.

מספר קבלה: 16429.

רישום הרבי לסורבון שנה שניה

(1) מסמכי בקשת היתר שהייה בניס.

(2) תיק בקשת קבלת אזרחות צרפת.

§ וכפיה תמכו פלך

הרבנית עבדה כתופרת. ואחותה הרבנית שיינא ג"כ עזרה לה בזה³.

ומעניין לראות שבמכתב מיום כ"ו טבת צ"ט כותב כ"ק אדמו"ר הרי"צ לבתו הרבנית: טאכטער טאייערע, פארנוץ גיזונטערהייט די ניי מאשין ואס דו האסט גיקייפט, אמאהל האט מען דאס גיהאלטין פאר זייער א נוצליכע זאך אין א וירטשאפט, השי"ת זאהל אייך אין אלעס בעגליקין.

[בת יקרה! השתמישי לבריאות במכונת התפירה שקנית. בעבר החשיבו את זה כדבר שימושי מאוד בניהול משק הבית. השי"ת ישמח אתכם בכל].⁴

§ שולחן ערוך בצרפתית

במכתב מיום יג טבת צ"ט מבקש אדמור הרי"צ "אפשר ישנו בלשון צרפת שו"ע או קיצור שו"ע"⁵.

הרבי אכן מצא וקנה שולחן ערוך בצרפתית שיצא לאור בסדרה של 7 חוברות

ובמכתב מיום כו טבת צ"ט כותב אדמור הרי"צ "השו"ע - או"ח - בל' צרפת, ז' חוברות, בבקשה לשלוח ע"י פאסט למר סעקונדא שי' לריגא עפ"י האדרעס המוסג"פ"⁶.

ובהמשך מודיע על קבלתו⁷.

§ עוד נסיון לקבל אזרחות

ביום ט"ו בשבט תרצ"ט שר הבריאות כתב מכתב לשר המשפטים בו כותב שהרבי ביקש לקבל אזרחות צרפתית כבר ביום כ"ג חשוון תרח"צ ועדיין לא

(3) מפי השמועה. אולי כדי לעזור בפרנסת הבית.

(4) אגרות קודש אדמו"ר הרי"צ חלק ט"ו ע' שלה. אך אולי מזה שבמכתב מדבר רק על משק בית ולא מזכיר פרנסה אולי יש לומר שזה היה לשימוש ביתי בלבד.

(5) אגרות קודש אדמו"ר הרי"צ חלק ט"ו ע' שכו.

(6) שם ע' שלו.

(7) שם ע' שמא.

קיבל מענה

השר מבקש לתת מענה חיובי לרבי⁸.

ביום כ"ג שבט כתבה הרבנית מכתב לאביה כ"ק אדמו"ר הרי"צ בו היא מודיעה לו שישנה התקדמות בנוגע לניירות שלהם (כנ"ל ט"ו שבט).

על כך עונה לה כ"ק אדמו"ר הרי"צ: "עס פרייט מיך זייער די ידיעה ועגין די פאפירין, איך ואלט שוים זייער גערין זאיין אז איהר זאלט שוים האבין פאפירין מיט גליק, השי"ת זאהל איך מצליח זאיין בגשמיות וברוחניות".

[הידיעה על הניירות משמחת אותי מאוד. הייתי מאד מרוצה באם הניירות כבר היו אצלכם מתוך אושר. השי"ת יצליח לכם בגשמיות וברוחניות].⁹

§ הרבי והרבנית כקוואטערס

בברית מילה שהיתה לבן משפחת הבר , בכ"א שבט תרצ"ט, היו הרבי והרבנית "קוואטערס".

לאחר הברית הביע הרב הבר את תודתו הלבבית לרבי ולרבנית, והרבנית השיבה, "גוטע פריינד דארף מען ניט דאנקען" [לידידים טובים לא צריך להודות]¹⁰.

הרב יחזקאל פייגין הי"ד

מספר הרב משה ניסן אזימאוו מה ששמע מהגבאי של בית הכנסת במספר 25: הרבי היה נוהג לשבת עם המתפללים בסעודה שלישית, ובאחת הפעמים הביאו לרבי מצות ובקשו שייטול ידיים, אך הרבי סירב.

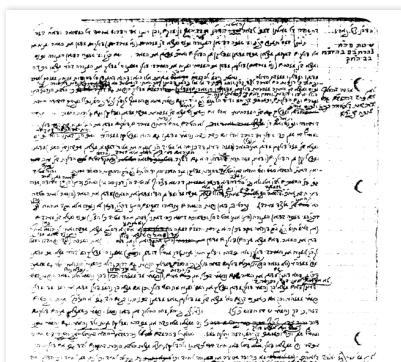
מתפלל נוסף סיפר שפעם ביקשו מהרבי לברך בסעודת מצוה על כוס יין ובכוס היו חרותים שמות, אך הרבי ביקש שיביאו לו כוס 'חלקה'¹¹.

(8) תיק בקשת קבלת אזרחות צרפת.

(9) שם שמג.

(10) קובץ 'הרבנית' ע' 44

(11) כפר חב"ד 747 ע' 25.

רשימת המנורה

בי"ט אייר הרבי כתב לר' האטשע פייגין מענה על מה שכתב בהתמים ורשם זאת ברשימותיו עם הכותרת: רשימה הריי"ף. יט אייר. צ"ט¹².

§ רשימת המנורה

במכתב מכ"א אדר מבקש כ"ק אדמור הריי"צ מהרבי לערוך מכתב תורני בעניין נרות המנורה מה שיצא לאור אח"כ כ"רשימת המנורה"¹³. את חג הפסח חגגו הרבי והרבנית בפאריז.

§ חג השבועות בפאריז

את חג השבועות חגגו הרבני והרבנית בפאריז ויכול להיות שהרבי דיבר בבית הכנסת ואת אשר דיבר רשם ברשימה חה"ש תרצ"ט. פאריז¹⁴.

§ דחייה סופית

ביום כ"ג סיון תרצ"ט נדחתה סופית בקשת קבלת אזרחות עבור הרבי והרבנית.¹⁵

§ הרבנית נוסעת לנאות דשא

במכתבים מכ"ו תמוז וג' מנ"א כותב כ"ק אדמו"ר הריי"צ לבתו הרבנית ודאי שצריך לנסוע לנאות דשא ובטח ייסעו שניהם (הרבי והרבנית)¹⁶.

סוף דבר הרבנית נסעה לבדה לנאות דשא בי"ז מנחם אב. וחזרה לפאריז כנראה בתחילת חודש אלול.

(12) חוברת קנח

(13) אגרות קודש אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו ע' שמו.

(14) חוברת י.

(15) תיק בקשת קבלת האזרחות.

(16) אגרות קודש אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו ע' שנו-ז.

הרב ישראל ג'ייקובסון

§ הרבי נפגש עם הבחורים האמריקאים

אור לר"ח אלול תרצ"ט הרבי נפגש בתחנת הרכבת (gare de l'est?) עם ר' ישראל ג'ייקובסון וששת הבחורים האמריקאים שהיו בדרכם לאטוואצק.

הרבי דיבר איתם מספר דקות על גודל זכות הנסיעה לרבי, וברכם בהצלחה רבה בלימודם. וכן הרבי מסר לאחד מהם - ר' מאיר גרינברג - תרופות לכ"ק אדמור הריי"צ.

בהמשך הנסיעה, נפגשו הבחורים בחיילים גרמנים שבדקו את כל חפציהם, וכשהגיעו לחבילת התרופות שאלו מה יש בה. ר' מאיר ענה: "כלום", ובנס המשיכו החיילים הלאה.

ובמכתב מעש"ק שופטים (ג אלול) מודיע כ"ק אדמו"ר הריי"צ לרבי כי "נתקבלו הרפואות".¹⁷

במכתב מיום י"ד אלול מורה כ"ק אדמור הריי"צ לתת 200 דולר לר"י ג'ייקובסון שבדרך חזרתו לארה"ב עבר שוב דרך פאריז¹⁸.

וזה המכתב האחרון שנשלח לרבי לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה.

§ פרוץ מלחמת העולם השנייה

בי"ז אלול תרצ"ט הנאצים ימ"ש פלשו לפולין ופרצה המלחמה. ימים אחדים לאחר מכן עזבו הרבי הריי"צ ובני ביתו את אטוואצק לווארשא בדרכם לריגא, אך נקלעו למצור ללא יכולת לעזוב את וורשא עקב הפצצות הגרמנים.

באותה עת החלו אגודת חסידי חב"ד בארה"ב במאמצים כבירים להצלת הרבי הריי"צ ובני ביתו מאירופה הבווערת, ובהמשך הצלת הרבי והרבנית ששהו בפאריז.

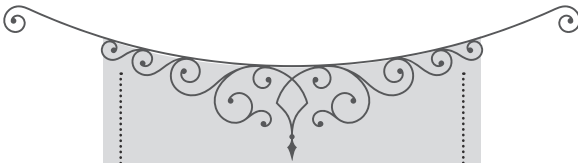
(17) שם ע' שנט.

(18) שם ע' שס.

פרק שמיני

ת"ש

§ תשרי ת"ש בפאריז

את חגי תשרי עשו הרבי והרבנית בפאריז בעוד כ"ק אדמו"ר הרי"צ היה בווארשא.

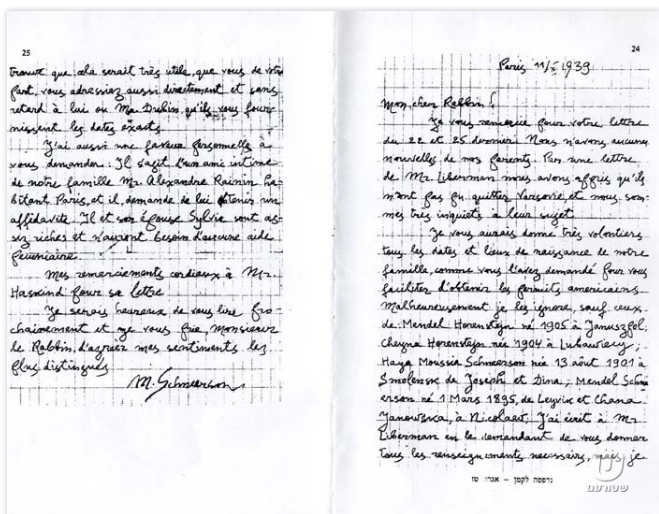
מזכירו האישי של כ"ק אדמו"ר הרי"צ ר' חיים ליברמן הצליח להימלט מוורשא בח' בתשרי והיה שולח מכתבים לרבי ולרבנית בפאריז.

§ מכתבים בצרפתית

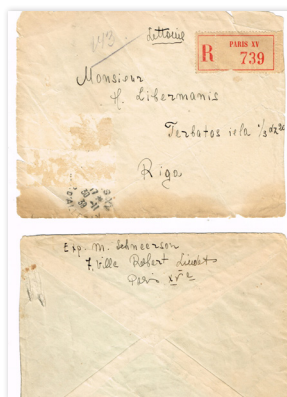
לשם השגת רישיונות ההגירה לארה"ב היו נחוצים פרטי מידע שונים על המבקשים. באגרת מיום כ"ח תשרי כתב הרבי לאגודת חסידי חב"ד את הפרטים הידועים לו וכן מבקש לסדר אפידייביט עבור "ידיד יקר מהמשפחה שלנו, מר אלכסנדר ריינין".

כמו"כ יש עוד שלושה מכתבים בתאריכים ו' מר חשון, כ"ז מרחשון, וה' כסלו.

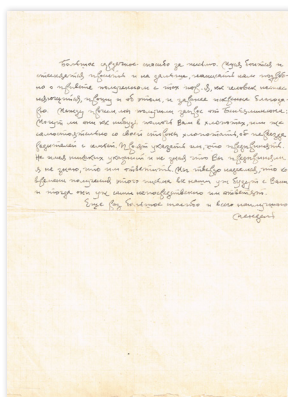
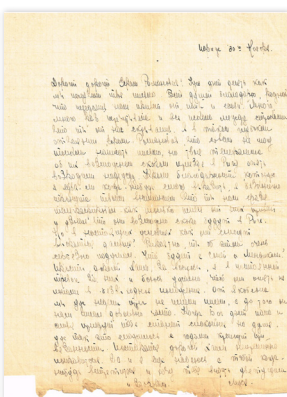
מכתבים אלו נכתבו ע"י הרבי בצרפתית (מחמת הצנזורה בגלל המלחמה) ונשלחו לר' ישראל דזייקובסון ועוסקים בהשתדלות להצלת אדמו"ר הרי"צ ופרטים על מה שקורה בבית הרב.

המכתבים בצרפתית

המכתב לרח"ל

§ מכתב לרח"ל

בח"י כסלו כתבו הרבי והרבנית מכתב לרח"ל בו מבקשים ממנו להמשיך לכתוב ולפרט אודות מצב כ"ק אדמו"ר הריי"צ.

§ הרבי והרבנית מקבלים אפידייביט

בחודש כסלו ה'ש"ת החלו המעורבים בדבר בטיפול מעשי בנוגע להצלתם של הרבי והרבנית, והוחלט לסדר עבורם את המסמכים הנחוצים להגשת בקשת כניסה לארה"ב.

על שמו של יהודי בשם מאיר ב. הארטאן נשלח לרבי ולרבנית "אפידייביט".

מצויידים באפידייביט זה הלכו הרבי והרבנית בכ"ו כסלו למשרד הקונסול האמריקאי בפאריז והגישו בקשה, כיוצאי מדינת רוסיה, לקבלת אשרת כניסה ("ויזה") רגילה לארצות הברית.

ישנה רשימה שהרבי רשם בחנוכה ש"ת.

בין המסמכים הדרושים לצורך הנפקת ויזה לארה"ב היה סוג של מסמך מחליף לתעודות לידותיהם וביום ח' אדר שני ת"ש קיבלו הרבי והרבנית את המסמך מ"המשרד הצרפתי להגנת פליטים וחסרי מדינה", ממוען לקונסול האמריקאי.

{1} חוברות א, קמט.

ישנה רשימה שהרבי רשם עם הכותרת רשימה שקלים. מחצה"ש. פאריז².

וכן רשימה מפורים ש"ת³.

ביום י"ז אדר ראשון ת"ש הלכה הרבנית לסדר את הארכת תעודת הזהות שלה בפאריז⁴.

§ דרשה בבית הכנסת

לכבוד ב' ניסן נשא הרבי דרשה בבית הכנסת בפאריז ואת תוכנה רשם ברשימותיו תחת הכותרת: רשימה (מידות ג' ז') ש"ת ב' ניסן ביהכ"נ. פאריז⁵.

את חג הפסח ת"ש עשו הרבי והרבנית בפאריז.

§ ראוי לגיוס

ביום ו' אייר ת"ש התייצב הרבי במשרדים המיוחדים לכך בפאריז והשיג מסמך המייצגו כראוי לגיוס⁶, ובזה הוקלה עליו ההליכה ברחוב, והנסיעה מפאריז לוישי וכו'⁷.

(2) חוברות קלג – קל"ז.

(3) חוברות ו, לג

(4) מסמכי בקשת היתר שהייה בניס.

(5) חוברת נג.

(6) תיק בקשת ויזה לארה"ב.

(7) מבוא לאגרות קודש כ"ק אדמו"ר הרי"צ חלק ה' ע' 21

תקופת וישי

מעתיקים לוישי

המלון בווישי

הרבי והרבנית עזבו את פאריז והגיעו לוישי שבמזרח צרפת בערב חג השבועות ת"ש.

הרבי כתב לרש"ל גרינברג כעבור כשנה: "אנחנו עזבנו את פאריז עוד לפני חג השבועות ש"ת"⁸.

בווישי התאכסנו הרבי והרבנית במלון chateau d'eau 7 rue du maréchal foch

באיסרו חג השבועות ח' סיון פלשו הגרמנים לפאריז.

דרשות בבית הכנסת

נראה כי בתקופת וישי הרבי הרבה לכתוב דברי תורה ברשימותיו (ואולי גם נאם בפני הקהל בבית הכנסת) נמצאו רשימות כמעט מכל שבת בו שהו הרבי והרבנית בווישי.

בית הכנסת בווישי

רשימה שחיטה. וישי. ש"ת. (חוברת כג)

רשימה חוקת. ש"ת וישי (חוברת מט)

רשימה בלק. ש"ת וישי (חוברת נ)

רשימה פנחס, יד תמוז ש"ת. (חוברת קב, קג) בענין ארבעה צריכים להודות..

רשימה מטות. וישי (חוברת נא)

רשימה שחיטה. וישי. ש"ת. (חוברת כג)
רשימה חוקת. ש"ת וישי (חוברת מט)
רשימה בלק. ש"ת וישי (חוברת נ)
רשימה פנחס, יד תמוז ש"ת. (חוברת קב, קג)
רשימה מטות. וישי (חוברת נא)

רשימה מוישי

(8) מכתב של הרבי יט תמוז תש"א. התפרסם ע"י ועד הנחות בלה"ק לקראת י"ב-י"ג תמוז תשפ"א.

§ עזרה לדוד רמ"מ

ר"מ שניאורסאהן

בב' מנחם אב ת"ש בהיות כ"ק אדמו"ר בווישי הבריק לו כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ מברק, בו פונה אליו בבקשה שיסייע לדודו אחיו של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב הרמ"מ, ששהה באי קורסיקה תחת ממשלת צרפת:

6 אוגוסט 1940

שניאורסאהן, וישי צרפת

הדוד מענדל זקוק לעזרה, באם באפשרותך אבקש לשלוח לו. כתובתו מירוסאגליה קורס. הבריק מצב בריאותיך ואם לקחת אתך ספרים וכת"י.

שניאורסאהן

גם על שבת נחמו ישנה רשימה של הרבי, רשימה נחמו. ש"ת וישי. (חוברת יג)

ביום י"ח אב ת"ש עזבו הרבי והרבנית את וישי ועברו לניס⁹.

9) מסמך בקשת היתר שהייה בניס.

תקפת ניצח (ניס)

מעתיקים לניס

כאמור הרבי והרבנית הגיעו לניס בסוף חודש מנחם אב.

הרבי והרבנית התגוררו במלון Rochambeau.

מלון רושאמבו

היתר שהיה בניס

בהתחלה קיבלו היתר שהייה זמני רק עד כ"ג אלול ת"ש.

הרבי והרבנית בקשו להאריך את היתר השהייה שלהם בניס.

ביום כ"ה מנחם אב נשלח מכתב מטעם מושל המחוז למפקד המשטרה של ניס, בו נתבקש לשלוח מידע אודות הרבי כדי להחליט אם לתת לו הארכת היתר שהייה.

בהמשך לזה ביום אדר"ח אלול התבקשו הרבי והרבנית למלאות טופס אישי כדי להאריך את תוקף היתר השהייה שלהם.

ויזות לארה"ב

במקביל, המשיכו הרבי והרבנית במאמציהם להשיג ויזות כניסה לארה"ב.

רשימה מניצח

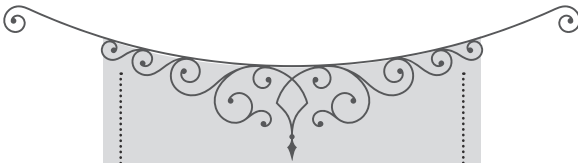
ביום ט"ו אלול ת"ש שלח הקונסול האמריקאי של ניס מכתב לרבי, ובו מבטיחים לתת להם ויזת הגירה לארה"ב "מיוחדת" היות והרבי הולך לשמש שם בתור רב, וזאת כשהייה להם וויזות יציאה.

פרק תשיעי

תש"א

§ מפקד היהודים

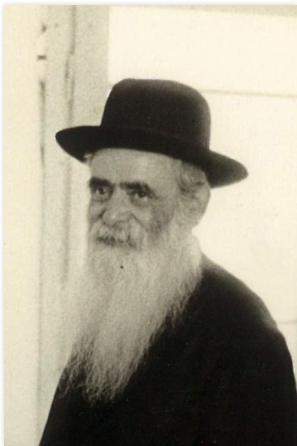
בכ"ד אלול ש"ת הגרמנים ימ"ש דורשים מכל היהודים להיפקד בין ראש השנה ל"ז תשרי תש"א בתחנת המשטרה ולהירשם כיהודים.

אחד הסיפורים המופלאים שסיפר הרב רובינשטיין היה על מפקד האוכלוסין שנעשה על-ידי משטר וישי. כל תושב התבקש לציין גם את תו. הדבר נעשה כדי להקל על הנאצים את מלאכת השמדת היהודים. כשהשוטרים דפקו בדלת ביתם של הרבי והרבנית, הרבי לא היה בבית. הרבנית השיבה לשאלות, ובסעיף הדת ענתה: 'אורתודוקסים'. כשהרבי חזר, הגיב ואמר: "זה יכול להתפרש גם כנוצרים אורתודוקסים". הוא הלך למטה המשטרה וביקש לציין בדתם: 'יהודים אורתודוקסים'.

§ אי קבלת היתר שהיה בניס

ביום א' דראש השנה ה'תש"א ענה מושל המחוז למפקד המשטרה של ניס, אשר הוא מסרב לתת לרבי ולרבנית היתר שהייה בניס (ובכל המחוז).

בנתיים, (לפני קבלת הסירוב השני) ביום ה' תשרי, הרבי והרבנית כבר מילאו פעם שניה טופס של המשטרה לקבל רשיון שהייה במחוז.

הרב רובינשטיין

ביום ח' תשרי הראו לרבי את המכתב המודיע על הסירוב לתת להם הארכת שהייה והרבי חתם עליו כאות שקרא את תוכן המכתב.

§ אתרוג מקלבריא

"בחודש תשרי תש"א פנה הרבי אל הרב רובינשטיין שגם שהה בניצא באותה עת והחל לדון איתו בשאלה עד כמה ראוי למסור את הנפש בעבור קיום מצווה בכלל והידור מצווה בפרט. בסיום השיחה נראה היה שהעניין לא הוכרע.

[1] הסיפור הובא בכמה מקומות ומסתפקים אם זה קרה בווישי או בניס, אך על פי תאריכי חוק המפקד וביצועו יש להסיק ככל הנראה שזה קרה בניס.

"בימים הבאים שם לב הרב רובינשטיין שהרבי נעלם. כעבור כמה ימים חזר, פניו קורנות, ובידו שני אתרוגים מהודרים, 'קלבריים', כמנהג חב"ד, אחד מהם מסר כשי לרב רובינשטיין. התברר כי הרבי חמק בדרך-לא-דרך אל מטעי האתרוגים ליד גבול איטליה, מתוך סיכון עצמי רב. איטליה הייתה אז בעלת ברית של גרמניה, אך הרבי מסר את נפשו לקיום המצווה בהידור. זה היה הסט היחיד של ארבעת המינים בניצא"².

§ את התפילה תשאיר לי

את הסיפור הזה מזווית אחרת מספר הרב משה ניסן אזימאוו ששמע בפאריז מאישה בשם גברת שכטר שהיא ובעלה היו גרים באותה תקופה בניצא בסמוך לרבי. לבעלה היה רכב שבו הוא היה משתמש כדי לנוע בין הכפרים הנכריים ולמכור להם את מרכולתו, ופעמים רבות נהג לחצות את הגבול האיטלקי כדי להרחיב את מעגל לקוחותיו.

בערב חג הסוכות פנה אליו הרבי ושאל אותו האם הוא אמור לנסוע היום לגבול האיטלקי, ואם הרבי יוכל להצטרף, והוא ענה שאכן הוא עומד לצאת, רק שבמסלול המיועד, הם יאלצו לעבור דרך מקום שהוא תחת שלטון וישי שכידוע שיתפו פעולה עם הנאצים, אלא שלמר שכטר היה רשיון מיוחד לעבור את הקטע הזה.

לקראת היציאה ניגש בעלי לרבי ואמר "ר' מענדל, אנו צריכים לעבור דרך מקום מסוכן ואתם תצטרכו להתפלל שהכל "יעבור כשורה" תשובת הרבי היתה: אני זקוק לך ולרכב ואילו את התפילה תשאיר לי..."³

בי"ד מרחשון נשלח מכתב נוסף מטעם המושל למפקד המשטרה, המודיע שאיסור השהייה עדיין בתוקף, ואשר יש להודיע לרבי ולרבנית שאם יתפסו (אחרי התאריך שניתן להם לעזוב את המחוז) יובלו למעצר.

(2) שיחת השבוע גל' 1515.

(3) כפר חב"ד גל' 747 ע' 25.

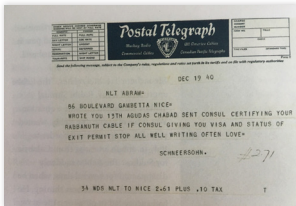
§ שיעורים בבית הכנסת

רשימה ביהכ"נ. טז-יז מ"ח תש"א. ניצא (חוברת קמד). ושם בהערות שכנראה שבתקופת היותו בניצא למד עם הציבור בביהכ"נ מסכת פסחים וביאר גם הדברים ע"פ חסידות וכו' עיי"ש

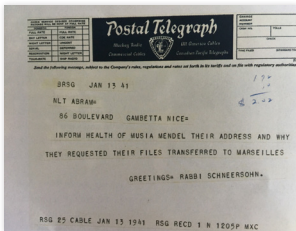
בי"ז כסלו, כתשובה לבקשה השניה - אותה מלאו הרבי והרבנית בה' תשרי - נשלח מטעם המושל מכתב למפקד המשטרה, ובו ההודעה שהרבי והרבנית קבלו היתר להישאר בניס עד ד' ניסן.

את המכתב הזה הראו לרבי בג' טבת והרבי חתם עליו לאות שקרא את תוכנו.

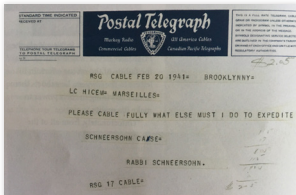
§ מברקים לאברם

בתקופה זו, הקשר לגבי פעילות ההצלה של הרבי והרבנית מצד הרבי הריי"צ התנהל באמצעות שילוח מברקים אל חתנו הרבי וחזור. הנמען למברקים בניס נשא את השם "אברם".

מדובר במר דובער אברם שהתגורר בניס באותה עת. הוא היה בקשר מכתבים עם הרבי הריי"צ עוד מהשנים שקדמו לתקופת המלחמה, והוא היה זה שקיבל את המברקים שלפנינו עבור הרבי והעבירם לו. סיבת הדבר היתה כנראה כדי להסתיר מעיניים בלתי רצויים את המאמצים להצלת הרבי והרבנית.

אחד הדברים שנדרשו להקל על קבלת הויזה לארה"ב היה שהרבי יקבל מסמך בקשה מאיזה בית כנסת בארה"ב למנות אותו לרב.

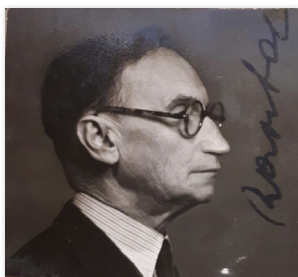
המברקים לאברם

בי"ט כסלו תש"א שלח הרבי הריי"צ מברק

ל"אברם" ובו ההודעה אשר אגודת חסידי חב"ד שלחה 'עבורו' את אישור הרבנות בי"ג כסלו, מה שאמור היה להקל עליו את בקשת הויזה:

אברם, נכתב לך ב-13 לחודש. אגודת חב"ד שלחה לקונסול אישור הרבנות שלך. הברק אם הקונסול נותן לך ויזה וסוג רישיון היציאה. כולם בשלום, כתיבה לעתים קרובות, באהבה, שניאורסאהן.⁴

§ ביכלעך מאמרים מאדמו"ר מהר"ש

מר עמנואל ראויטש

סיפר הרבי בסעודת אחרון של פסח ה'תשכ"ח: "בקשר ל'ביכל' של שמות, הנה בנדודי ('ווען איך בין געווען פארשיקט') נפגשתי עם יהודי שהי' נושא ונותן עם הדוד מענדל, והוא הותיר לו מספר "ביכלעך" שאלתיו אם הוא נזקק להם? והוא השיב לי כי אדרבה, הוא מעוניין למוסרם.

בין ה"ביכלעך" הי' גם ה"ביכל" ע"ס שמות,

וכשבאתי הנה והראתיו לכ"ק מו"ח אדמו"ר - אמר שזהו מאדמו"ר מהר"ש.⁵

לא ברור מיהו אותו יהודי שהרבי פגש אך סביר מאוד לומר שמדובר במר עמנואל ראויטש שהיה ידיד מאוד קרוב לרמ"מ ואפילו גרו באותה דירה משך תקופה אח"כ מר ראויטש עבר לניס והיה גר (במשך עשרות שנים) בניס ברחוב boulevard Gambetta הקרוב למלון בו הרבי שהה מאלול ת"ש עד סיון תש"א ומעניין שהכתובת בה הרבי היה מקבל את מברקי חותנו כ"ק אדמו"ר הריי"צ בניס היא על אותו הרחוב בו היה גר מר ראויטש !

אז סביר להניח שהוא זה שפגש את הרבי ונתן לו את הביכלעך של הרמ"מ.

§ ויזה לארה"ב

בד' טבת תש"א ביקש הרבי במשטרה בניס לקבל ויזה לארה"ב.

בי"ב טבת תש"א הבקשה התקבלה.

4) אגרת א' שיד, אגרות קודש אדמוהריי"צ: ח"ה עמוד רטז

5) המלך במסיבו חלק א' ע' ריג.

§ העברת התיקים למרסיי

לא ברור מה קרה אח"כ אך בדיוק באותו זמן⁶ נתקבלה בקשה מהרבי להעביר את תיקי המסמכים המטפלים בבקשת ההגירה, מניצא למרסיי.

באותה עת לא היתה ידועה בארה"ב הסיבה לבקשה זו, ואף עלתה מחשבה שהרבי והרבנית החליטו לעבור למרסיי, ובמברק מיום י"ד טבת כתב אדמו"ר הרי"צ ל'אברם': "תודיע מצב הבריאות של מוסיא, מענדל, כתובתם, ומדוע ביקשו להעביר את התיקים למרסיי."

הרב שניאורסאהן⁷.

הדו"ש

ישנן 2 רשימות מהרבי שנכתבו בתאריכים כ' וכא' - כ"ד טבת בניצא⁸.

§ חמשה עשר בשבט במרסיי

חמשה עשר בשבט הרבי התוועד במרסיי⁹.

בכלל בכל אותה תקופה הרבי והרבנית היו מגיעים הרבה למרסיי עבור סידור ניירות והיו שוהים במלון קטן שנמצא עד היום ב-12 rue de la grande armee

המלון במרסיי

§ מכתב הרבנית

בכ"ו אדר תש"א כתבה הרבנית חיה מושקא מכתב ברוסית לאביה אדמו"ר הרי"צ ובו כותבת: "הקונסול האמריקאי הבטיח לתת לנו ויזה. כשתגיע הויזה

6 ב'קובץ כ"ח סיון שמונים שנה' מובא שבקשת הרבי להעביר את הטיפולים במסמכים למרסיי קרה בשלהי כסלו, אך היות וכנ"ל הקשר בין הרבי ואדמו"ר הרי"צ התנהל ע"י מברקים – המתקבלים בו ביום – ניתן לשער שבקשת הרבי היתה בחודש טבת.

7 אגרות קודש אדמוהרי"צ ח"ה עמוד רלב. הפליאה מתחזקת לאור העובדה שבי"ב טבת קבלו הרבי והרבנית מענה חיובי לבקשת הויזה כנ"ל.

8 חוברות כ"ו וקנ.

9 כמסופר ב'שנים ראשונות' של חברת JEM חלק רביעי ע"י כמה אנשים שנכחו באותה התוועדות.

נוכל לנקוט בצעדים המתאימים לקבל תעודות [נסיעה].

כואב שעבור הויזות הללו אתם צריכים לבזבז כל כך הרבה כוחות..”

§ הארכת היתר שהיה בניס

באותו יום ערכו הרבי והרבנית בקשה להאריך את היתר השהייה שלהם בניס.

בהמשך לזה ביום ז' ניסן, הרבי והרבנית מלאו שוב טופס של המשטרה כדי להאריך את היתר השהייה שלהם.

§ פסח תש"א

את תחילת חג הפסח חגגו הרבי והרבנית בניס.

וישנה רשימה של הרבי רשימה פסח תש"א ניצא¹⁰.

§ חוה"מ פסח במרסיי

ביום ד' דחול המועד פסח - כ' ניסן התקבלו הוויזות האמריקאית במרסיי והרבי נסע (עם הרבנית?) למרסיי לקבלם.

ביום כ"ו ניסן הרבי והרבנית מקבלים מטעם מושל המחוז אישור שהייה בניס עד ח' מנחם אב.

את המכתב הראו לרבי ביום ב' אייר והרבי חתם עליו ואישר שקרא את תוכנו.

§ מסלול יציאתם מצרפת

לא ברור מתי בדיוק יצאו הרבי והרבנית מניס - אם לפני חג השבועות

או אחריו - אך הדרך בה יצאו מצרפת היתה דרך כפר הנקרא ¹¹ cerbère.

ומסתבר אם כן שמניס נסעו חזרה למרסיי שם נפגשו עם הרב זלמן שניאורסאהן¹².

ומלשון הרבי במכתב שכתב אחרי הגיעו לארה"ב "בהייתי - דרך נסיעתי עתה - במארסעל ראיתי שם ש"ב הרה"ג רש"ז שניאורסאהן¹³" מובן שהכוונה לנסיעה ממש בימים האחרונים של הרבי והרבנית על אדמת צרפת.

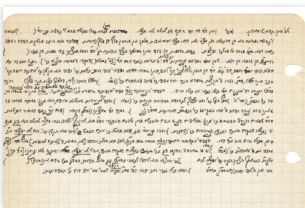
§ לילה אחד בטולוז

המלון בטולוז

ומשם כנראה נסעו לעיר טולוז למשך לילה אחד¹⁴. ע"פ השמועה שהו במלון GRAND HOTEL CAPOUL.

ומשם נסעו ל cerbère ומשם לליסבון, פורטוגל.

רשימת ליסבון

§ ליסבון

הספינה

ישנה רשימה שהרבי כתב בליסבון: רשימה טז סיון תש"א. ליסבאן¹⁵.

בי"ז סיון תש"א עלו הרבי והרבנית על הספינה "סורפא פינטא" שהפליגה מליסבון פורטוגל לארה"ב

תסמכי הספינה

ביום הבהיר כ"ח סיון הגיעו הרבי והרבנית - איש וביתו - לארה"ב.

(11) מתוך תיק בקשת הויזה לארה"ב.

(12) מכתב של הרבי יט תמוז תשי"א. התפרסם ע"י ועד הנחות

בלה"ק לקראת י"ב-י"ג תמוז תשפ"א.

(13) שם.

(14) כך שמעתי מהרב יוסף יצחק ש"י מטוסוב שליח הרבי בטולוז.

(15) חוברת יא.

פרק עשירי

מסמכים

§ תיק הרבי והרבנית במשרד הפליטים הרוסיים:

הרבי והרבנית הגיעו לצרפת עם דרכוני נסן שתוקפם פג אחרי שנה ואח"כ מעמדם היה "פליטים רוסיים" ללא כל אזרחות.

מעמד זה הקשה עליהם מכמה בחינות.

וכפי שכותבת הרבנית חיה מושקא לחותנה רבי לוי יצחק " מיר האפין אז מי וועט אונז ערלייבין, וויילע אזיי איז דער לעבין אן א שטענדיגין ארט זייער שווער"

[אנו מקוים שירשו לנו]את האזרחות], המצב הנוכחי של החיים ללא מקום קבוע קשה מאוד]

בפאריז נוסד ה"משרד לפליטים רוסיים" שהשתדל לעזור לפליטים בכמה מישורים.

בארכיון של משרד זה נמצא התיק של הרבי והרבנית ובו כמה מסמכים שמהם עולה שבשלוש הזדמנויות נעזרו הרבי והרבנית במשרד זה.

היה זה כדי להשיג מסמך שיהווה תחליף לתעודות הלידה שלא היו ברשותם אז.

הפעם הראשונה היתה כשהרבי רצה להירשם לסורבון, הפעם השניה - כשהרבי והרבנית הגישו בקשה לקבלת אזרחות צרפתית, והפעם השלישית - כשהרבי והרבנית הגישו בקשה לקבל ויזה לארה"ב.

כאמור בזמן שהרבי רצה להירשם בסורבון היה צריך למסמך מחליף לתעודת לידתו שנשארה ברוסיה

המסמך הראשון בתיק זה רשום בכתב יד (לא של הרבי)

רשומים בו גם מסמכים שהרבי הציג ומעניין לציין שמוזכר בו שהרבי הציג תעודה מהאוניברסיטה שנתנה למר טרונין בשנת 1933

לא ברור מיהו מר טרונין ולמה הרבי הציג את התעודה

היה זה ביום כ"ו תשרי תרח"צ.

1 אוקטובר 1937

תעודה לשימוש מנהלי.

המשרד לפליטים רוסים מצהיר בזאת.

כי מר שניאורסאהן מענדל

פליט רוסי

גר ב־9 רחוב בולארד (פאריז 14)

נולד ב־11 מרץ 1895 בניקולייב (רוסיה)

הוריו: לויק שניאורסאהן

ורעייתו חנה ינובסקה

מסמכים: תעודת זהות

הונפקה בפאריז

25 מרץ 37

34cl67730

התעודה של החבר לאקדמיה למדעים טרונין, ספטמבר 20 1933, מספר

178

התעודה הזאת נועדה לשימוש עבור: הפקולטה למדעים של
האוניברסיטה של פאריז.

15 fr.

le 1. octobre..... 1937.

Certificat pour usage administratif.

L'Office des Réfugiés Russes certifie par le présent que Monsieur Schneerson Mendel réfugié russe demeurant 9, rue Boulard (Paris 14e) est né le 1 mars 1895 à Nikolaïew (Russie)

Ses parents: Levik Schneerson et son épouse Chaina Janovska

DOCUMENTS:

- 1) Cte d'ident. pp. Paris 25 mars 37. 34 CL 67730
- 2) Угодиб. Акадечн П. П. Мух 20 сент. 1933 N 178.

Le présent certificat est destiné à être produit à

pour

à la Faculté des Sciences de l'Université de Paris

בהמשך מופיע מסמך דומה אך כולו מתוקתק במכונת כתיבה:

1 אוקטובר 1937

תעודה לשימוש מנהלי.

המשרד לפליטים רוסים מצהיר בזאת כי מר מענדל שניאורסאהן, פליט רוסי, גר ב-9, רחוב בולארד, פאריז XIVe, נולד ב-11 מרץ 1895 בניקולייב (רוסיה). הוריו: לזיק שניאורסאהן ורעייתו חנה ינובסקה.

התעודה הזאת נועדה לשימוש עבור הפקולטה למדעים של האוניברסיטה של פאריז.

מנהל המשרד:

2738
1937

1 Octobre 1937

le 1 octobre 1937

CERTIFICAT POUR USAGE ADMINISTRATIF

L'Office des Réfugiés Russes certifie par le présent que Monsieur Mendel SCHNEERSON, réfugié russe, demeurant 9, rue Boulard, Paris XIV-me, est né le 1 Mars 1895 à Nikolaiew (Russie). Ses parents: Levik Schneerson et son épouse Chana Janovska.

Le présent certificat est destiné à être produit à la Faculté des Sciences à l'Université de Paris.

Le Gérant de l'Office:

Documents:
Cte d'adm.
PP. Paris
15 Mars 37
24 Cl. 67750
M. G. B. B. B. B.
T. G. B. B.
20 Cl. 1937
1937

Le présent certificat est destiné à être produit à
pour
à la Faculté
des Sciences
de l'Université
de Paris

הפעם השניה הייתה כשהרבי והרבנית הגישו בקשה לקבלת אזרחות
צרפת אדר"ח כסלו תרח"צ

כנראה בגלל שזה היה עבור קבלת האזרחות הנה הפעם יש הרבה יותר
פרטים

4 נובמבר 1937

תעודה לשימוש מנהלי.

המשרד לפליטים רוסים מצהיר בזאת כי מר מענדל שניאורסאהן, פליט רוסי,
גר ב9, רחוב בולארד, פאריז XIVe, נולד ב11 מרץ 1895 בניקולייב, פלך חרסון,
רוסיה. הוריו: לויק שניאורסאהן, נולד ב1873, ורעייתו חנה ינובסקה, נולדה
ב1874.

רעייתו, מרת חיה מוסיא שניאורסאהן, פליטה רוסית, נולדה ב13 באוגוסט
1901 בסמולנסק, רוסיה. הוריה: יוסף שניאורסאהן, נולד ב1881, ורעייתו דינה
שניאורסאהן, נולדה ב1882.

הנ"ל התחתנו ב13 נובמבר 1928 בווארשא, פולין.

מר מענדל שניאורסאהן נקרא אל הדגל ב1915 וקיבל פטור בגלל היותו
סטודנט. הוא צריך להיות נחשב כמי שמסודר מבחינת החוק הרוסי בנוגע לגיוס
צבאי.

התעודה הזו ניתנת למבקש לצרפה לבקשתו לקבלת אזרחות.

מנהל המשרד:

3054
 1937

4 Novembre 1937

CERTIFICAT POUR USAGE
 ADMINISTRATIF

L'Office des Réfugiés Russes certifie par le présent que Monsieur Mendel SCHNEERSON, réfugié russe, demeurant 2, rue Boulard, Paris XIV-me, est né le 1 Mars 1895 à Nicolaev, province de Kherson, Russie. Ses parents: Levik Schneerson, né en 1873, et son épouse Chana Janovska, née en 1874.

Son épouse, M-me Haya Moussia Schneerson; réfugiée russe, est née le 13 Août 1901 à Smolensk, Russie. Ses parents: Joseph Schneerson, né en 1881, et son épouse Dina Schneerson, née en 1882.

Les prénommés ont conclu mariage le 13 Novembre 1928 à Varsovie, Pologne.

M. Mendel Schneerson a été appelé sous les drapeaux en 1915 et a bénéficié d'un sursis en sa qualité d'étudiant. Il doit être considéré comme étant en règle avec les lois russes concernant le service militaire.

Le présent certificat est délivré à l'intéressé pour être joint à sa demande de naturalisation.

Le Gérant de l'Office:

הפעם השלישית היתה עבור בקשת הויזה לארה"ב

ביום ט' אדר ראשון ת"ש

18 מרץ 1940

תעודה לשימוש מנהלי.

המשרד לפליטים רוסים מצהיר בזאת כי מר מענדל שניאורסון (בשינוי שניאורסאהן), פליט רוסי, גר ב7, וילה רובערט לינדעט, פאריז XVe, נולד ב18 מרץ 1895 בניקולייב, פלח חרסון, רוסיה. הוריו: לויק שניאורסאהן ורעייתו חנה ינובסקי.

התעודה הזאת נועדה לשימוש עבור הקונסול הכללי של ארה"ב.

מנהל המשרד:

ממסמך זה נמצאו 2 עותקים זהים.

028-29
1940,

18 Mars 1940

CERTIFICAT POUR USAGE ADMINISTRATIF

L'Office des Réfugiés Russes certifie par le présent que Monsieur Mendel SCHNEERSON (alias Schneersohn), réfugié russe, demeurant 7, Villa Robert Lindet, Paris XVe, est né le 1 Mars 1898 à Nicolaev, province de Kherson, Russie. Ses parents: Levik Schneerson et son épouse Chana Janovsky.

Le présent certificat est destiné à être produit au Consulat Général des Etats-Unis d'Amérique.

Le Gérant de l'Office:

1030-31
1940,

18 Mars 1940

CERTIFICAT POUR USAGE ADMINISTRATIF

L'Office des Réfugiés Russes certifie par le présent que Monsieur Mendel SCHNEERSON (alias Schneersohn), réfugié russe, demeurant 7, Villa Robert Lindet, Paris XV-me, a contracté mariage le 13 Décembre 1928 à Varsovie, Pologne, avec Mademoiselle Haya (Chana) Moussia Schneerson.

Le présent certificat est destiné à être produit au Consulat Général des Etats-Unis d'Amérique.

Le Gérant de l'Office:

בהמשך יש מסמך דומה עבור הרבנית

18 מרץ 1940

תעודה לשימוש מנהלי.

המשרד לפליטים רוסים מצהיר בזאת כי מרת חיה (חיה) מוסיא שניאורסון
(בשינוי שניאורסאהן), פליטה רוסית, גרה ב7, וילה רובערט לינדעט, פאריז
XVe, נולדה ב13 באוגוסט 1901 בסמולנסק, רוסיה. הוריה: יוסף

שניאורסאהן ורעייתו דינה שניאורסאהן.

התעודה הזאת נועדה לשימוש עבור הקונסול הכללי של ארה"ב.

מנהל המשרד:

1032-33

1940

19 Mars 19 40

CERTIFICAT POUR USAGE ADMINISTRATIF

L'Office des Réfugiés Russes certifie par le présent que Madame Raya (Chais) Moussia SCHNEERSON (alias Schneersohn), réfugiée russe, demeurant 7, Villa ^{Robert} Lindet, Paris XVme, est née le 13 Août 1901 à Smolensk, Russie. Ses parents: Joseph Schneerson et son épouse Dina Schneerson.

Le présent certificat est destiné à être produit au Consulat Général des Etats-Unis d'Amérique.

Le Garant de l'Office:

§ תיק בקשת קבלת אזרחות צרפת

כאמור, הרבי והרבנית הגיעו לצרפת עם דרכוני נסן שתוקפם פג אחרי שנה ואח"כ מעמדם היה "פלטים רוסיים" ללא כל אזרחות.

הרב מרדכי דובין ניסה להשיג עבורם אזרחות לטבית במשך השנים אך ללא הצלחה.

בשנת תרח"צ ביקשו הרבי והרבנית לקבל אזרחות צרפנית

מהר מאוד המענה היה שלילי אך לא דאגו במשרדים הממשלתיים ליידע את הרבי והרבנית בהחלטה וכך חיכו יותר משנה

הרבנית כותבת על כך, לחותנה מוהרלווי"צ, בכ"ג איר תרח"צ: מיר ווילין אייך ווערין דא שטענדיקגע איינוויינער, און טוען אלץ מעגליכע מי זאל אונז ערלייבן. אין עטלעכע חדשים וועלן מיר וויסן א ענטפער. מיר האפין אז מי וועט אונז ערלייבן, וויילע אזיי איז דער לעבין אן א שטענדיגין ארט זייער שווער

[ברצוננו גם להפוך לתושבים קבועים כאן, ועושים כל מה שאפשר כדי שירשו לנו. בעוד מספר חדשים נדע את המענה. אנו מקוים שירשו לנו, המצב הנוכחי של החיים ללא מקום קבוע קשה מאוד!]

ובי"ט תמוז תרח"צ כותב כ"ק אדמו"ר הריי"צ לבתו הרבנית:

טאכטער ליבע, דאיין ליבין בריף האב איך ערהאלטין, השי"ת זאהל אייך בעגליקין אין אלעס, אויך קריגין ואס פריער די בירגערשאפט מיט גליק, איך האף אויף באלדיקען ענטפער.

בת אהובה! את מכתבך האהוב

קיבלתי, השי"ת יברך אתכם בכל, גם לקבל את האזרחות בהקדם להצלחה, הנני מקוה למענה מידי².

אחרי יותר משנה כנראה שפנו למישהו באחד ממשרדי הממשלה שהחליט לעזור להם ולנסות להיזיז קצת את העניינים

הרבנית הודיעה לאביה שכתב לה ביום כ"ו שבט תרצ"ט:

[1] קובץ כ' מניא ששים שנה ע' 60.

[2] אגרות קודש אדמו"ר הריי"צ חלק ט"ו ע' שא.

טאכטער ליבע ... עס פרייט מיך זייער די ידיעה ועגין די פאפירין, איך ואלט שוים זייער גערין זאיין אז איהר זאלט שוים האבין פאפירין מיט גליק, השי"ת זאהל אייך מצליח זאיין בגשמיות וברוחניות.

[בת אהובה ... הידיעה על הנזירות משמחת אותי מאוד. הייתי מאוד מרוצה באם הנזירות כבר היו אצלכם מתוך אושר. השי"ת יצליח לכם בגשמיות וברוחניות]³.

אלא שסוף דבר התשובה הסופית הייתה שלילית והרבי והרבנית נותרו ללא אזרחות (עד כ' מרחשון תש"ז בו קבלו הרבי והרבנית את אזרחות ארה"ב)

3) אגרות קודש אדמו"ר הרי"צ חלק ט"ו ע' שמג.

נרשם ביום ה-18 באוקטובר 1938 [=יג חשון תרח"צ]

מספר תיק 45677x1938

שניאורסאהן מענדל

סטודנט למדעים

9 רחוב בולארד פאריז

MINISTÈRE
DE LA JUSTICE

BUREAU DU SCEAU

ENREGISTRÉ

le 18 OCT 1938 1938

N° 45677 X 1938

REDACTEUR

M.

Foucade

Département

SEINE

Schneerson Mandel

Etudiant en Sciences

9, Rue Beaudot Paris

J. 1830 II

NATURALISATION

פאריז, 28 לאוקטובר 1937 [=כג חשון תרח"צ]

לכבוד שומר החותמות

שר המשפטים

פאריז

כבוד השר

הנני החתום מטה שניאורסאהן מענדל, נולד בתאריך 1.3.1895 בניקוליב, פליט רוסי, נשוי, גר בר, רחוב בולארד, פאריז (14), יש לי הכבוד לבקש מטוב חסדך, את טובת קבלת האזרחות הצרפתית.

היות וניתקתי כל קשר עם ארץ מולדתי, החלטתי לקבוע את מושבי באופן מוחלט בצרפת, כדי לבנות את ביתי.

הנני מבקש גם את קבלת האזרחות עבור אשתי, שניאורסאהן, נולדה שניאורסאהן, חיה מוסיא, נולדה בתאריך 13, 8, 1901 בסמולנסק, גרה איתי.

בתקוה שתרצו לתת מענה חיובי לבקשתי, הואילו נא לקבל, אדוני השר, את מלוא הערכתי.

מענדל שניאורסאהן

חיה מוסיא שניאורסאהן

LN 75599

100

Paris, le 28 Octobre 1937

Monsieur le Garde des Sceaux,
Ministre de la Justice

Paris.

D.A.

Monsieur le Ministre,

Je soussigné SCHNEERSON Mendel, né le 1.3.1895 à Nicolaev, réfugié russe, marié, demeurant 9, rue Boulard, Paris (14), ai l'honneur de solliciter de votre haute bienveillance la faveur de la naturalisation française.

Ayant complètement rompu avec mon pays d'origine, je suis décidé de me fixer définitivement en France pour y établir mon foyer.

Je sollicite également la naturalisation de ma femme, Schneerson, née Schneerson, Haya Moussia, née le 13.8.1901 à Smolensk, demeurant avec moi.

Dans l'espoir que vous voudrez bien donner une suite favorable à ma demande, je vous prie d'agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma haute considération.

*Mendel Schneerson
Haya Moussia Schneerson*

באותו תאריך (כג חשון תרח"צ) חתמו הרבי והרבנית על תצהיר וז"ל:

הצהרה

הנני החתום מטה מענדל וחיה שניאורסאהן, מצהיר בזאת על כבודי, שאף פעם לא הורשעתי, לא בצרפת, לא בארץ מולדתי, ולא באף ארץ אחרת.

המבקש אזרחות: מ. שניאורסאהן

חיה מוסיא שניאורסאהן

113-E — Imp. Châix (B) — 045-97

DÉCLARATION 28 JUILLET 1937

Je soussigné *M. Schmeedy Mendel of Haya*
déclare, sur mon honneur, n'avoir jamais été condamné, ni en France,
ni dans mon pays d'origine, ni dans aucun autre pays.

Le Candidat à la Naturalisation, *M. Schmeedy*
Haya Moussia Schmeedy

בתאריך ה-3 בנובמבר 1937 (כט חשוון תרח"צ) שוטר מילא מסמך עבור הרבי והרבנית בו נמצאים הרבה פרטים (מדוייקים יותר ומדוייקים פחות):

בצד שמאל של אותו דף ישנה חותמת עם התאריך 30 נובמבר 1937 (כו כסלו תרח"צ) ואולי זה התאריך שבו ערכו שאלון זה.

ילדים קטינים:	בקשת: אזרחות
אשה	פאריז 3ה בנובמבר 1937
שם: שניאורסאהן	מפקד המשטרה של שכונת:
שם פרטי: חיה מוסיא	מונטמרטר מתבקש ללקט בהקדם הכי
נולדה ב: סמולנסק	אפשרי ולהעביר מהמתועד בשאלון זה
ב: 13 באוגוסט 1901	בנוגע לשאלות ולמידע מדויק אודות
	מר: שניאורסאהן מישל (כנראה
	תרגום של מיכאיל)
מאב (אזרחות): פליט רוסי, כעת	הדר ב9 רחוב בולארד (14)
לטבית	אזרחות
משרה: בלי	מס': 587592
כתובת: פאריז 14	ישום אזרחי
רחוב: 9 רחוב בולארד	בעל
ילדים קטינים:	שם: שניאורסאהן
לציין שמות, שמות פרטיים,	שם פרטי: מענדל
תאריכי ומקומות לידה של:	נולד ב: ניקולייב
אביו של המבקש: שניאורסאהן	ב: 1/3/1895
לויק, נולד ב1873⁴, במחוז ויטבסק	מאב (אזרחות): פליט רוסי
(רוסיה)	משרה: סטודנט (פקולטה
אמו של המבקש: ינובסקי חנה,	למד עים)
נולדה ב1874⁵, בניקולייב (רוסיה)	כתובת: פאריז 14
	רחוב: 9 רחוב בולארד

4 רבי לוי יצחק נולד בי"ח ניסן תרל"ח (1878) אך יכול להיות שכאן מופיע שנת לידתו ע"פ מסמכי הרשמיים.

5 הרבנית חנה נולדה בכ"ח טבת תר"מ (1880) אך יכול להיות שכאן מופיע שנת לידתה ע"פ מסמכיה הרשמיים.

REPUBLIQUE FRANÇAISE

DEMANDE de NATURALISATION

Préfecture de Police Direction de l'Administration et de la Police Générales

Paris, le 14 Mars 1933

Monsieur le Commissaire de Police du Quartier Montparnasse est prié de faire recueillir le plus promptement possible et transmettre, consignés sur le présent questionnaire, en regard des questions, des renseignements précis, sujet de

M. Amnon Schneerson Michel demeurant 9 rue Bouland

N° 587592

POUR LE PRÉFET DE POLICE :
Le Chef du 4e Bureau de la Direction de l'Administration et de la Police Générales

ÉTAT CIVIL

MARI

Nom SCHNEERSON
Prénoms Mandel
Né à Nicolaw
le 1-3-1895
de père (nationalité) russe
Profession étudiant
Domicile Paris
Rue 9 rue Bouland

FEMME

Nom SCHNEERSON
Prénoms Haya
Née à Smolensk
le 13 août 1901
de père (nationalité) russe - achève lettres
Profession sans
Domicile Paris
Rue 9 rue Bouland

ENFANTS MINEURS

1. né le _____ à _____
2. né le _____ à _____
3. né le _____ à _____
4. né le _____ à _____
5. né le _____ à _____
6. né le _____ à _____

Indiquer les noms, prénoms, dates et lieux de naissance :

(du père du postulant Schneerson Levik, né en 1873, province de Vitbock (Russie)
(de la mère du postulant Tanowska Chana, née en 1874 à Nicolaw (Russie)
(du père de la postulante Schneerson Joseph, né en 1881 à Lubawitch (Russie)
(de la mère de la postulante Schneerson Bina, née en 1886 à Michouf (Russie)

Depuis quelle époque le postulant est-il arrivé en France? 13 Mars 1933.

Quelles sont les localités où il a résidé successivement, et pendant combien de temps? (Indiquer les adresses à Paris et en Province)

Adresses (Rues, n°..... localités) où il a résidé à l'Étranger avant son arrivée en France?

Signements

déj
f.e.
ce.

[כאן באות 2 שאלות באם המבקש נולד בצרפת מפני איזו סיבה הוא אין לא אזרחות ואינו נוגע לכאן]

האם קיים את החוק הצבאי במדינתו מלפנים? ומתי? כן. ב1915 קיבל פטור (סטודנט)

האם הוא נסע חזרה לשם בגלל זה? לא

מצב משפחתי

תאריך ומיקום בו נערכה החתונה? 28 בנובמבר 1928 בוורשא (פולין).

כמה ילדים קטינים? אין

האם יש לו ילדים בוגרים? אין

[כאן באות כמה שאלות באם יש ילדים אם נולדו בצרפת ואם עשו שירות צבאי וכו']

מצב כספי

כמה הוא מרוויח ע"י עבודתו? אינו עובד

ארבעים אלף פראנק לשנה

האם יש לו הון אישי? לא.
משפחת אשתו משלמת על הוצאותיו ולימודיו.

כמה הוא משלם שכר דירה ושאר הוצאות? 300 פראנק לחודש 4000

אביה של המבקשת: שניאורסאהן יוסף, נולד ב1881⁶, בליובאוויטש (רוסיה)

אמה של המבקשת: שניאורסון דינה, נולדה ב1882⁷, בקישינוב (רוסיה)

ממתי המבקש נמצא בצרפת: 13 במרץ 1933

וזה נוסח השאלון עם התשובות:

לציין תאריך ומספר רישום (ע"פ החוק של השמיני לאוגוסט 1893)

בעל

אישה: הם טוענים שאף פעם לא היה להם

לציין התאריך ומספר כרטיס (תעודת) זהות וכן מקום הנפקתם

בעל: מספר כרטיס 34cl67730 הונפק ביום 25.3.37. במשטרה

אישה: מספר כרטיס 36ea89582 הונפק ביום 13.4.37 במשטרה

התנהגות והיסטוריה

התנהגותו ומוסריותו נתנו מקום להערות? לא

האם הוא זוכה להערכה ציבורית? כן

6) כ"ק אדמו"ר הרי"צ נולד ב"ב תמוז תר"מ (1880).

7) הרבנית נחמה דינה נולדה ב"ח מרחשון תרמ"ב (1881).

<p>Indiquer la date et les numéros d'immatriculation (Loi du 8 août 1893) :</p> <p>mari</p> <p>femme</p> <p>Indiquer la date et le numéro de la carte d'identité ou du récépissé de demande :</p> <p>mari</p> <p>femme</p> <p>ainsi que le lieu de délivrance de cette pièce</p>	<p>désire n'en avoir jamais eu -</p> <p>Carte n° 34 CL 67750 délivrée le 25-3-37 à P.P.</p> <p>" " 36 EA 89582 " " 13-4-37 à P.P.</p>
<p>Moralité et antécédents</p> <p>Sa conduite et sa moralité ont-elles donné lieu à quelques observations ?</p> <p>Jouit-il de la considération publique ?</p> <p>S'il est né en France, pour quel motif n'a-t-il pas satisfait à la loi du recrutement ?</p> <p>A-t-il été omis sur les tableaux de recensement ou, appelé, a-t-il répudié la qualité de Français ? à quelle date ?</p> <p>A-t-il satisfait à la loi militaire dans son pays d'origine ? A quelle date ?</p> <p>Y est-il retourné à cet effet ?</p>	<p>non</p> <p>oui -</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>oui, en 1915. — Passifaire (Schweizer)</p> <p>non.</p>
<p>Position de famille</p> <p>Date et lieu de la célébration du mariage ou date et lieu du décès de conjoint</p> <p>Nombre des enfants mineurs ?</p> <p>A-t-il souscrit en leur faveur une déclaration pour leur assurer la qualité de Français (date et lieu) ?</p> <p>A-t-il des enfants majeurs ? (Indiquer leurs prénoms, la date et le lieu de leur naissance, ainsi que leur domicile.)</p> <p>S'ils sont nés en France, ont-ils servi dans l'armée française ou ont-ils souscrit une déclaration d'extranéité ?</p> <p>Ont-ils satisfait à la loi militaire dans leur pays d'origine ?</p> <p>Les enfants majeurs restés étrangers désirent-ils être naturalisés ?</p>	<p>13 novembre 1928 à Passovie (Pologne) -</p> <p>neant</p> <p>-</p> <p>non</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p>

עשה כמה פעולות לטובת צרפת?	לשנה
לאחרי שנקרא אל הדגל קיבל פטור עבור המשך לימודיו. בהמשך הוא הועסק כעוזר מהנדס במפעל מלחמה.	אם לאשתו יש עבודה כמה מרוויחה? - מה הן הוצאותיו של המבקש? אין
האם הוריו של המבקש עדיין בחיים? כן	האם המבקש מתחייב לשלם את הזכויות (1276 פראנק עבור קבלת אזרחות ו675 פראנק על השתלבות מחדש)? כן
מהי כתובתם? דניפופטרובסק (אסטר) אופורנה 15	באם לא איזה סכום הוא מוכן לתת? -
האם הם צרפתיים? לא	האם סכום זה מתאים למצבו הכספי? /
האם יש לו אחים ואחיות? אח אחד⁸	מידע כללי
לציין השם הפרטי, הגיל, התעסוקה והכתובת של כל אחד מהם.	מאיזה סיבה המבקש מבקש לקבל אזרחות? למד את החלק הכי חשוב מלימודיו בצרפת, רוצה להרחיב עוד את שטחי לימודיו ובשביל לעשות זאת לקבוע את מושבו [בצרפת] באופן תמידי.
בערל, בן 35, רואה חשבון, אותה כתובת כמו ההורים.	מה הן דיעותיו הפוליטיות? לא נראה שזה מעסיק אותו
האם הם צרפתיים? לא	טוב
(באם כן לציין באיזה תאריך הוא נהיו צרפתיים וכו')	האם הוא נראה כאחד שאיבד כל תקווה לחזור למדינתו? כן
דיעותיהם ותפקידם בעת מלחמת 1914-1919? היה תלמיד בבית הספר	כמה הוא התעסק ומה היו דיעותיו, במשך מלחמת 1914-1919? האם
המבקש מדבר את שפתינו? באופן שוטף	
אשתו מדברת את שפתינו? "	

(8) הכוונה לר' דובער הי"ד. ר' ישראל אריה לייב יצא מרוסיה עם הדרכון של ר' מרדכי גוראריה, ומני אז כן נקרא במסמכיו הרשמיים. וזאת כנראה הסיבה שלא הוזכר כאן.

SITUATION DE FORTUNE	
Que lui rapporte sa profession ?	retour à la base de pose de 5000.000 +/25
Gain des enfants résidant avec le postulant ?	-
A-t-il personnellement de la fortune ?	elle de sa femme non. la famille pourvoit à ses entretiens et à ses études -
Quel est le montant de son loyer, de sa patente et de ses contributions ?	loyer 300 fr par mois - 4000 +/25
Si la femme a une profession distincte, que lui rapporte cette profession ?	-
Quelles sont les charges du postulant ?	rien -
Le postulant s'engage-t-il à payer les droits (1.276 francs pour la naturalisation et 675 francs pour la réintégration) ?	oui.
Dans la négative quelle somme offre-t-il ?	-
La somme offerte paraît-elle en rapport avec ses ressources ?	✓

Renseignements divers	
Pour quel motif le postulant demande-t-il la naturalisation ?	il fait la partie la plus importante de ses études en France. Souhaitait entrer agant le champ de ses connaissances et pour se faire s'y fixer définitivement -
Quelle est son attitude politique ?	ne semble pas s'en préoccuper. -
Paraît-il avoir perdu tout esprit de retour dans son pays ?	oui.
Quelles ont été ses occupations, son attitude, pendant la guerre 1914-1919 ?	après avoir été appelé sous les drapeaux a obtenu ses succès pour la continuation de ses études. A été ensuite employé comme aide-tringénieur dans une usine de guerre -
A-t-il rendu quelques services à la France ?	-
Le postulant a-t-il encore ses père et mère ?	oui -
Quelle est leur résidence ?	Orléanspropitovsk (R.R.S.S.) Ouporna 15
Ont-ils la qualité de Français ?	non
A-t-il des frères et des sœurs ?	un frère
(Indiquer les prénoms, l'âge, la profession et le lieu de résidence de chacun d'eux.)	Berl, 35 ans, comptable, même adresse que les parents.

האם יודע לקרוא ולכתוב
צרפתית? כן

האם יש לו תעודות צרפתיות?
עומד לקבל תעודת מהנדס חשמל

חוות דעת

הן על הבקשה העיקרית והן
על הנתונה האפשרית של זכויות
החותמות

חוות דעת שלילית מחוסר
תעודות.

פאריז 13 11 37

[ט כסלו תרח"צ]

(לציין אם מדברים באופן שוטף
או לא)

במקרה שלא, האם אפשר לחשוד
לאסימילציה מהירה? /

עד כמה הוא מסתגל ונוהג
כמנהגינו?

נראה שמסתגל די טוב

האם הוא חי באופן בלעדי בסביבה
צרפתית?

לא

מי הם מכריו? האם הוא מחפש
אותם בין זרים או בין אזרחינו?

מכריו מעורבים

האם הילדים לומדים בבית ספר
צרפתי? /

האם המבקש נראה בריא? כן

האם הוא סובל ממחלות? טוען
שלא

לציין את דרגת לימודיו של
המבקש: על יסודי

Renseignements divers

Ont-ils la qualité de Français? . . .
(Indiquer la date de l'acte qui leur a conféré cette qualité.)

non.

Indiquer le cas échéant, leur attitude et leur rôle pendant la guerre de 1914-1919.

était civil

Le postulant parle-t-il notre langue?
Sa femme parle-t-elle notre langue?
(Indiquer s'ils la parlent couramment ou non)

couramment
- d' -

Dans la négative, sont-ils susceptibles d'une assimilation rapide?

/

Quel est son degré d'assimilation à nos usages et à nos coutumes?

Parait très assimilé

Vit-il dans un milieu exclusivement français?

non.

Quelles sont ses fréquentations? Les recherche-t-il parmi les étrangers ou parmi nos nationaux?

fréquentation mixtes

Les enfants sont-ils instruits dans une école française?

/

Le postulant paraît-il jouir d'une bonne santé?

oui -

A-t-il des infirmités?

bit ne pas en avoir -

Indiquer le degré d'instruction du pétitionnaire?

Instruction secondaire -

Sait-il lire et écrire le français?

oui.

A-t-il des diplômes français?

en instance d'obtention du diplôme d'ingénieur mécanicien -
électicien -

AVIS MOTIVE

tant sur la demande principale que sur la remise éventuelle des droits de sceau

Louis Lejourné (Mouton-Jaeger de Lille)

Paris, le 13-11-37. 193

Le Commissaire de Police,

[Signature]

במסמך ללא תאריך שנכתב כנראה אחרי השאלון הנ"ל (כו"כ פרטים
נלקחו משם) ונכתב במכונת כתיבה:

לתשומת לב שומר החותמות, שר המשפטים, ונשלח להשר לענייני פנים,
בנוגע לבקשה לקבלת אזרחות שנעשתה ע"י מר

שניאורסאהן מענדל

אשה (1)	גבר (1)
שם: שניאורסאהן	שם: שניאורסאהן
שם פרטי: חיה	שם פרטי: מענדל
נולדה ב: סמולנסק	נולד ב: ניקולייב
ב: 13/8/01	ב: 1/3/95
בתו של: יוסף	בנו של: לויק
ושל: שניאורסאהן דינה	ושל: ינובסקה חנה
אזרחות: פליט רוסי	אזרחות: פליט רוסי
נשוי אלמן או רווק: נשואה	נשוי אלמן או רווק: נשוי
משרה: בלי	משרה: סטודנט למדעים
כתובת: אותו דבר	כתובת: פאריז
רחוב:	רחוב: 9 רחוב בולארד
מספר תעודת זהות: 36EA89582	מספר תעודת זהות: c34 CL 67730
הונפק במחוז:	הונפק במחוז:
ילדים קטינים:	ילדים קטינים:
ילדים בוגרים:	ילדים בוגרים:

PREFECTURE DE POLICE

Direction de l'Administration
et de la Police Générales

Sous-Direction des étrangers et Passaports

NATURALISATIONS

Circulaire des Ministres de la Justice et de l'Intérieur du 30 Décembre 1935.

AVIS

adressé à M. le Gardé des Sceaux, Ministre de la Justice,
et communiqué à M. le Ministre de l'Intérieur concer-
nant la demande de naturalisation formée par le sieur

SCHNEERSON Mandel

HOMME (1)

Nom : SCHNEERSON
Prénoms : Mandel
N    Nicolaev
le 1/3/95
Fils de Levik
et de Ianowska Chana
Nationalité (2) : ref russe
Marié, veuf ou célibataire marié
Profession :  tudiant en sciences
Domicile : Paris
Rue 9 rue Boulard
Né de la carte d'identité : 34 CL 67730
délivrée dans le département d

FEMME (1)

SCHNEERSON
Haya
Smolensk
13/8/01
Joseph
Schneerson Dina
ref russe
mariée
sans
d 
36 EA 89582

ENFANTS MAJEURS

1er	né le	�	5e	né le	�
2e	né le	�	6e	né le	�
3e	né le	�	7e	né le	�
4e	né le	�	8e	né le	�

ENFANTS MINEURS

1er	né le	�	5e	né le	�
2e	né le	�	6e	né le	�
3e	né le	�	7e	né le	�
4e	né le	�	8e	né le	�

(1) Si l'un des époux ne désire pas obtenir sa naturalisation, indiquer les motifs de son abstention.

(2) Si l'un des époux est d j français, indiquer la date et dans quelles conditions il a acquis notre nationalité.

(9 = motif au verso.)

בדף אחד (בא 22 עותקים) שנכתב כנראה בה' כסלו תרח"צ כתובים בקיצור קורות חייו של הרבי (חלקם לא מדוייקים כלל היות ובמסמכי הרשמיים הוקדם תאריך לידתו 72 שנים והיה צורך למלאות את השנים המיותרות). כמו"כ מופעים כאן כו"כ שמות של אנשים שאליהם ניתן לפנות כדי לקבל מידע על הרבי.

וכך כתוב:

45677x38

שניאורסאהן מענדל, 9, רחוב בולארד, פאריז (14).

תאריך הגעה לצרפת: 13.3.1933

כתובות רציפות בצרפת: 13.3.1933-11.4.1933 - מלון מקס, 9, רחוב בולארד, פאריז (14); 8.8.1933-12.4 - "פאריז הום" - 78, רחוב בלומע, פאריז (15);

9.8.1933 - 9.11.1937 מלון מקס, 9, רחוב בולארד, פאריז (14);

כתובות בחו"ל: 1895-1906 ניקוליב, רוסיה. 1907-1926 יקטרינוסלב (כעת דניפופטרובסק), רוסיה, מוסטוביה 2.

1909-מרץ 1915 בית ספר לבנים, מרץ 1915-אוגוסט 1915 שירות צבאי זכה לפטור בגלל היותו סטודנט;

ספטמבר 1915-יוני 1919 בית ספר; 1920-1922 עובד בתור עוזר מהנדס; 1923-1926 נובמבר סטודנט באוניברסיטה בדניפופטרובסק. דצמבר 1926 - 27.10.27 לנינגרד, מחויה 22 - סטודנט.

מז 29.10.1927 - 9.1.1933 ריגא, רחוב קולונל ברייז 10/5 - סטודנט; בעוד היה גר בריגא, היה לומד בברלין במשך ש' הלימודים (נובמבר-פברואר מאי-יוני: 1928-1930 מערב ברלין פוטסדמר טראסה I/40 אצל גרונבאום; 1931-1932 מערב ברלין 15 רחוב קונסטנצר a/12 אצל ברוינשטיין.

מז 10.1.1933 - 11.3.1933 ברלין שארל. 4 רחוב קאנט 133 אצל לויזון.

מקורות: בצרפת - האדונים שניאורסאהן - האחים בוריס=שלום בער], ארנולד]=אהרן] ומישל]=משה], מהנדסים, 4 רחוב האחים פריז פאריז (16), מר גורלין בוריס]=ברוך], מהנדס, 5 כיכר שרון פאריז (11).

מר ת. (תנחום?) צילון, מהנדס, 61 שדרת אורלינס פאריז (14).

בריגא: מר מ. דובין, חבר הפרלמנט סקולס אילא 4 ריגא. מר ד"ר זלמנאוויטש ד. פולקו ברייזא 4/6 ריגא.

בברלין: מר ד"ר ה. הילדסהיימר, רחוב ווארטנברגר 10 ברלין.

מר פרופסור מיטוואך, פרופסור באוניברסיטת ברלין. רחוב אלטונר 26.

45677 X 38

SCHNEERSON Mendel, 9, rue Boulard Paris (14).

Date d'arrivée en France : 13.3.1933

Residences successives en France: 13.3.1933 -11.4.1933 - Hotel Max
9, rue Boulard, Paris (14); 12.4-8.8.1933 - "Paris-Home", 78, rue
Blomet, Paris (15); 9.8.1933 -9.II.1933 -hotel Max, 9, rue Boulard
Paris (14).

Residences à l'étranger: 1895-1906 Nicolaev, Russie. ~~en~~ 1907-
1926 Ekaterinoslav (actuellement Dniepropetrovsk), Russie,
Mostovaya 2. 1909-Mars 1915 Lycée des Garçons, Mars 1915-
Août 1915 service militaire, a bénéficié d'un sursis en sa qua-
lité d'étudiant; Sept. 1915 - Juin 1919 Lycée; 1920-1922 travail
en qualité d'aide d'ingénieur; 1923 -1926 Novembre étudiant de
l'Université à Dniepropetrovsk. Dec. 1926 -27.10.1927 Leningrad,
Mokhovaya, 22 -étudiant. De 29.10.1927 -9.1.1933 Riga,
Pulkv. Brieza iela 10/5 - étudiant; ayant son domicile à Riga, fai-
sait ses études à Berlin pendant les semestres scolaires (Nov-
embre-Février et Mai-Juillet : 1928-1930 Berlin, W, Potsdamerstr.
40/I bei Grünbaum ; 1931-1932 Berlin W 15, Konigsplatz 12/a bei
Braunstein. De 10.1.1933 -11.3.1933 Berlin Charl. 4,
Kantstr; 133 bei Levison.

Références: en France - Messieurs Schneersohn -frères Boris,
Arnold et Michel, ingénieurs, 4, rue des Frères Périer Paris (16),
M-r Gorline Boris , ingénieur, **S, Bd de Charonne** Paris (12).
M-r T. Ceylan, ingénieur, 61, av. d'Orléans Paris (14).
A Riga : Monsieur M. Doubine, Membre de la Chambre des Députés,
Skolas iela, 4. Riga. M-r D-r Salmanovitch D., Pulkv. Brieza 4/6
Riga.
A Berlin : M-r D-r H. HILDESHEIMER, Tile- Wardenbergstr. 10, Berlin.
M-r D-r Mittwoch, professeur de l'Université de Berlin. **Altonaerstr. 26**

בהמשך מופיע מסמך ממפקד המשטרה מיום ט"ז תשרי תרצ"ט בו הוא כותב את חוות דעתו בנוגע לנתינת האזרחות לרבי וז"ל:

פאריז 11 באוקטובר 1938

587-592

קבלת אזרחות

מ. שניאורסאהן

חוות דעת מפקד המשטרה

מ. שניאורסאהן, מענדל, נולד בראשון למרץ 1895, בניקולייב (רוסיה), נשוי לאחת מבנות ארצו, בלי ילדים, מבקש לקבל אזרחות.

הגיע למדינתנו ב1933, המבקש הינו סטודנט בפקולטת המדעים של פאריז.

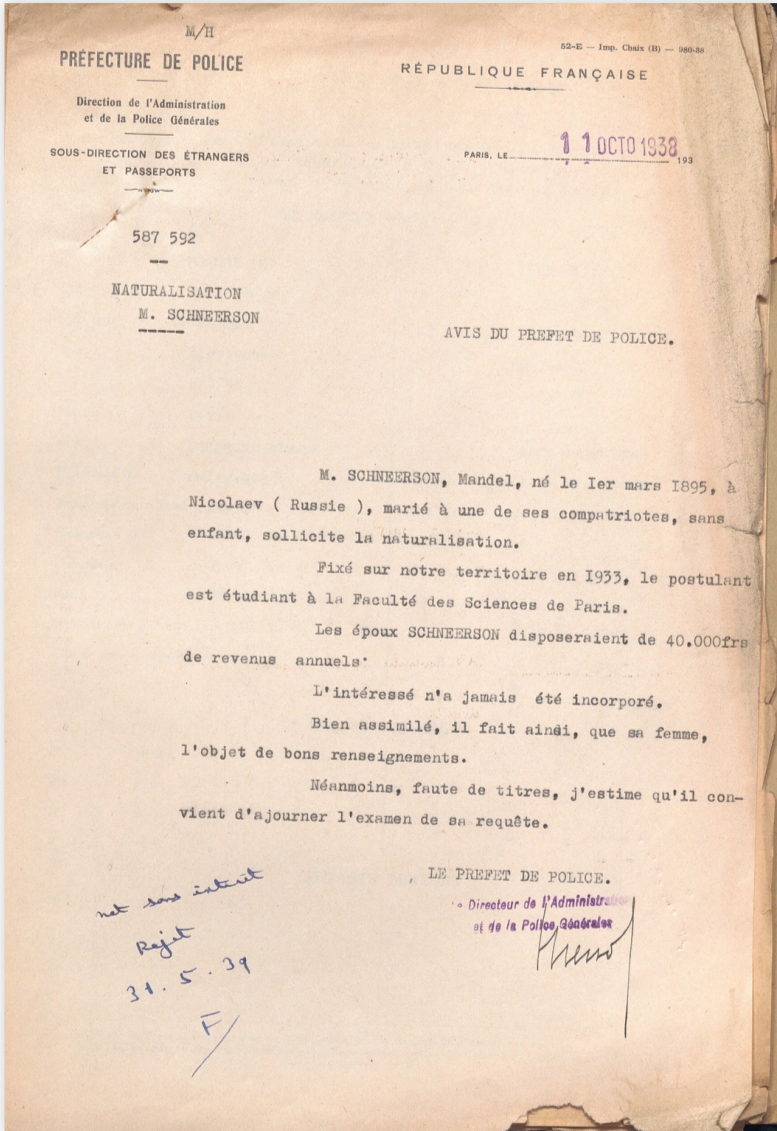
הזוג שניאורסאהן מרוויחים 40.000 פראנק בשנה.

המבקש אף פעם לא התגייס

השתלב טוב [בחברה], ממנו, וכן מאשתו, קבלנו מידע טוב.

ברם, בחוסר תעודות אני משער שיהיה נכון לדחות את בדיקת הבקשה שלו

מפקד המשטרה

§ התאזרחות בלתי רווחית - דחייה

.31.5.39

בט"ו בשבט תרצ"ט כתה שר הבריאות מכתב לשר המשפטים בו מבקש לזרו את בקשת קבלת האזרחות של הרבי והרבנית וז"ל:

פאריז 4 בפברואר 1939 (טו שבט תרצט)

כבוד השר וקולגה יקר, תשומת ליבי הופנה על מר שניאורסאהן, מענדל, הדר 77 וילה רוברט לינדעט בפאריז (15), אשר ערך בקשה לקבל אזרחות בתאריך 28 באוקטובר 1937 ומאז אותו יום, לא קיבל שום תשובה.

אהיה אסיר תודה אם תוכלו לבדוק את האפשרות לתת מענה חיובי למבקש.

קבלו נא, אדוני השר, וקולגה יקר, את הערכתי הגדולה.

אלא שכאמור כל זה לא הועיל והבקשה נדחתה סופית

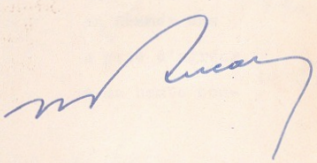
ETRANGERS
10 JUIN 1939
Ministère de la Santé Publique
Schneerson
République Française
Liberté. Egalité. Fraternité
Le Ministre
W/JS
Paris, le 4 FEVRIER 1939
7, RUE DE TILBITT - 179

Monsieur le Ministre et cher Collègue,

Mon attention a été appelée sur M. SCHNEERSON Mendel, demeurant 7, Villa Robert Lindet à Paris (15e), qui a fait une demande de naturalisation à la date du 28 octobre 1937 et qui, jusqu'à ce jour, n'a reçu aucune réponse.

Je vous serais reconnaissant de bien vouloir examiner la possibilité de donner satisfaction à l'intéressé.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre et cher Collègue, l'assurance de ma haute considération.

Monsieur P. MARCHANDEAU
Garde des Sceaux
Ministre de la Justice

§ בקשת היתר שהייה בניס

הרבי והרבנית הגיעו לעיר ניס בסוף חודש מנחם אב ה'ת"ש, עם בואם הם קיבלו אישור שהייה זמני עד כ"ג אלול בלבד, כמובא במסמך מיום 3 ספטמבר 1940 לקמן. ומיד ביקשו ממושל המחוז להאריך את היתר השהייה.

ואכן כבר ביום כ"ה מנחם אב נשלח מכתב מטעם מושל המחוז למה פקד המשטרה של ניס, בו נתבקש לשלוח מידע אודות הרבי.

וזה לשון המכתב בתרגום חפשי:

ניס 29 באוגוסט 1940

מושל מחוז האלפים הימיים

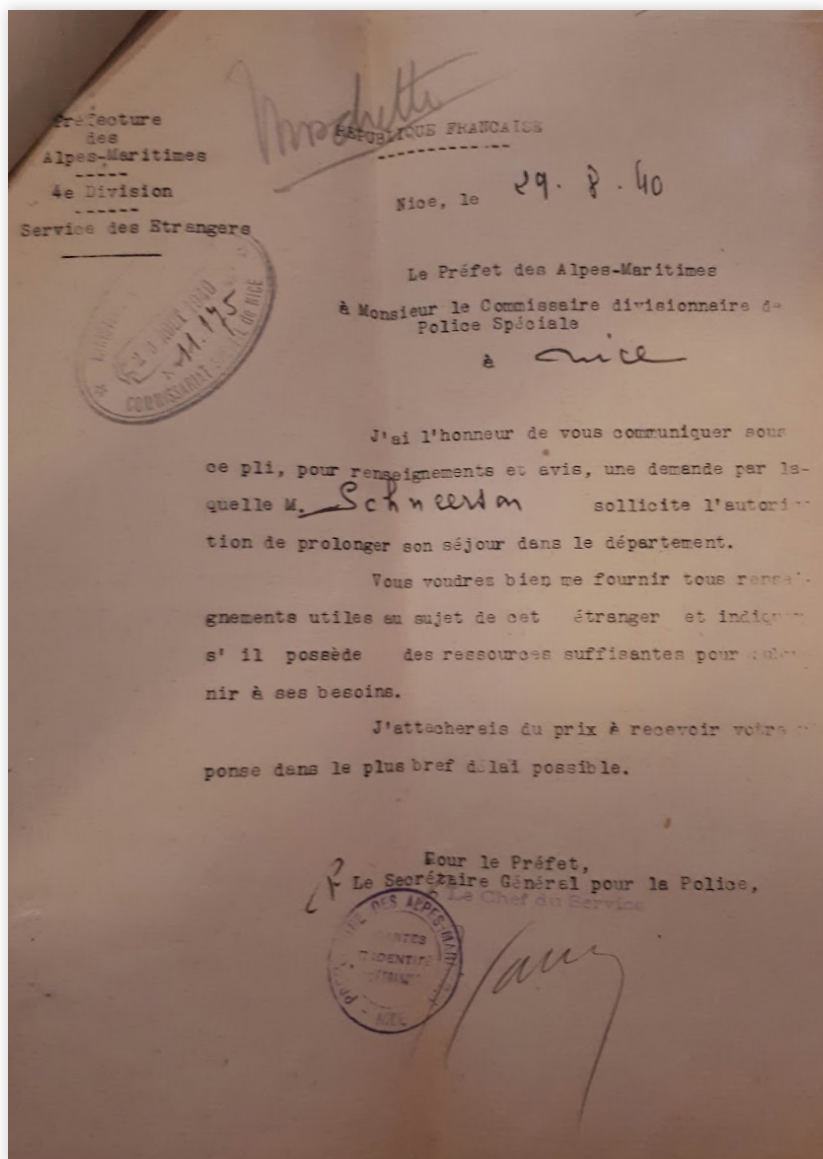
לכבוד נציב החטיבה של המשטרה המיוחדת של ניס

אני מתכבד לכתוב לכם בזה, עבור מידע וחוות דעת, בקשה ממר שניאורסאהן עבור אישור להאריך את שהותו במחוז. נא לשלוח כל מידע מועיל אודות נתין זר זה ולהודיע גם אם יש לו אמצעים כספיים מספיקים למלא צרכיו.

אהיה אסיר תודה לקבל תשובה מכם בהקדם האפשרי

בשם מושל המחוז

המזכיר הכללי של המשטרה

ביום אדר"ח אלול, כתשובה לבקשת המושל, הרבי והרבנית ממלאים בפעם הראשונה טופס של המשטרה, לקבל רשיון שהיה במחוז. (ככל הנראה אינו כתי"ק של הרבי ולא של הרבנית) וזה לשון הטופס (בתרגום חפשי):

טופס הבקשה של הרבי

בקשת הארכת שהייה או היתר שהייה

ניס 3 בספטמבר 1940

שם: שניאורסאהן שמות פרטיים: מענדל

תאריך ומקום לידה: נולד ב 1.3.1895 בניקולייב (רוסיה).

בנם של: לויק וינובסקה חנה אזרחות: רוסית מקצוע: מהנדס E.T.P נשוי:
לשניאורסאהן חיה מוסיא נולדה ב: 13 אוגוסט 1901 בסמולנסק בתם של:
יוסף ודינה מקצוע: בלי דירה בצרפת: ניס מלון רושמבו 27 avenue Thiers
הגיע לצרפת ב: אפריל 1933 דרך: שטרסבורג

בא מ: לטביה עם דרכון מספר: 002801W הונפק ב: 3- ינואר 1933 ב: ריגא
על ידי: משרד הפנים בתוקף עד: 3.1.1934 נכנס למראה ויזה מהקונסול הצרפתי
ב: ריגא הונפקה ב: 31 מרץ 1933 בו ניתן להשתמש עד: 3 ינואר 1934 למשך
זמן של: בלתי מוגדרת (לימודים) עובד תעשייתי בעל תעודת הזהות מספר:
70.522.33AC הונפקה: בפריז ב- 29 ספטמבר 1938 בתוקף עד: 27 יוני 1941,
מורשה להתגורר באופן זמני במחוז האלפים הימיים עד 26.9.1940

מבקש להתגורר בצרפת עד: שהייה בלתי מוגבלת הסיבה לשהייה בצרפת:
הגיע לצרפת בשנת 1933 בשביל לימודים. משאבים (ציין נימוקים)

הפניות

מידע והצעות: זר זה, רוסי, לבן, נמלט מארץ מוצאו כדי למצוא מקלט
בלטביה בשנת 1919. לאחר מכן הגיע לפריז בשנת 1933 כדי להשלים
את לימודיו והוא מהנדס מוסמך מהממשלה. הוא עזב את העיר הזאת ב
10.6.1940 בגלל האירועים. ולאחר שהות קצרה בווישי עד 22 באוגוסט, הוא
הגיע לניס, שם הוא מתגורר מאז.

לאדם המדובר ישנם חסכוניות מועטים בלבד ואינו יכול למלא מקצוע
כלשהו בגלל זרם האנשים האדיר בעירנו, אני נותן בזה חוות דעת שלילית
לבקשתו לקבלת היתר שהייה.

נציב האגף

ARCHIVES

COMMISSARIAT SPECIAL
LE NICE.

OU

DEMANDE DE PROLONGATION DE
D'AUTORISATION DE SEJOUR .

POLICE D'ETAT DE NICE
24 AVR. 1942
ARCHIVES

N° 11.175

18998

Nice le 3 septembre 1940

6/1
Nom Schneerson Prénoms Mendel
 Date et lieu de naissance le 13.11.1895 à Nizhnaya (Russie)
 Fils de Lijia et de Janoska chana nationalité Russe!
 Profession ingénieur E.T.P. marié à Schneerson
 née le 13.8.1901 à Sudensk fille de Joseph et de
Dina profession sans domicile en France Nice
27e Cités Hill Kochamband arrivé en France le 30 avril 1933
 par Strasbourg venant de Lithonie
 muni d'un passeport n° 002809W délivré le 3 janvier 1933
 à Riga par le Ministère de l'Intérieur valable jusqu'au 3-1-1934
 Entré sur le vu d'un visa du Consul de France à Riga
 délivré le 31 Mars 1933 pouvant être utilisé jusqu'au
3 janvier 1934 pour un séjour de indéterminé (études)
 titulaire (ou non) de la carte d'identité française internationale n° 33.A.C
7.5.22 délivré à Latis le 29 Septembre 1935
 valable jusqu'au 27 juin 1941 Antoni à Nice par Ministère de l'Intérieur sur le
 vu d'un visa n° 26.9.1940
 Demande à résider en France jusqu'au indéterminé Antoni en France en 1933 par
 motif du séjour en France pour ses études
 motif du séjour en France pour ses études

Ressources (indiquer les justifications)

Références

Renseignements et propositions Cet étranger, Russe blanc, avait
pu son pays d'origine pour se réfugier en Lithonie en 1919.
Il est venu ensuite à Paris en 1933 pour y terminer ses études
et est ingénieur diplômé de l'Etat - Il a quitté cette ville le 10.6.1940.
En cas de des événements et après un court séjour à Sichesy jusqu'au
22 août 1940, il est venu à Nice et a résidé dans

טופס הבקשה של הרבנית

בקשת הארכת שהייה או היתר שהייה

ניס 3 בספטמבר 1940

שם שניאורסאהן נולדה שניאורסאהן שמות פרטיים חיה מוסיא מקום ותאריך לידה 13.8.1901 בסמולנסק (רוסיה) בתם של יוסף ושל דינה אזרחות (רוסית) מקצוע בלי נשואה ל שניאורסאהן נולד ב 1.3.1895 בניקולייב בנם של לויק ושל ינובסקה חנה מקצוע מהנדס דירה בצרפת ניס מלון רושמבו avenue Thiers 27 הגיעה לצרפת ב אפריל 1933 דרך שטרסבורג

באה מ לטביה עם דרכון מספר 002802W הונפק ב 3- ינואר 1933 ב ריגה על ידי משרד הפנים בתוקף עד 3 ינואר 1934 נכנסה למראה ויזה מהקונסול הצרפתי בריגה הונפקה ב- 31 מרץ 1933 בה ניתן להשתמש עד 3- ינואר 1934 לשהייה בלתי מוגדרת "לא שכיר" בעלת תעודת הזהות מספר 89.582.36EA הונפקה בפריז ב 13 אפריל 1937 בתוקף עד 9.4.1940 מורשה להתגורר באופן זמני במחוז האלפים הימיים עד 26.9.1940

מבקשת להתגורר בצרפת עד היתה מתגוררת בפריז מאז 1933. הסיבה לשהייה בצרפת הגיעה לצרפת בשנת 1933 עם בעלה

משאבים (ציין נימוקים)

הפניות

מידע והצעות חוות דעת בהתאם לבקשת הבעל

נציב האגף

כל הנ"ל נשלח למפקד המשטרה רק ביום כ"ב אלול ת"ש

COMMISSARIAT SPECIAL DE NICE. OU DEMANDE DE PROLONGATION DE SEJOUR D'AUTORISATION DE SEJOUR.

N° 11.175

Nice le 3 Septembre 1940

19641

2me Schneerson

Nom Schneerson Prénoms Wojza Kocoussia

Date et lieu de naissance 13.6.1901 - Smolensk (Russie)

Fille de Josch et de Dina nationalité Russe

Profession sans mariée à Schneerson

né le 4.3.1895 à Michaël fils de Léon et de Janoska, Chana profession ingénieur domicile en France Nice

27, rue Chiod, Hotel Richambault arrivé en France le 1er Avril 1933

par Strasbourg venant de Léhonie

muni d'un passeport n° 002802 W délivré le 3 Janvier 1939

à Riga par le Ministère Polonais valable jusqu'au 3 Janvier 1934

Entré sur le vu d'un visa du Consul de France à Riga

délivré le 31 Mars 1933 pouvant être utilisé jusqu'au 3 Janvier 1934

pour un séjour de indéterminé

Titulaire (ou non) de la carte d'identité (ou du récépissé) n° 36 - E 9

89.582 délivrée à Paris le 13 Avril 1937

valable jusqu'au 9.4.1940 Autonnie à rendre provisoirement dans le cas où l'absence de l'époux sera de plus de 9.26.9.1940

Demande à résider en France jusqu'au Résidait à Paris depuis 1933

Motif du séjour en France Vait temp en France dès 1933 etc pour
ses études - Mari

Ressources (indiquer les justifications) époux

Références _____

Renseignements et propositions Cet étranger, russe d'origine, avait
1917 qui son pays d'origine pour se réfugier en Lethonie en 1919 -
Ingenieur diplômé il est venu terminer ses études à Paris en 1933
où il reside depuis -
l'époux. Aidé conforme à la requête de
Le Commissaire d'Immigration

Inconnu à ce jour à ce...

Avis favorable

Le Commissaire d'Immigration

COMMISSARIAT DE NICE
N° 1211

ביום א' דראש השנה ה'תש"א ענה מושל המחוז למפקד המשטרה של ניס, אשר הוא מסרב לתת לרבי ולרבנית היתר שהייה בניס (ובכלל המחוז).

וזה לשון המכתב (בתרגום חופשי):

ניס 3 אוקטובר 1940

לכבוד מפקד המשטרה של ניס

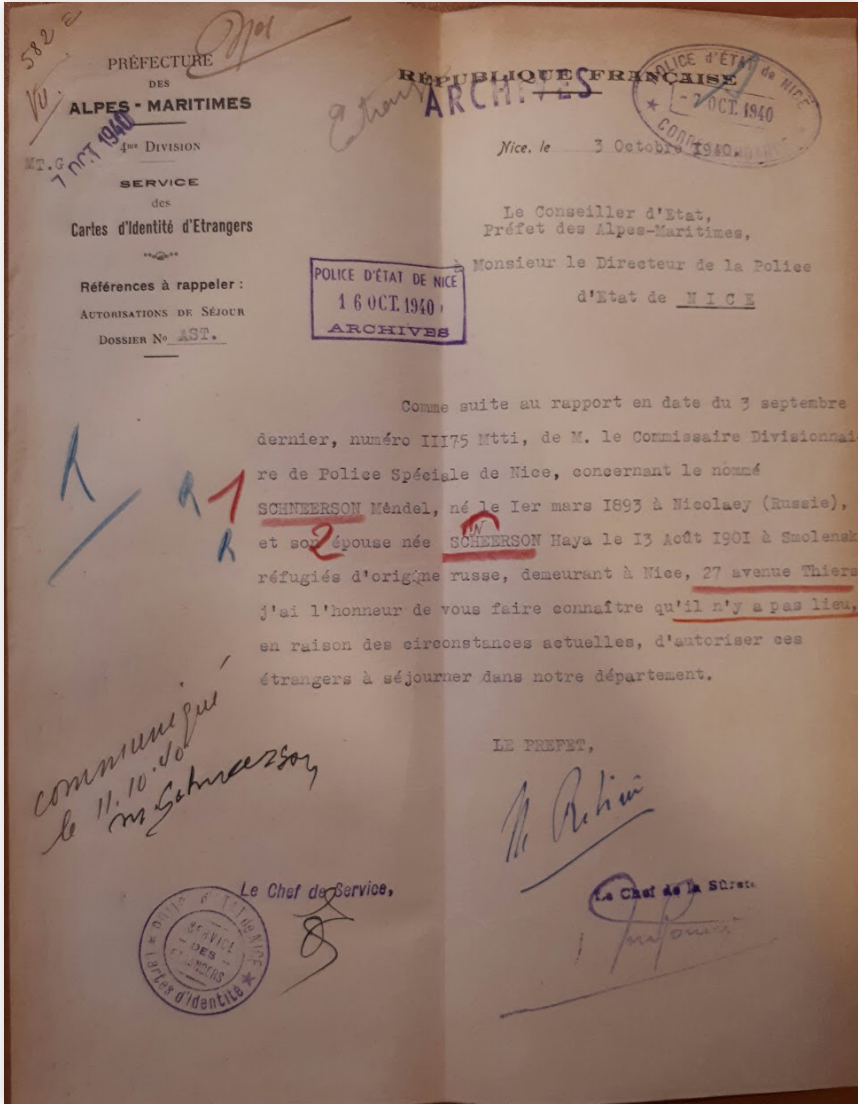
בהמשך לדו"ח מתאריך ה3 לספטמבר האחרון, מספר 11175, מנציב החטיבה של המשטרה המיוחדת של ניס, לגבי מר שניאורסאהן מענדל, נולד ב1 מרס 1895 בניקוליב (רוסיה), ואשתו נולדה שניאורסאהן חיה ב13 אוגוסט 1901 בסמולנסק, פליטים ממוצא רוסי, הגרים בניס, Avenue Thiers 27

יש לי הכבוד להודיע לכם, שלאור הנסיבות הנוכחיות, אין מקום לאפשר לזרים אלה, להישאר במחוז שלנו.

המושל

נמסר ב11/10/40

את המכתב הראו לרבי בערב יום הכיפורים תש"א והרבי חתם עליו כהוכחה שקרא אותו.

בי"ד מרחשון נשלח עוד מכתב מטעם מושל למפקד המשטרה, המודיע שאיסור השהי' עדיין בתוקף, ואשר יש להודיע לרבי ולרבנית שאם יתפסו (אחרי התאריך שניתן להם לעזוב את המחוז) יעצרו.

וזה לשון המכתב (בתרגום חפשי):

ניס, 15 נובמבר 1940

בהמשך למכתבי מ 3 אוקטובר 1940, בנוגע למר שניאורסאהן מענדל, נולד ב 1 מרץ 1893 בניקולייב (רוסיה), ואשתו שניאורסאהן חיה נולדה ב 13 אוגוסט 1901 בסמולנסק, עם אזרחות פליטים ממוצא רוסי, המתגוררים בניס, Avenue Thiers 27

אני מבקש ממך להודיע בטובך לזרים אלה שאני מחזיק בהחלטה לסרב אישור השהייה באלפ-מריטים שננקטה אודותם

כמו כן תדאג להזהיר לזרים אלה, שאם הם יתעקשו שלא לעזוב את המחוז בתוך הזמן המוקצב להם, הם יהיו כפופים למעצר.

עבור מושל המחוז,

מזכ"ל המשטרה

PRÉFECTURE
DES
ALPES - MARITIMES

4me DIVISION

CD
AP 2me BUREAU

Cartes d'Identité d'Etrangers

400011

Références à rappeler :
AUTORISATIONS DE SÉJOUR

DOSSIER N° AST

PRÉFECTURE ALPES M^{es}
4e DIVISION
N° 1139 1142

POLICE D'ÉTAT DE NICE
4 JANV 1941
ARCHIVES

REPUBLIQUE FRANÇAISE

Nice, le 15 Novembre 1940

16 NOV 1940
CORRESPONDANCE

ARCHIVES
Le Conseiller d'Etat
Préfet des Alpes-Maritimes,

à Monsieur le Directeur de la Police d'Etat
de NICE

Comme suite à ma communication du 3 Octobre 1940, concernant le nommé SCHNEERSON Mendel, né le 1er Mars 1893 à Nicolaev (Russie), et son épouse née SCHERSON Haya le 13 Août 1901 à Smolensk, de nationalité réfugiés d'origine russe, demeurant à Nice, 27, Avenue Thiers, je vous prie de vouloir bien informer ces étrangers que je maintiens la décision de refus de séjour dans les Alpes Maritimes prise à leur rencontre.

Vous aurez soin, en outre, de prévenir ces étrangers que s'ils s'obstinaient à ne pas quitter le département dans le délai qui leur a été imparti, ils feraient l'objet d'une mesure d'internement.

Pour le Préfet,

Le Secrétaire Général pour la Police,

Le Chef de Service,

Le Chef de la Bureau

le 18 nov

Shang
2724E
18 NOV 1940

[Signature]

[Signature]

בינתיים, (לפני קבלת הסירוב השני) ביום ה' תשרי, הרבי והרבנית כבר מילאו פעם שניה טופס של המשטרה לקבל היתר שהייה במחוז. (גם כאן אינו נראה ככת"ק של הרבי והרבנית)

וזה לשון הטופס (בתרגום חפשי):

טופס הרבי - בקשת הארכת שהייה או היתר שהייה

ניס, 7 אוקטובר 1940

שם שניאורסאהן שם פרטי מענדל תאריך ומקום לידה 1.3.1895 בניקולייב
בנם של לויק ושל חנה ינובסקה אזרחות רוסית (פליט) מקצוע רב נשוי ל
שניאורסאהן מוסיא נולדה ב 13.8.1901 בסמולנסק בתם של יוסף ושל דינה
מקצוע בלי דירה בצרפת בניס, 27H Avenue Thiers הגיע לצרפת ב 9.4.1933
דרך ס. לואיס (Haut Rhin)

הגיע מ לטביה עם תעודת זהות ונסיעה מס' 002801 הונפק ב 3.1.33 בריגא
על ידי ראש מחלקת הזרים בתוקף עד 3/1/34 נכנס למראה ויזה מהקונסול
הצרפתי ב ריגה הונפק ב 1/6/33 בו ניתן להשתמש עד 1/3/34 לשהייה של
בעל תעודת הזהות מספר AC70522 הונפק ב פריז ב 29/9/38 בתוקף עד
27/6/41

מבקש להתגורר בצרפת עד שתינתן לו ויזה לאמריקה הצפונית

סיבת השהייה בצרפת נמלט מפריז

משאבים (צ"ן הצדקות) 50,000 פרנק במזומן הפניה מר גרומבאך בניס⁹

Avenue Desambrois 52

מידע והצעות היה בווישי ב 3 ביולי 1940. בעבר התגורר בפריז, Villa 7

Robert Lindet

רוצה לרכוש תעודת זהות ונסיעה, ווויזת יציאה מהשטח כדי להגיע

לאמריקה הצפונית דרך ספרד

אינו מוכר למשטרת המדינה

חוות דעת חיובית

נציב האג

{9} בנתיים לא עלה בידי לברר מיהו.

Septembre 1940

9. 193

DEMANDE DE PROLONGATION DE SEJOUR
D'AUTORISATIONS DE SEJOUR

N° 10.192

Le 10/10/40

Nom Schwarzberg Prénoms Kunz
Date et lieu de naissance 1-2-1895 à Kicolaev
Fils de Leik et de Marie Schwartzberg

Profession garçon marié à Schwarzberg Marie
née le 13-1-1901 à Prague fille de Leik et de Sara
Profession laine domicile en France

27. Arrivé en France le 9-1-1933

ami d'un garçon (H. Klein) venant de Lettonie
à Riga délivré le 3-1-33
Entré sur le vu d'un visa du Consul de France à Riga

délivré le 6-1-33 peuvent être utilisés jusqu'au 3-1-34
pour un séjour de

Titulaire (ancien) de la carte d'identité (n° 1.6.1055)
délivré à Saint le 29-9-31
valable jusqu'au 27-6-41

Demande à résider en France jusqu'au ce qui me verra par l'ancien
Motif du séjour en France ou tout au moins de la

Procurer à Paris
Ressources (indiquer les justifications) 500 frs argent liquide.

Références à Gumbach 2. Bureau des autorisations à Paris.

Renseignements et propositions à Paris le
3 juillet 1940. - Précédemment à Paris
7. Villa Robert Lussat (15). - Seul obtenu un
titre d'identité et voyage et un visa de sortie de
ten jours pour aller en Amérique du Nord
100 \$ d'argent.

טופס הרבנית - בקשת הארכת שהייה או היתר שהייה

ניס, 7 אוקטובר 1940

שם שניאורסאהן שם פרטי מוסיא

תאריך ומקום לידה 13/8/1901 בסמולנסק בתם של יוסף ושל דינה אזרחות רוסית (פליטה)

**מקצוע בלי נשואה ל שניאורסאהן מענדל נולד ב 1/3/1895 ב ניקולייב
בנם של לויק ושל חנה ינובסקה מקצוע רב דירה בצרפת בניס, 27H Avenue
Thiers הגיעה לצרפת ב3.4.1933 דרך ס. לואיס(Haut Rhin)**

**הגיעה מלטביה עם דרכון מס' 002802 הונפק ב 3.1.1933 בריגא על ידי ראש
מחלקת הזרים בתוקף עד 3/1/34 נכנסה למראה ויזה מהקונסול הצרפתי בריגא
הונפק ב 31/3/33 בה ניתן להשתמש עד 31/1/1934. לשהייה של לימודים
בצרפת בעלת מספר תעודת הזהות מס' EA.89582 הונפק ב פריז ב 13/4/1937
בתוקף עד 9/4/1940 הוארך עד 9/4/1943**

מבקשת להתגורר בצרפת עד שתיתן לה ויזה לאמריקה הצפונית

סיבת השהייה בצרפת נמלטה מפריז

**משאבים (ציינ הצדקות) מחזיקה עם בעלה סכום של 50,000 פרנק כסף
מזומן**

S2 Avenue Desambrois בניס גרומבאך

מידע והצעות המעוניינת התגוררה בעבר בפריז. Villa Robert Lindet 7

שהתה בווישי ב -3 ביולי 1940.

אותו מידע כמו הבעל.

חוות דעת חיובית

נציב האגף

CONSULAT SPECIAL DE NICE. OU DEMANDE DE PROLONGATION DE SEJOUR D'AUTORISATION DE SEJOUR.

No 12192 Nice le 30 septembre 1940

Nom Schneerson Prénoms Moussia
 Date et lieu de naissance 13-8-1901 à Moudouk
 Filé de Jough et de Siua nationalité juive (russe)
 Profession peur marié à Schneerson
 né le 3-3-1895 à Litovsk fils de Lev et Chana
 Profession rabbin domicile en France Paris
 arrivé en France le 3-1-1933
 par L. Brin (H.R.) venant de Lettonie
 muni d'un passeport no 002902 délivré le 3-1-1933
 à Riga par Consul de France à Riga
 Entré sur le vu d'un visa du Consul de France à Riga
 délivré le 31-3-1933 pouvant être utilisé jusqu'au 31-1-1934
 pour un séjour de Etats en France
 Titulaire (ou non) de la carte d'identité (ou de passeport) no L.A. 89582
 délivré à Paris le 13-4-1933
 valable jusqu'au 7-4-1940 jusqu'au 9-4-43
 Demande à résider en France jusqu'au à qui un visa pour l'Allemagne
 Motif du séjour en France du fait de son œuvre
Evacué de Litou
 Ressources (indiquer les justifications) Pensée de son mari
de 50 000 frs ajout de la guerre
 Références Mr Grunshch 2. Armeur de son mari à Paris
 Renseignements et propositions L'intéressé venait précédemment à Paris. 7. Villa Robert Lenoir (15). -
à travers à Vichy le 3 juillet 1940.
Mêmes renseignements que le mari.
Avis favorable
Le Consul au Gouvernement

סוף סוף בי"ז כסלו, כתשובה לבקשה השניה מה' תשרי, נשלח מטעם המושל מכתב למפקד המשטרה, ובו ההודעה שהרבי והרבנית קבלו היתר להישאר בניס עד ד' ניסן.

וזה לשון המכתב (בתרגום חופשי)

ניס 17 דצמבר 1940 לכבוד מפקד המשטרה של ניס

בהמשך לדו"ח מתאריך ה7 לאוקטובר 1940 מספר 12.192, מנציב החטיבה של המשטרה המיוחדת של ניס, לגבי מר שניאורסאהן מענדל, נולד ב1/3/1895 בניקולייב, ואשתו שניאורסאהן מוסיא נולדה ב13/8/1901 בסמולנסק, פליטים רוסים, הגרים בניס, Avenue Thiers 27 הנני מודיע לכם שאני נותן לזרים אלה היתר שהייה זמני עד לראשון באפריל 1941.

נא להזכיר למעוניינים, שבמשך זמן זה, אין להם בשום אופן לשנות כתובת בלי אישור מקודם.

בשם המושל

מנהל המחלקה הרביעית

נמסר ב2 בינואר 1941

את המכתב הראו לרבי בג' טבת תש"א והרבי חתם עליו כהוכחה שקרא אותו

PRÉFECTURE
 DES
ALPES - MARITIMES
 CD
 AP
 4me DIVISION
 2me BUREAU
 Cartes d'identité d'Étrangers
 Références à rappeler :
 AUTORISATIONS DE SÉJOUR
 DOSSIER N° AST

ETAT FRANÇAIS
ARCHIVES
 Nice, le 17 Décembre 1940

5452 E
 20 DEC 1940

Le Conseiller d'Etat,
 Préfet des Alpes-Maritimes,
 à Monsieur le Directeur de la Police d'Etat
 de NICE

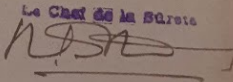
POLICE D'ETAT DE NICE
 4 JANV 1941
 ARCHIVES

Comme suite aux rapports en date du
 7 Octobre 1940 n° 12.192 P.P. de M. le Commissaire
 Divisionnaire de Police Spéciale de Nice, concernant 1
 nommé SCHNEERSON Mendel né le 1/3/1895 à Nicolaev,
 et son épouse SCHNEERSON Moussia née le 13/8/1901 à Sm
 ensk, réfugiés russes, demeurant à Nice, 27, avenue
Thiers, je vous informe que j'accorde à ces étrangers
 une autorisation de séjour temporaire allant jusqu'au
1er Avril 1941.

Vous voudrez bien rappeler aux inté-
 ressés que pendant ce délai, ils ne doivent en aucun cas
 changer d'adresse sans autorisation préalable.

Pour le Préfet,
 Le Chef de la 4e Division,
J. Holly

Le Chef de Service,

Le Chef de la Sécurité

PRÉFECTURE ALPES Mme
 4e DIVISION
 12329 / 1702

189.978 } 1
 } 2

Communiqué
 le 2 Janv. 1941
 M. Schneerson

POLICE D'ETAT DE NICE
 4e DIVISION
 DES
 ÉTRANGERS
 - CARTES D'IDENTITÉ

ביום כ"ו אדר, עת הגיע סוף זמן היתר השהייה, הרבי והרבנית בקשו להאריך עוד היתר השהייה. וביום ז' ניסן, מלאו שוב טופס של המשטרה.

וזה לשון הטופס (בתרגום חפשי):

טופס הרבי

ניס, 4/4/1941

מר שניאורסאהן מענדל נולד ב-1/3/1895 בניקוליב (רוסיה) בנם של לויק ושל ינובסקה חנה

המתגוררים ב: Hotel Rochambeau ניס, Avenue Thiers 27 אזרחות: פליטים רוסים דת יהודית

בקשה (תאריך) 25/3/1941

תעודת זהות 70522.33AC הונפק בתאריך 29/9/1939 על ידי אגף המשטרה תקף מ- 27/6/38 עד 27/6/41 בתור מהנדס מכונאי חשמלאי שילם מס 100 פראנק

בצרפת מאז אפריל 1933 הגיע מריגה (לטביה) לפריז מלון מקס rue boulard 9 ומ-29/9/38 בדירתו 7 rue villa Robert Lindet עד 10/6/1940 ואז ב-ווישי Rue Maréchal Foch hôtel Château d'Eau

בניס מאז 29/8/1940 שם הוא מתגורר בכתובת שצוינה ומשלם 440 פרנק לחודש ונמצא שם עם אשתו נולדה שניאורסאהן היה מוסיא נולדה ב-13.8.1901 בסמולנסק (רוסיה) פליטה רוסית

מגיש הבקשה הציג סכום של שמונים אלף פרנק כסף צרפתי לא הושמעו תגובות שליליות אשר משכו את תשומת ליבם של שירותיננו. הוות דעת: נראה אפשרי לתת אישור שהייה בניס לשישה חדשים

ראש הביטחון

3/ Ministère de l'Intérieur
Police d'Etat de Nice
Service de la Sûreté

6664E ARCHIVES

DEMANDE D'AUTORISATION DE SEJOUR

6664E

189.941

Nice, le 4-4-1941

Formulée par

Mme SCHNEERSON, Mendel

Né le 1-3-1898 à Maitotaw (Russie)

Fils de *Evik* et de JANOVSKA Ekono.

Demeurant à l'Hôtel Rochambeau Ave. Thiers 27

Nationalité

Refugié Russ. de confession inconnue

Requête (date)

25-3-1941 - C.I. n. 33 AC 20522 deli.

Département d'origine

Mis le 29-9-1939 par le Préfet de Police.

Situation de famille, moyens d'existence, moralité, renseignements généraux

Nal. du 27-6-38 au 27-6-41

au titre d'ingénieur mécanicien Electricien

gagne 100 francs.

En France depuis le 27 avril 1938 vivant

Rijia (Cottone) - à Paris 9 Rue

Boutan Hôtel Max et depuis le 29-

9-38 au 27 meuble 7 Rue Villa Robert

Condé jusqu'au 10-6-1940

à *Richy* Rue Mal. Roch à l'Hôtel

Château d'Eau

à Nice depuis le 29-8-1940 au

POLICE D'ÉTAT DE NICE
21 AVR. 1941
ARCHIVES

Il a femme la *me* SCHNEERSON *me* paye 440 fr par mois et il en a une SCHNEERSON *me* la pensionnaire présente la somme de 8-1901 à *me* quatre vingt mille francs argent *me* (Russie) réfugiés *me*.

AVIS : L'autorisation de séjourner à Nice, paraît pouvoir être accordée *me* pour 6 mois *me*.

LE CHEF DE LA SURETE:

Nice, le 18 AVR 1941

LE DIRECTEUR:

me n'a fait l'objet d'aucune remarque défavorable ayant attiré l'attention de *me* nos services

טופס הרבנית

ניס,

גברת: שניאורסאהן נולדה שניאורסאהן חי' מוסיא נולדה ב 13/8/1901
בסמולנסק

(רוסיה) בתם של: יוסף ושל שניאורסאהן דינה מתגוררת: אזרחות: פליטה
רוסית בקשה (תאריך): 25/3/41

תעודת זהות: 89582.36EA הונפק ביום 13/4/1937 על ידי מחוז המשטרה
תקף מ 9/4/37 עד 9/4/40 בתור תעודת זהות (?), שילמה מס 400 פראנק.
הוארך בפריז ב 26/2/40 תקף מ- 9/4/40 עד 9/4/1943.

מורשה באופן זמני לשהות בניס עד 1/5/1941 עד להחלטה שתתקבל.
בצרפת מאז אפריל 1933 באה מריגה (לטביה). בפריז מלון מקס 9 Rue
boulard ומ 20.9.38 בדירתו 7 Villa Robert Lindet עד ל 06/10/40
לאחר מכן בוישי ב Rue Maréchal Foch hôtel Château d'Eau

בניס מאז 29/8/1940, שם היא מתגוררת בכתובת שצוינה עם בעלה לבית
שניאורסאהן, מענדל נולד 1/3/1895 בניקולייב (רוסיה) פליט רוסי, הוא ממלא
צרכיה והציג סכום של שמונים אלף פרנק צרפתיים

לא הושמעו תגובות שליליות אשר משכו את תשומת ליבם של שירותינו. הוות
דעת: נראה אפשרי לתת אישור שהייה בניס לששה חדשים

ראש הביטחון

Ministère de l'Intérieur

Police d'Etat de Nice

Service de la Sûreté

6664 E 189.978 ARCHIVES

DEMANDE D'AUTORISATION DE SEJOUR

6664 E

Formulée par

Nice, le M. SCHNEERSON ne SCHNEERSON, ^{Hayo} ^{Musica}

Né le 13-8-1901 à Smolensk (Russie)

Fils de Joseph et de SCHNEERSON, Emma

Demeurant à

Nationalité

refugee russe

Requête (date)

29-3-1941 - C.N. 36EA 89582 délivrée

Département d'origine

le 13-4-1937 par la Préfecture de Police
Nol. du 9-4-37 au 9-4-40 au titre
de O.R. Paris à 400 fr. - Prolongé à
Paris le 26-2-40 nol. du 9-4-40 au
9-4-1943 - autorisation provisoire à résider
à Nice jusqu'au 1-5-1941. En attendant
décision à intervenir.

Situation de famille, moyens d'existence, moralité, renseignements généraux

POLICE D'ÉTAT DE NICE
21 AVR. 1941
ARCHIVES

En France depuis avril 1937 venant de
Ruzsa (Cottbus) - à Paris 9 Rue Boulevar
Hôtel Mon. et depuis le 20-9-38 en ses
membres 7 Rue Villa Robert Lindel
jusqu'au 10-6-1940
à Nice venue à l'Hôtel Chateau
d'Eau 7 Rue Gal. Foch

à Nice depuis le 29-8-1940 où elle
réside à l'adresse précitée au n° 20, maison
ni SCHNEERSON, d'index ni le 1-3-1898 à
Kocalon (Russie) refuge russe. Citée à

Vu et transmis à
M. le Préfet des
Alpes-Maritimes,
avec avis

AVIS : L'autorisation de séjourner à Nice, paraît
accordée pour six mois
peut être : ~~refusée~~

Nice, le 18 AVR 1941
LE DIRECTEUR:

LE CHEF DE LA SURETE:

qui subvient à ses besoins à présent
la somme de quatre vingt mille francs
français.

ביום כ"ו ניסן הרבי והרבנית מקבלים מטעם מושל המחוז היתר שהייה עד ח' מנחם אב.

וזה לשון המכתב (בתרגום חפשי):

ניס , 23 אפריל 1941

בהמשך לדווחיך מיום 12 באפריל 1941, מספר S6664 E

בנוגע למר שניאורסאהן מענדל, נולד 1/3/1895 בניקולייב (רוסיה), ואשתו נולדה שניאורסאהן חיה מושקא, ב 13/8/1901 בסמולנסק (רוסיה), פליטים רוסים, המתגוררים בניס, מלון רושמבו 27H Avenue Thiers

הריני מודיע לך בזה כי אני מעניק לזרים אלה רישיון שהייה עד 1 אוגוסט

1941

אנא להודיע להמעונינים שהם יצטרכו להגיש בקשה חדשה 15 ימים לפני תום הארכת השהייה שניתנה להם.

כמו כן, תדאג להזכיר למועמדים אלה כי במהלך תקופה זו אסור להם לשנות את מגוריהם במחוז ללא אישור.

עבור מושל המחוז

ראש המחלקה הרביעית

נמסר ב 29 באפריל 1941

את המכתב הראו לרבי ביום ב' אייר תש"א והרבי חתם עליו כהוכחה שקרא אותו.

PREFECTURE
DES
ALPES - MARITIMES
JG 4me DIVISION
AP 2me BUREAU

Cartes d'identité d'Etrangers
Références à rappeler :
AUTORISATIONS DE SÉJOUR
Dossier N° AST

ETAT FRANÇAIS
NICE, le 23 AVRIL 1941

POLICE ETAT DE NICE
26 AVR. 1941

Le Conseiller d'Etat,
Préfet des Alpes-Maritimes,
à Monsieur le Directeur de la Police d'Etat
de NICE

9842E
26 AVR 1941
ARCHIVES

PREFECTURE ALPES
4e DIVISION
N° 226201

26 AVR 1941

Comme suite à vos rapports en date du 12 Avril 1941, n° 6664 E., concernant le nommé SCHNEERSON Mendel, né le 13/3/1895 à Nicolaw (Russie), et son épouse née SCHNEERSON Hayia Massca, le 13/3/1901 à Smolensk (Russie), réfugiés russes, demeurant à Nice, Hôtel Rochambeau, 27, avenue Thiers, je vous informe que j'accorde à ces étrangers une autorisation de séjour allant jusqu'au 1er août 1941.

Communiqué
le 29 AVR 1941
M. Schneerson

Vous voudrez bien faire connaître aux intéressés qu'ils devront déposer une nouvelle demande 15 jours avant l'expiration de la prolongation de séjour qui leur est accordée.

Vous aurez soin, également, de rappeler à ces requérants, que pendant ce délai, ils ne doivent, en aucun cas, échanger de résidence dans le département, sans autorisation au 4.1.41.

Préfecture de NICE
SERVICE DES ETRANGERS
Cartes d'identité

Le Chef de Service,

POLICE ETAT DE NICE
2 MAI 1941
ARCHIVES

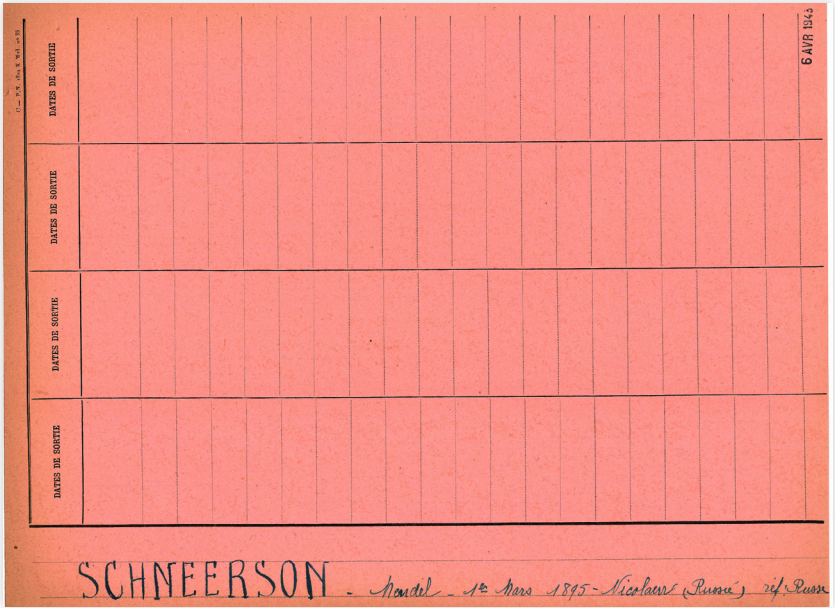
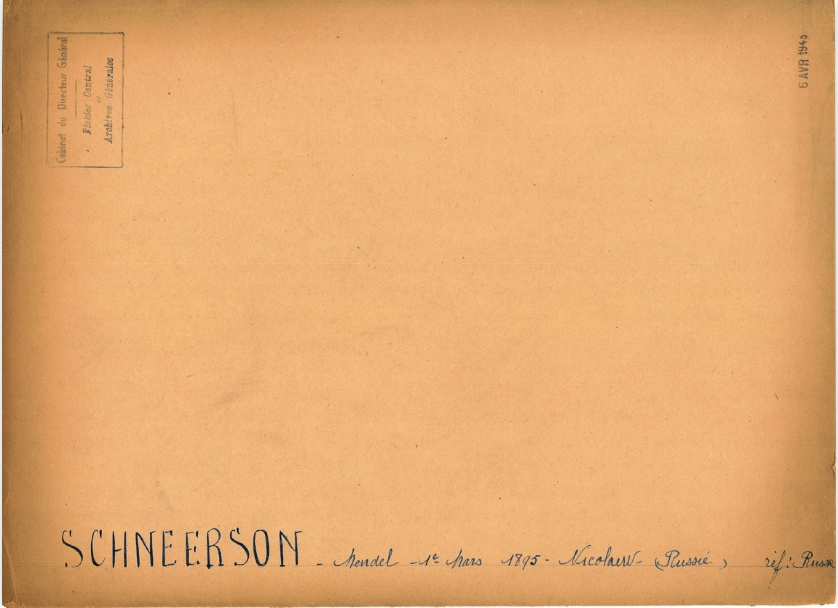
Pour le Préfet,
Le Chef de la 4ème Division,

§ בקשת קבלת ויזה לארה"ב עבור הרבי והרבנית

בעת שהותם בניס בקשו הרבי והרבנית לקבל ויזה לארה"ב בתקופה הראשונה התיק שלהם טופל בקונסוליה האמריקאית בניס וזה התיק שלפנינו בהמשך הרבי והרבנית העבירו את טיפול התיק שלהם לקונסוליה האמריקאית במרסיי

שניאורסאהן - מענדל - 1 מרץ 1895 - ניקולייב (רוסיה) פליט רוסי

יש פה חותמת בצד ימין למטה עם התאריך 6 אפריל 1943

מכתב מהקונסול האמריקאי בניס שנשלח לרבי ביום ט"ו אלול ת"ש, ובו מוזכרת הויזה המיוחדת שהרבי קיבל להגר לארה"ב ולשמש בתור רב. (את המכתב הזה צירפו הרבי והרבנית למכתבים דלהלן).

תיק מס' [811.11ja.vc](#).

הקונסולה האמריקאית

ניס, צרפת

18 ספטמבר 1940

כבוד מר מענדל שניאורסאהן

מר,

בקשתכם הרשמית לקבל וויזת הגירה לארצות הברית התקבלה כמו כן בקשת זוגתכם חי' שניאורסאהן, הקונסולה מוכן לתת לכם את הוויזות שלכם ברגע שיהיו ברשותכם וויזות יציאה. כמו כן, תקבלו וויזה מיוחדת היות ועליכם לנסוע לארצות הברית לשמש בתור רב.

קבלו נא, את ברכותי

הוראס רמילארד

קונסול אמריקה

In reply refer to
File No. 811.11 ja.vo

AMERICAN CONSULAR SERVICE
35, Boulevard Victor Hugo
Nice, France

le 18 Septembre 1940

Monsieur Mendel Schneerson,
27 Avenue Thiers,
Nice.

Monsieur,

Votre demande officielle de visa d'émigration pour les Etats-Unis ayant été acceptée ainsi que celle de votre femme Haya Schneerson, ce Consulat est prêt à vous accorder vos visas aussitôt que vous serez en possession de visas de sortie. D'autre part, vous recevrez un visa special devant vous rendre en Amérique comme Rabin.

Veillez agréer, Monsieur, mes salutations distinguées.

Horace Remillard
Horace Remillard
Consul Américain

בהמשך מופיעים שני מכתבים, המכתב הראשון נכתב בא' טבת תש"א. הכתב לא נראה ככתב יד קדשו של הרבי, אבל הוא חתום בחתי"ק של הרבי והרבנית.

המכתב השני נכתב כולו ונחתם בידי הרבנית למחרת ביום ב' טבת תש"א.

זה לשון המכתבים (בתרגום חופשי):

כבוד מושל מחוז האלפים הימיים, ניס.

ניס, 31 דצמבר 1940

כבוד המושל,

הנני החתום מטה שניאורסאהן מענדל נולד ב-1.3.1895 בניקולייב (רוסי) וזוגתי שניאורסאהן חי' נולדה ב-13.8.1901 בסומלנסק (רוסי) שנינו פליטים רוסים מתכבדים לבקש מרום מעלתכם לקבל אישור נסיעה לספרד, לפורטוגל וצפון אמריקה, וכן הוויזה לאישור יציאתינו מצרפת.

הננו בצרפת מאז אפריל 1933 ואנחנו מחזיקים בתעודת זהות מס' AC70522/33 - 36EA.89582 תקפים עד ל' 27.6.41 ו' 9.4.43 בהתאמה.

נתבקשתי לשמש בתור רב עבור הקהילה של ברוקלין - ניו יורק, ומצד סיבה זו הוענק לי וויזה מיוחדת לאמריקה, כפי שיוכיח הצילום של המכתב ששלח לי הקונסיל של אמריקה ושהנני מרשה לעצמי לצרף למכתב בקשה זו.

CN 25625

Monsieur le Préfet
des Alpes Maritimes
Nîce.

Nîce, le 31 Décembre 1940

D.A.

Monsieur le Préfet,

Je soussigné Schneerson Meudel
né le 1/3/1895 à Nicolaev (Russie) et mon épouse
Schneerson Hayfa née le 13/8/1901 à Smolensk
(Russie) tous deux réfugiés Russes avons
l'honneur de solliciter de votre haute
bienveillance l'obtention d'un titre
de voyage pour l'Espagne, le Portugal
et l'Amérique du Nord ainsi que notre
visa d'autorisation de sortie de France.

Nous sommes entrés en France depuis
Avril 1933 et sommes titulaires des cartes
d'identité N° AC 7 0 5 22/33 - 7 3667.89582 valables
jusqu'au 27/6/41 et 9/4/43 respectivement.

Je suis engagé comme Rabbis par la
Communauté de Brooklyn - New York et pour
cette raison un visa spécial m'est accordé
pour l'Amérique ainsi qu'en témoigne la
photographie de la lettre que m'a adressée
M^r le Consul d'Amérique et que je me
permets de joindre à la présente demande.
Coutes les formalités de mon départ

כל המסמכים בקשר ליציאתי הושלמו, והנני מחכה רק לכרטיס נסיעה ואישור יציאתי מצרפת, מדינה בה אתגאה על האירוח הנדיב מיד בהגיעי לניו יורק במשרתי החשובה בה אתעסק.

בתקוה שתתנו במהירות הכי אפשרית מענה חיובי לבקשתינו, ונא לקבל מאיתנו כבוד המושל את מלוא הכבוד וההערכה.

מ. שניאורסאהן

ח. מ. שניאורסאהן

מלון רושאמבו

27 Ave Thiers. Nice

sont accomplies et je n'attends plus
 que le titre de voyage et mon autorisation
 de sortie de France pays dont je saurai
 faire valoir la généreuse hospitalité
 dès mon arrivée à New York dans le poste
 important que je vais occuper.

Dans l'espoir que vous voudrez
 bien donner le plus rapidement pos-
 sible un avis favorable à notre demande,
 nous vous prions d'agréer, Monsieur le
 Préfet, l'assurance de notre respectueuse
 considération.

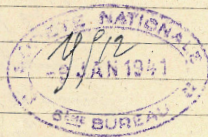
M. Schneerson

V. M. Schneerson

Hotel Rochambeau
 27 Avenue Chiswick

Nice

A piece jointe.

המכתב ששלחה הרבנית למושל המחוז ביום ב' טבת תש"א:

ניס, 2 יונור 1941

למושל מחוז האלפים הימיים ניס

כבוד המושל.

הנני שניאורסאהן חי', נולדה ב13.8.1901 בסמולנסק (רוסי), פליטה רוסייה, מתכבדת לבקש מרום מעלתכם לקבל אישור נסיעה לספרד, לפורטוגל וצפון אמריקה, וכן הוויזה לאישור יציאתינו מצרפת.

הנני בצרפת מאז אפריל 1933 והנני מחזיקה בתעודת זהות מס' N°36EA.89582 תקיפה עד 1943-4-9.

הנני מלווה את בעלי שנתבקש לשמש כרב עבור הקהילה היהודית של ברוקלין - ניו יורק ומצד סיבה זו הוענק לנו וויזה מיוחד לאמריקה, כפי שיוכיח הצילום של המכתב ששלח הקונסול של אמריקה ושמצורפת למכתב הבקשה של בעלי.

בתקוה שתואילו לתת במהירות האפשרית מענה חיובי לבקשתי, הואילו נא לקבל כבוד המושל את מלוא הכבוד וההערכה.

ח. מ שניאורסאהן

מלון רושאמבו

Ave Thiers. Nice 27

CN 25624

Nice, le 2 Janvier 1941.

Monsieur le Préfet des Alpes Maritimes
Nice.

Monsieur le Préfet,

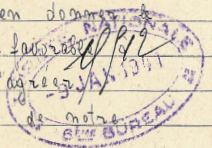
D.A.

Je soussignée Schmeersson Laye Moussie
née le 13-7-1901 à Smolensk (Russie) réfugiée
Russe ai l'honneur de solliciter de votre haute
bienveillance l'obtention d'un titre de voyage
pour l'Espagne le Portugal et l'Amérique du Nord,
aussi que d'un visa d'autorisation de sortie de
France.

Je suis entrée en France depuis Avril 1933
et suis titulaire de la carte d'identité n°
n° 36 EA 49582 valable jusqu'au 3-4-1943 ~~respectivement~~
J'accompagne mon mari engagé comme Rabbim pour
la Communauté Israélite de Brooklyn N.Y. et
pour cette raison un visa spécial nous est accordé
pour l'Amérique ainsi qu'en témoigne la photographie
de la lettre qui nous a adressée M^r le Consul
d'Amérique qui est jointe à la demande de mon
mari.

Dans l'espoir que vous voudrez bien donner le
plus rapidement possible un avis favorable à
notre demande je vous prie d'agréer
Monsieur le Préfet l'assurance de notre
respectueuse considération

L. M. Schmeersson
Pital Rochambeau
27, rue J. J. Nicé.

בד' טבת מלאו הרבי והרבנית טופס בקשה לקבל ויזה לארה"ב

טופס הבקשה של הרבנית:

שניאורסאהן 327s

בקשת ויזה יציאה ע"י זר

שם: שניאורסאהן נולדה שניאורסאהן

שם פרטי: חיה מוסיא

תאריך ומקום לידה: 13 באוגוסט 1901 סמולנסק (רוסיה).

אזרחות עכשווית: פליטה רוסית

אזרחות מקורית: רוסית

מצב משפחתי: נשואה

מגורים רגילים (כתובת): 7 וילה רוברט לינדעט XV°

מגורים עכשוויים (כתובת): ניס מלון רושמבו

משרה: אין

דת: יהודית

מצב צבאי: "

כמה זמן המבקש נמצא בצרפת: שבע וחצי שנים.

סוג ומספר של תעודת הנסיעה שבבעלותה: פספורט מס' 002802

פג תוקף מאז ה-3 בינואר 1934, מבקשת תעודת נסיעה עם ויזה יציאה לכיוון ארה"ב.

תקף לכמה זמן: פג תוקף מאז ה-3 בינואר 1934.

הממשלה שהנפיקה אותו: משרד הפנים של ריגא.

באם אפשרי, סוג מסמך היתר המגורים ולכמה זמן תקף: תעודת זהות מס' 90E.A. 89582 הונפקה ע"י משטרת פאריז, 26 בפברואר 1940 ותקף מ-9 באפריל 1940 עד 9 באפריל 1943. (היתר שהייה ניתן עבור מחוז האלפים הימיים 2 בפברואר 1941. ותקף עד הראשון באפריל 1941. ע"י משטרת ניס בתאריך 17/12/40).

MINISTÈRE DE L'INTÉRIEUR

ETAT FRANÇAIS

3275

Schneerson

PREFECTURE
des
ALPES-MARITIMES

DEMANDE DE VISA

de Sortie ⁽¹⁾

d'~~Aller et de Retour~~ ⁽¹⁾

présentée par un ÉTRANGER ⁽²⁾

NOM : SCHNEERSON née Schneerson.
(pour les femmes, ajouter le nom patronymique)

Alias :

Prénoms : Haya Moussia.

Date et lieu de naissance : 13 Août 1901 à Smolensk (Russie)

Nationalité actuelle (2) : Réfugiée Russ.

Nationalité d'origine : Russe.

Situation de famille (préciser, le cas échéant, si le requérant a une femme et des enfants français) : Marée.

Domicile habituel (adresse) : Paris 7 Ville Robert Lindet XVe

Résidence actuelle (adresse) : Nice Hôtel Rochembeau.

Profession : Sans.

Confession : Israélita.

Situation militaire : " " " " "

Depuis combien de temps l'intéressé séjourne-t-il en France ? Sept ans et demi.

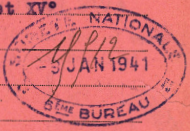
Nature et numéro du titre de voyage dont il est titulaire : Passeport N° 002802
périmé depuis le 3 Janvier 1934, sollicite un titre de voyage
avec visa de sortie à destination des Etats Unis.

Durée de sa validité : Périmé depuis le 3 Janvier 1934.

Autorité qui l'a délivré : Ministère de l'Intérieur de Riga.

Evenuellement, nature et durée de validité du titre de séjour : C.I. N° 26 E.A. 32522
délivrée par la Préfecture de la Seine, le 26 Février 1940 et
valable su 9 Avril 1940 au 9 Avril 1943. (Autorisation de rési
dence accordée pour le département des A.M. en date du 2 Janvier
1941, et valable jusqu'au 1er Avril 1941. N.F. en date du 17/12/40.)

(1) Au cas où la nationalité actuelle serait différente de la nationalité d'origine, le pétitionnaire est tenu d'indiquer, si ce changement est la conséquence d'une loi ou d'une naturalisation.

S.G.L. - NICE

סיבת הנסיעה (לציין אם מדובר בנסיעה מטעמי משפחה, ביוזם, או תיירות, לציין כל פרט מועיל): רוצה ללוות את בעלה שמהגר לארצות הברית.

משך הזמן של הויזה המבוקש: יציאה

מדינת היעד: ארצות הברית

באם יש מדינת מעבר: ספרד פורטוגל.

לציין את נקודת או נקודות היציאה או הכניסה לצרפת: דרך סרבר

האם המבקש מוכן לטוס במטוס: ""

באם רק בחלק מהדרך נא לפרט:

סה"כ תוצאות החקירה באם נעשתה וחוות דעת מפקד המשטרה בנוגע לאיזה תשובה לתת לבקשה: חוות דעת חיובית עבור מפקד המשטרה

בלי התנגדות

נעשה כניס ב3 בינואר 1941

נחתם ע"י המשרד לבטחון פנים ב9 בינואר 1941

החלטת השר

מזכיר הממשלה [לענייני] פנים

נחתם ב11 בינואר 1941 ע"י ברנרד

MOTIFS allégués pour entreprendre le voyage (indiquer s'il s'agit, notamment, d'un voyage pour raisons de famille, d'affaires ou touristique. Donner toutes précisions utiles) (1).

Désire accompagner son mari qui émigre aux Etats Unis.

Durée du visa demandé : Sortis.

PAYS DE DESTINATION : Etats Unis.

Eventuellement, pays de transit : Espagne Portugal.

Indication du, ou des points de sortie ou de rentrée en France : Par Corbère.

Le pétitionnaire se propose-t-il de voyager en aéronef ?

Si celui-ci n'est utilisé que pour une partie du parcours, donner des précisions :

OBSERVATIONS, résultat de l'enquête éventuellement effectuée, et avis du Préfet sur la suite à donner à la requête :

AVIS FAVORABLE

Pour le Directeur de la Police d'Etat
Le Commissaire de Police délégué:

Sans objection

Fait à Nice, le 3 JAN. 1941 194

P. le Conseiller d'Etat,
Préfet des Alpes-Maritimes :
Le Secrétaire Général pour la Police,

DECISION DU MINISTRE,
SECRETARE D'ETAT A L'INTERIEUR :

11 JAN 1941

Signé : BERNARD

(1) Voir à ce sujet ma circulaire numéro 139 du 21 septembre 1940.

טופס הבקשה של הרבי:

שניאורסאהן 328s

בקשת ויזה יציאה ע"י זר

שם: שניאורסאהן

שם פרטי: מענדל.

תאריך ומקום לידה: 1 מרץ 1895 ניקולייב (רוסיה).

אזרחות עכשווית: פליט רוסי.

אזרחות מקורית: רוסי.

מצב משפחתי: נשוי

מגורים רגילים (כתובת): 7 וילה רוברט לינדעט XV°

מגורים עכשוויים (כתובת): ניס מלון רושמבו

משרה: מהנדס חשמל

דת: יהודית

מצב צבאי: לא נקרא להתגייס. הוכר כראוי לגיוס 14/5/40

כמה זמן המבקש נמצא בצרפת: שבע וחצי שנים.

סוג ומספר של תעודת הנסיעה שבבעלותו: פספורט ננסן מס' 002801.

פג תוקף מאז 3 בינואר 1934, מבקש תעודת נסיעה עם ויזה יציאה לכיוון ארה"ב.

תקף לכמה זמן: פג תוקף מאז 3 בינואר 1934.

הממשלה שהנפיקה אותו: משרד הפנים של ריגא.

באם אפשרי, סוג מסמך היתר המגורים ולכמה זמן תקף: תעודת זהות מס'

33AC70522

הונפקה 29 בספטמבר 1938, ותקף מ27 ביוני 1938 עד 27 ביוני 1941. (היתר שהייה ניתן עבור מחוז האלפים הימיים ב17 בדצמבר 1940. ותקף עד הראשון באפריל 1941).

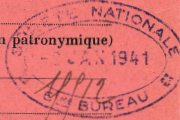
MINISTÈRE DE L'INTÉRIEUR
PREFECTURE
des
ALPES-MARITIMES

Schneerson 328 S
ÉTAT FRANÇAIS

DEMANDE DE VISA

de ⁽¹⁾ Sortie
~~aller et de retour~~ ⁽¹⁾
présentée par un ÉTRANGER ⁽²⁾

NOM : SCHNEERSON
(pour les femmes, ajouter le nom patronymique)

Alias :

Prénoms : Mendel.

Date et lieu de naissance : 1° Mars 1895 à Nicolaew (Russie)

Nationalité actuelle (2) : Réfugié Russe.

Nationalité d'origine : Russe.

Situation de famille (préciser, le cas échéant, si le requérant a une femme et des enfants français) : Marié.

Domicile habituel (adresse) : Paris 7 Villa Robert Lindet (XVe)

Résidence actuelle (adresse) : Nice Hôtel Roshambeau.

Profession : Ingénieur Mécanicien électricien.

Confession : Au Fichier Centralisé.

Situation militaire : N'a pas été appelé reconnu apte le 14/5/40/

Depuis combien de temps l'intéressé séjourne-t-il en France ? Sept ans. et demi.

Nature et numéro du titre de voyage dont il est titulaire : Passeport Nansen N° 002801 périmé le 3 Janvier 1934. Sollicite un titre de voyage avec visa de sortie à destination des Etats-Unis.

Durée de sa validité : Périmé le 3 Janvier 1934.

Autorité qui l'a délivré : Ministère de l'Intérieur de Riga.

Eventuellement, nature et durée de validité du titre de séjour : C.I. N° 23 A.C. 70522 délivré le 29 Septembre 1938, et valable du 27 Juin 1938 au 27 Juin 1941. (Autorisation de résidence dans le département des A.M. en date du 17 Décembre 1940, et valable jusqu'au 18 Avril 1941)

(1) Rayer la mention inutile.
(2) Au cas où la nationalité actuelle serait différente de la nationalité d'origine, le pétitionnaire est tenu d'indiquer ce changement est la conséquence d'une loi ou d'une naturalisation.

avec fiche...

S.A.L. - NICE

סיבת הנסיעה (לציין אם מדובר בנסיעה מטעמי משפחה, ביזנס, או תיירות, לציין כל פרט מועיל): רוצה להגר לארצות הברית, לשמש כרב, הורי אשתו גרים בניו יורק (ארצות הברית) כבר שנה בערך.

משך הזמן של הויזה המבוקש: יציאה

מדינת היעד: ארצות הברית

באם יש מדינת מעבר: ספרד פורטוגל.

לציין את נקודת או נקודות היציאה או הכניסה לצרפת: דרך סרבר

האם המבקש מוכן לטוס במטוס ""

באם רק בחלק מהדרך נא לפרט:

סה"כ תוצאות החקירה באם נעשתה וחוות דעת מפקד המשטרה בנוגע לאיזה תשובה לתת לבקשה: חוות דעת חיובית עבור מפקד המשטרה

בלי התנגדות

נעשה בניס 3 בינואר 1941

נחתם ע"י המשרד לבטחון פנים 9 בינואר 1941

החלטת השר

מזכיר הממשלה [לענייני] פנים

נחתם 11 בינואר 1941 ע"י ברנרד

MOTIFS allégués pour entreprendre le voyage (indiquer s'il s'agit, notamment, d'un voyage pour raisons de famille, d'affaires ou touristique. Donner toutes précisions utiles) (1).....

Désire émigrer aux Etats Unis, pour exercer comme Rabin.
Ses beaux Parents habitent NewYork (Etats Unis) depuis un an environ.

Durée du visa demandé : Sortie.

PAYS DE DESTINATION : Etats Unis.

Eventuellement, pays de transit : Espagne Portugal.

Indication du, ou des points de sortie ou de rentrée en France : Par Corbère.

Le pétitionnaire se propose-t-il de voyager en aéronef ? " " " " " "

Si celui-ci n'est utilisé que pour une partie du parcours, donner des précisions :

OBSERVATIONS, résultat de l'enquête éventuellement effectuée, et avis du Préfet sur la suite à donner à la requête :

AVIS FAVORABLE

Pour le Directeur de la Police d'Etat
Le Commissaire de Police délégué:

Sans objection

Fait à Nice, le 8 JAN 1941 194.....

P. le Conseiller d'Etat,
Préfet des Alpes-Maritimes :
Le Secrétaire Général pour la Police,

DECISION DU MINISTRE,
SECRETARE D'ETAT A L'INTERIEUR :

11 JAN 1941

Sigeb: DEBARD

(1) Voir à ce sujet le circulaire numéro 139 du 21 septembre 1940.

לזכות

הילד שלום דובער שי'

לרגל האפשערניש שלו בשעטו"מ
ביום י"ד ניסן ערב חג הפסח תשפ"ב

ולזכות אחותו חיה מושקא
ואחיו מנחם מענדל שיחיו

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת יוסף יצחק וזוגתו מרת סוניא גולדא שיחיו
מלול

יה"ר שיזכו לגדלם לתורה,
לחופה ולמעשים טובים מתוך בריאות,
נחת והרחבה

